

9 772566 458007

Sadržaj

UVOD	3
2018. GODINA.....	4
Održano sedam redovnih sjednica Upravnog odbora Saveza.....	4
Svečana sjednica Upravnog odbora SNMRS i prijem	4
Redovna godišnja Skupština Saveza.....	4
Posjeta ministra za ekonomski odnose i regionalnu saradnju Zlatana Klokića.....	5
Veće nacionalnih manjina u Prnjavoru.....	5
Radni sastanak „Iskustva u radu i djelovanju vijeća nacionalnih manjina u BiH“	7
Posjeta ministra Maleševića	8
Uručeni udžbenici za novu školsku godinu.....	8
Mandatar Višković održao je konsultativni sastanak i sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske.....	9
Konferencija o položaju nac.manjina u RS u organizaciji potpredsjednika Narodne skupštine Republike Srpske.....	9
Svečani prijem kod člana Predsjedništva BIH.....	10
PRO BUDUĆNOST Projekat Grad Banja Luka.....	10
Obilježavanje Jubileja - 20. godina rada Udruženja Čeha "Česka beseda" grada Banja Luka	10
Obilježavanje Jubileja - 20. godina Udruženja Slovenaca "Triglav" u organizaciji Udruženja Slovenaca "Triglav" Banjaluka.....	11
Obilježavanje Jubileja - 15. godina Udruženja Mađara Republike Srpske "Magyar Szó"	11
Sanacija prostora Saveza nacionalnih manjina RS.....	12
Bilten Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske 2018.....	13
Tradicionalna manifestacija „15. smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“.....	13
Svečano obilježen jubilej „Petnaest godina rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske“	16
Inicijativa za proširenje projekta "Upoznajmo se!" na grad Prijedor i opštini Prnjavor.....	21
Održan uvodni sastanak povodom realizacije projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“	23
Potpisan "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" u Prnjavoru	24
Potpisan "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" u Prijedoru	25
Strategija za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj	25
Održan prvi radni sastanak Radne grupe za izradu Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj	26
Medijska zastupljenost i promocija rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i udruženja.....	27
Projekat "Prekogranična kulturna saradnja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske sa Hrvatskom, Srbijom, Italijom i Mađarskom“	28
Učešće u projektu "Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH" Vijeće Evrope	30
GODINA 2019.....	31
Emisija o nacionalnim manjinama "Mala Evropa" Radio-televizije Republike Srpske.....	31
Svečani prijem povodom Dana Republike Srpske 2019.....	32
Podrška učenju o nacionalnim manjinama	32
Održan radni sastanak sa ministricom Lejjom Rešić	33
Deveto regionalno takmičenje učenika osnovnih škola Bijeljine, Lopara i Ugljevika o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – „Upoznajmo se“ – Nacionalne manjine u BiH“ Bijeljina	33
Takmičenje učenika osnovnih škola Prijedora o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – „Upoznajmo se!“ Prijedor,.....	37
Prvo takmičenje osnovnih škola opštine Prnjavor o poznavanju nacionalnih manjina u BiH	41
Posjeta ombudsmana BiH Prnjavoru.....	47
Izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prnjavor“	47
In memoriam - Vladimir Blaha, prvi predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske	48
Izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prijedor“	49
Redovna godišnja Skupština Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske	50
Održan zajednički sastanak predstavnika Kluba Ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske i članova Upravnog odbora Saveza nacionalnih manjina RS	51
Saradnja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske sa klubom ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske	52
Saradnja Ministarstva uprave i lokalne samouprave sa Savezom nacionalnih manjina na zavidnom nivou.....	53
Savez nacionalnih manjina Republike Srpske Banja Luka.....	53
Nacionalne manjine, Grad Prijedor	54
Uloga i značaj Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske u organizaciji takmičenja „Upoznajmo nacionalne manjine“	58
Mala Evropa	58
Megünnepelel alapításának 15. évfordulóját a Magyar Szó egyesület / Proslavljenja je 15. godišnjica osnivanja udruženja „Magyar Szó“	60
Vastapsot kapott Banja Lukaban a Magyar Állami Népi Együttes/ Mađarski državni narodni ansambl dobio je ovacije u B. L.....	61
Projekat: „Poljske piroge“ – gastro radionice	62
Kulturno društvo Makedonaca "Vardar" Banjaluka	63
Udruženje Slovaka Semberije "Juraj Janošik" Bijeljina	65
Međunarodna konferencija „Zajednica Italijana Crne Gore na prostorima istočnog Jadrana, između istorije, identiteta i evropske budućnosti“	69
Umbria	70
Hoće li zemljotresi i vulkani sprječiti nas da posjetimo Italiju?	71
Fontana di Trevi	72
Nostalgija	73
Udruženje Slovenaca Republike Srpske "Triglav" Banja Luka	73
Udruženje Roma opštine Prnjavor	84
Udruženje Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Lovćen“ Banja Luka	87
Udruženje Crnogoraca u Hercegovini „Vuk Mićunović“ Trebinje	89
Posjeta „Česke besede“ Banja Luka Novoj Vesi	90
Posjeta „Česke besede“ Banja Luka u Mostaru	91
Otvaranje izložbe „Praško proljeće 1968“	92
Izložba „Zlatni Prag – vječna inspiracija“ i božićno-novogodišnje druženje	93
Posjeta Češkom poljoprivrednom univerzitetu u Pragu	93
Knjiga poezije „Vreme u Evropi i druge pesme“ Adam Boržič	95
IN MEMORIAM Vladimir Blaha (1932-2019)	96
Aktivnosti „Češke besede“ Nove Vesi u 2018. godini	97
Udruženje Čeha „Češka beseda“ Mačino Brdo	99
Udruženje Ukrajinaca "Verhovena" Gradiška	102
Udruženje Ukrajinaca „Zlatni Klas“ opštine Prnjavor	102
Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrainaca „Taras Ševčenko“ Banja Luka	104
Ambasador Wigemark posjetio Prnjavor	108
Održan festival „MALA EVROPA 2018“ u Prnjavoru	109

UVOD

Poštovani čitaoci,

Pred vama se nalazi četvrti broj biltena "Riječ nacionalnih manjina" u kojem su sadržane teme i aktivnosti Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i udruženja koje su realizovane u 2018. i 2019. godini.

Posebno na što smo ponosni je da smo u 2018. godini zajedno sa našim članicama uspješno obilježili jubilej - 15 godina Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, a prethodni period je bio obogaćen i brojnim drugim aktivnostima koje su se odnosile na promociju kulture i rada udruženja nacionalnih manjina.

Takođe, raduje nas činjenica da bilten pomaže boljoj vidljivosti Saveza i naših udruženja, a iz godine u godinu broj dostavljenih tekstova je sve veći što je pokazatelj kvalitetnog rada.

Četvrti broj biltena „Riječ nacionalnih manjina Republike Srpske“ dostupan je i u elektronskom obliku na našoj zvaničnoj internet prezentaciji www.snm.rs.ba a od 2018. godine, bilten je registrovan i u ISSN centru Bosne i Hercegovine.

*Savez nacionalnih manjina Republike Srpske
Predsjednik Franjo Rover*

SAVEZ NACIONALNIH MANJINA REPUBLIKE SRPSKE
САВЕЗ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ALLIANCE OF NATIONAL MINORITIES OF REPUBLIKA SRPSKA

Cara Lazara 22, 78000 Banja Luka, Tel/fax: ++ 387 51 461 068
E-mail: snmrs@teol.net Web: www.snm.rs.ba

Ministarstvo prosvjete i kulture
Republike Srpske

Ministarstvo uprave i lokalne
samouprave Republike Srpske

Priprema i realizacija ovog Biltena je sufinsansirana kroz projekt pod nazivom
"Promocija rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske kroz kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina"
a koji je podržan od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH

Izdavač: Savez nacionalnih manjina Republike Srpske / Za izdavača: Franjo Rover
Lektor: Dragana Milinčić, prof. / Grafički dizajn: Darko Domazet / Štampa: Grafid, Banja Luka / Tiraž: 300 komada

2018. GODINA

Održano sedam redovnih sjednica Upravnog odbora Saveza

U sklopu redovnih aktivnosti SNMRS, a tokom 2018. godine održano je ukupno sedam sjednica Upravnog odbora SNMRS. Članovi UO-SNMRS su prisustvovali sjednicama sa potrebnim kvorumom za odlučivanje, te aktivno radili na donošenju prijedloga za rad, odluka i drugih neophodnih aktivnosti za rad samog Saveza.

Svečana sjednica Upravnog odbora SNMRS i prijem

U četvrtak, 13. decembra 2018. u prostorijama Saveza u Banjaluci upriličena je Svečana sjednica Upravnog odbora Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Nakon završetka sjednice, tradicionalno, predsjednik Saveza zajedno sa saradnicima u povodu završetka kalendarske godine upriličio je i prijem za cijenjene goste i saradnike. U svom prigodnom obraćanju, predsjednik Rover zahvalio se svim prisutnim na dosadašnjoj saradnji i uputio iskrene čestitke povodom predstojećih praznika.

Redovna godišnja Skupština Saveza

Redovna godišnja Skupština Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske održana je 04. 05. 2018. u Gradišci u prostorijama Centra za kulturu. Skupštini je prisustvovalo 27 delegata od ukupno 30.

Na ovoj redovnoj Skupštini nakon konstruktivnih diskusija, delegati su usvojili Izvještaj o radu SNMRS za 2017. godinu, Izvještaj Nadzornog odbora o radu SNMRS za 2017. godinu, te Plan rada SNMRS za 2018. godinu.

Takođe, na ovoj Skupštini se detaljnije govorilo o planu obilježavanja Jubileja – 15. godina Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske u Banjaluci kao i o drugim predstojećim aktivnostima.

Posjeta ministra za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Zlatana Klokića

U petak, 02. februara 2018. godine, Savez nacionalnih manjina Republike Srpske posjetio je ministar za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Republike Srpske, Zlatan Klokić. Sa predsjednikom Saveza, Franjom Roverom razgovarao je o planiranim aktivnostima u tekućoj godini, te namjerama ministarstva u vezi sa pripremom dokumenta "Strategije za nacionalne manjine Republike Srpske". Predsjednik Rover, je informisao ministra o završenoj prvoj fazi sanacionih radova u prostorijama, te o aktivnostima u Savezu koje predstoje u narednom periodu i planiranim projektima za 2018. godinu.

Veče nacionalnih manjina u Prnjavoru

U subotu, 10. februara 2018. godine u sali hotela Novi Nacional održano je "Veče nacionalnih manjina" u organizaciji Saveza nacionalnih manjina opštine Prnjavor.

Pored brojnih učesnika ispred udruženja nacionalnih manjina, ovu svečanost su uveličali i uvaženi gosti - predstavnici ministarstava u Vladi Republike Srpske, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, načelnik opštine Prnjavor, misije EUFOR i OSCE i brojni drugi gosti.

Ovom prilikom predstavnici misije EUFOR su uručili priznanje predsjedniku Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske za dugogodišnju saradnju sa ovom misijom, te poželjeli puno uspjeha u daljem radu.

Radni sastanak „Iskustva u radu i djelovanju vijeća nacionalnih manjina u BiH“

Vijeće nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine u saradnji sa Misijom OSCE organizovalo je 17. 07. 2018. u zgradi Parlamentarne skupštine BIH radni sastanak pod nazivom „Iskustva u radu i djelovanju vijeća nacionalnih manjina u BiH“.

Ispred Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske sastanku su prisustvovali: Franjo Rover, Zdenka Hajek, Dragan Bulatović, Đorđe Mikeš, Tatjana Vranješ i Maja Kremenović.

Tema radnog sastanka se odnosila na pozitivna i negativna iskustva u radu savjetodavnih tijela nacionalnih manjina, kao i pitanja dosadašnje i buduće međusobne saradnje i prijedloge za poboljšanje rada svih navedenih savjetodavnih tijela.

Radnom sastanku pored predstavnika Saveza prisustvovali su predstavnici Vijeća nacionalnih manjina BiH, Vijeća nacionalnih manjina FBIH, Savjeta nacionalnih manjina RS, Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo, Vijeća nacionalnih manjina Unsko-sanskog kantona, Kancelarije za nacionalne manjine opštine Prnjavor, Kancelarije za nacionalne manjine grada Bijeljina, Komisije za ljudska prava i slobode Doma naroda Parlamenta FBIH, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Zajedničke komisije za ljudska prava PS BiH, te predstavnici Misije OSCE u BiH i kancelarije Savjeta Evrope.

Posjeta ministra Maleševića

Ministar prosvjete i kulture Republike Srpske Dane Malešević posjetio je 18. 07. 2018. prostorije Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske gdje je sa predsjednikom Saveza, Franjom Roverom razgovarao o predstojećim brojnim kulturnim manifestacijama, jubileju Saveza – 15. godina od osnivanja i drugim aktivnostima koje će biti realizovane do kraja tekuće godine.

Predsjednik Saveza informisao je ministra o predstojećim projektima sa osnovnim školama koji će se realizovati u Prijedoru i Prnjavoru i odnose na izučavanje kulture i običaja nacionalnih manjina, a koji će biti podržani od strane Ministarstva.

Ovaj sastanak predstavlja nastavak aktivnosti Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske a koje se odnose na redovne radne sastanke sa predstavnicima resornih ministarstava i institucija vlasti Republike Srpske.

Uručeni udžbenici za novu školsku godinu

U ponedjeljak, 27. avgusta 2018. godine, u prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, zamjenik gradonačelnika grada Banja Luka Srđan Amidžić i načelnik Odjeljenja za kulturu, turizam i socijalnu politiku Natalija Trivić, uručili su udžbenike i školski pribor za osamnaest učenika iz romske populacije. Pored predstavnika Gradske uprave Grada, roditelja i učenika ovoj svečanosti su prisustvovao je i Franjo Rover predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Mandatar Višković održao je konsultativni sastanak i sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske

Mandatar za sastav nove Vlade Republike Srpske Radovan Višković razgovarao je u utorak, 27. 11. 2018. i sa predstavnicima Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Predsjednik Saveza, Franjo Rover izrazio je zahvalnost za prepoznavanje značaja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj te čvrstu opredijeljenost nove Vlade za nastavak dugotrajne uspješne saradnje.

Predsjednik Rover informisao je mandatara o aktivnostima Saveza kao i o radu na izradi Strategije za poboljšanje položaja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

Razgovarano je o podršci koju Vlada može pružiti aktivnostima nacionalnih manjina, uključujući finansiranje programa i projekata udruženja nacionalnih manjina i Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Konferencija o položaju nac.manjina u Republici Srpskoj u organizaciji potpredsjednika Narodne skupštine Republike Srpske

U prostorijama Narodne skupštine Republike Srpske 01. 09. 2018. godine održana je konferencija pod nazivom "Položaj i perspektiva nacionalnih manjina u Republici Srpskoj" a čiji je domaćin bio potpredsjednik Narodne skupštine Republike Srpske Nenad Stevandić.

Na ovoj konferenciji u uvodnim izlaganjima, prisutnima se pored domaćina obratili i prof. dr. Ljubinka Mitrović, ombudsman za ljudska prava BiH, Predsjednica Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske Vesna Temelkoska Vuković kao i predstavnici udruženja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

U daljnjoj diskusiji učesnici konferencije govorili su o problemima sa kojima se susreću pripadnici nacionalnih manjina kao i način na koji djeluju u pravcu očuvanja identiteta nacionalnih manjina.

Svečani prijem kod člana Predsjedništva BiH

Povodom stupanja na dužnost srpskog člana Predsjedništva BiH, Milorada Dodika, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Franjo Rover prisustvovao je prijemu koji je organizovan 20. 11. 2018. godine u zgradi Vlade Republike Srpske u Istočnom Sarajevu.

*PRO BUDUĆNOST Projekat Grad Banja Luka

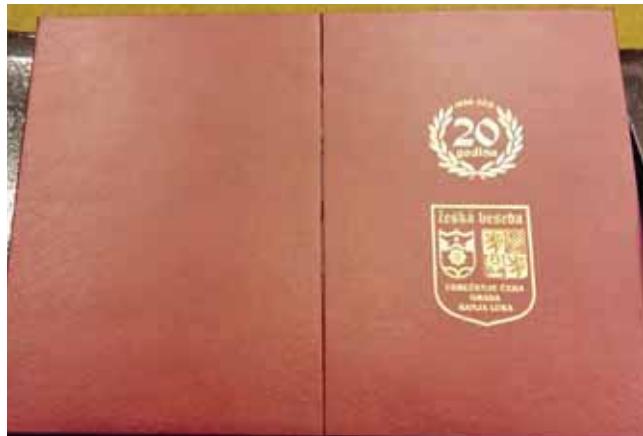
Gradonačelnik Banjaluke je 16. 02. 2018. imenovao predstavnike Grada Banja Luka kao članove Radne grupe za učešće u projektu PRO-Budućnost, a između ostalih članova, ispred Saveza je imenovana Kremenović Maja. Uvodnom sastanku i predstavljanju ovog projekta u Gradskoj upravi održanom 23. 01. prisustvovala je Kremenović Maja.

Shodno mogućnostima za apliciranje na subgrantove ovog projekta (CRS-USAID) SNMRS je tokom novembra aplicirao projekat „Jačanje kapaciteta i promocija multikulturalnosti nacionalnih manjina kroz omladinski aktivizam“ a čiji će rezultati biti poznati u 2019. godini.

Obilježavanje Jubileja - 20. godina rada Udruženja Čeha „Česka beseda“ grada Banja Luka

U Vijećnici Kulturnog centra "Banski dvor" u Banjaluci, u subotu 21. 04. 2018. Udruženje Čeha "Česka beseda" grada Banja Luka obilježilo je 20 godina rada Udruženja. Pored brojnih prisutnih zvanica iz kulturnog i javnog života Banjaluke, ovoj svečanosti pristovao je i NJ. E. ambasador Češke Republike u BiH Jakub Skalník.

Ovom prilikom predsjednica Udruženja, Marženka Andulajević u znak zahvalnosti za dugogodišnju uspješnu saradnju sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske uručila je zahvalnicu u ime Udruženja potpredsjedniku Saveza, Danijelu Kovču.

Obilježavanje Jubileja - 20. godina Udruženja Slovenaca "Triglav" u organizaciji Udruženja Slovenaca "Triglav" Banjaluka 13.4.2018.

Udruženje Slovenaca Triglav RS Banja Luka u petak 13. 04. 2018. godine Svečanom akademijom u Vijećnici Kulturnog centra Banski dvor obilježilo je dvadeset godina uspješnog rada. Ovoj svečanosti ispred Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske prisustvovao je Zoran Mitrović.

U svom prigodnom obraćanju gradonačelnik Radovičić je naveo dobru saradnju između Grada i Slovenije, posebno u području turizma i privrede te pohvalio povezivanje sa lokalnom zajednicom, naročito sa Ljubljanjom, Mariborom, Novim mestom i Kranjem, sa kojim je Grad Banja Luka pobratimljena.

Ovom prilikom zaslužnim institucijama i pojedincima su uručena prigodna priznanja i zahvalnice.

Obilježavanje Jubileja - 15. godina Udruženja Mađara Republike Srpske "Magyar Szó"

Udruženje Mađara Republike Srpske "Magyar Szó" održavanjem završne sjednice 06. 12. 2018. godine u prostorijama Saveza obilježilo je i značajan jubilej – 15 godina rada Udruženja. U svom prigodnom obraćanju, predsjednica Udruženja Iren Milivojević upoznala je prisutne goste o radu u proteklom periodu, o uspjesima, a održana je i promocija novog dvojezičnog časopisa "Új Dobos".

Ovoj svečanosti pored brojnih prisutnih gostiju, odazvali su se i Anita Márton, konzul, Mađarske ambasade u Sarajevu, dr. Slaven Grbić, počasni konzul R.

Mađarske, Franjo Rover predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Vesna Marić iz Gradske uprave grada Banja Luka, predstavnici mađarskog kontingenta misije EUFOR i predstavnici bratskog udruženja "HUM" iz Sarajeva.

Ovom prilikom predsjednik Saveza Franjo Rover uručio je predsjednici Milivojević i Udruženju Plaketu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina.

Sanacija prostora Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

Nakon više od dvije godine od pokrenute inicijative za sanaciju vanjskog dijela izloga i promjenu postojeće i dotrajale stolarije, sanacija prostora kojeg koristi Savez nacionalnih manjina Republike Srpske i 7 udruženja nacionalnih manjina grada Banja Luka počela je 20. decembra 2017. godine.

Ranije tokom 2017. godine Gradska uprava Grada Banja Luka i gradonačelnik Radojičić donijeli su odluku da dio troškova sanacije prostora snosi Grad, a ostatak Savez NMRS. Prema planu zamjena vanjskog dijela stolarije izvršena je 20. decembra, a prateći radovi koji se odnose na krečenje, zamjenu itisona, zamjenu rasvjete i druge neophodne intervencije završene do kraja januara 2018. godine. Sve aktivnosti u prostorijama u periodu 20. 12. pa do 31. 01. bile su prekinute a korisnici obavješteni o završetku istih.

Povodom završetka sanacionih radova u prostorijama, dana 30. 01.2018. upriličena je posjeta načelnice Odjeljenja za kulturu, turizam i socijalnu politiku Gradske uprave Grada Banja Luka Natalije Trivić i stručnog saradnika za nacionalne manjine Vesne Marić. Ovom prilikom predsjednik Saveza, Franjo Rover upoznao je načelnicu o svim sanacionim radovima kao i o nabavljenoj opremi, te planovima Saveza u narednom periodu.

Bilten Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske 2018

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske je još 2015. godine pokrenuo inicijativu i uobličio u projektnu ideju da se na jednom mjestu publikuje i objavi većina tekstova informativnog sadržaja o radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske kao i udruženja nacionalnih manjina, naših članica.

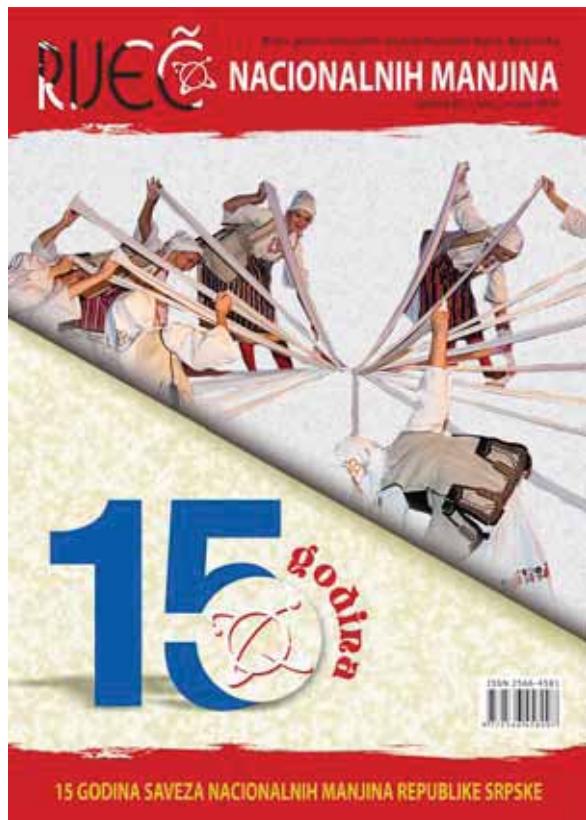
Sa objavljinjanjem javnog poziva za sufinansiranje projekata za 2018. godinu od strane Ministarstva prosvjetе i kulture Republike Srpske, Savez je nastavio aktivnost pripreme Biltena, a što je i aplicirano u istoimenom projektu.

Namjera nam je bila da i na ovaj način podstaknemo naše članice da aktivnije pristupe izvještavanju i informisanju o događajima iz njihovih udruženja i lokalnih zajednica te da promovišemo njihov dugogodišnji rad, a u 2018. godini izdanje je prošireno i sa informacijama koje se odnose na obilježavanje jubileja – 15. godina od osnivanja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

U dvije tematske cjeline, obuhvatili smo preko 70 različitih tekstova te smo nastojali da obuhvatimo informacije koje se odnose na kulturu, jezik, obrazovanje, saradnju sa vlastima, prekograničnu saradnju, medije i druge kako bismo pružili bolju sliku i promovisali primjere dobre prakse i sam naš rad.

Treći broj biltena „Riječ nacionalnih manjina Republike Srpske“ je dostupan i u elektronskom obliku na našoj zvaničnoj internet prezentaciji www.snm.rs.ba

Takođe, od 2018. godine Bilten „Riječ nacionalnih manjina“ je registrovan u ISSN centru Bosne i Hercegovine i ima dodijeljen ISSN broj.

Tradicionalna manifestacija „15. smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“

Projekat „15. smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“ je nastavak organizacije tradicionalne i najveće manifestacije, koja okuplja pripadnike nacionalnih manjina a koja se već petnaest godina organizuje i realizuje u Banjaluci.

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske jedno sa svojim članicama daje poseban značaj ovoj manifestaciji iz razloga sadržajnosti i jedinstvene prilike da prezentuju rad svojih udruženja, kako građanima grada Banja Luka, a tako i građanima susjednih opština, koji su uveliko zainteresovani sa kulturne sadržaje koje organizuje Savez nacionalnih manjina Republike Srpske.

Ovaj projekat sastojao se iz realizacije dva događaja sa zajedničkom tematikom koja je objedinjena u manifestaciju pod zajedničkim imenom „15. Smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“, a u 2018. godini i u posebnom svečanom tonu jer je ujedno i ova manifestacija doprinjela obilježavanju jubileja Saveza – 15 godina aktivnog rada i djelovanja ove krovne organizacije.

Glavni događaj manifestacije tradicionalni koncert „Petnaesta smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“ u Banjoj Luci. Ova tradicionalna manifestacija se održala u subotu 22. septembra 2018. godine po petnaesti - jubilarni put u prostorijama Sportske dvorane Obilićevo.

U koncertnom programu predstavljeno je 11 nacionalnih manjina sa oko 180 izvođača iz svih krajeva Republike Srpske, kao i iz inostranstva te su pored domaćih učesnika prisustvovali i gostujući ansambli iz matičnih zemalja i pojedinci sa kojima je uspostavljena dugogodišnja uspješna saradnja.

Program je odlikovao šarenilom bogastva kulture, običaja i folklora nacionalnih manjina i predstavlja svojevrsan muzičko-scenski performans, a čijoj su realizaciji učestvovali svi predstavnici nacionalnih manjina sa korisnim sugestijama i prijedlozima za realizaciju programa.

Ovogodišnja novina u programu Smotre bila je učešće učenika Osnovne škole „Knez Ivo od Semberije“ koji su za ovu priliku izveli dobro osmišljen dramski program u trajanju od 10 minuta.

Program 15. smotre upotpunili su programi Crnogoraca, Čeha, Italijana, Mađara, Makedonaca, Poljaka, Roma, Rusa, Slovaka, Slovenaca i Ukrajinaca.

Manifestaciju je otvorio ministar prosvjete i kulture Republike Srpske, Dane Malešević, a takođe prigodnim govorima publici su se obratili i Igor Radović, gradonačelnik grada Banja Luka i Franjo Rover ispred domaćina manifestacije.

Svojim prisustvom ovu manifestaciju su uveličali i predstavnici ambasada matičnih zemalja nacionalnih manjina, predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti Republike Srpske, predstavnici opština i gradova, te mnogobrojni novinari i drugi kulturni radnici i naši višegodišnji saradnici.

Za ovu priliku ugostili smo i 150 učenika i nastavnika iz osnovnih škola iz Bijeljine, Lopara, Ugljevika, Prijedora i Prnjavora.

Nakon završetka koncertnog programa, gosti i učesnici programa imali su priliku degustirati preko 50 različitih specijaliteta koje su za ovu priliku pripremala udruženja nacionalnih manjina.

Svečano obilježen jubilej „Petnaest godina rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske“

U subotu, 22. septembra 2018. godine u Banjaluci svečano je obilježen jubilej „15 godina rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske“.

U velikoj sali Kulturnog centra „Banski dvor“ u 15.00 časova održana je Svečana akademija. Akademija je počela intoniranjem himne „Moja Republika“ u izvođenju Gradskog hora Doma kulture Prnjavor, a koji su cijeli događaj oplemenili izvođenjem još nekoliko muzičkih numera.

Prigodnim govorima, cijenjenim gostima obratili su se gradonačelnik Banjaluke, Igor Radojičić i predsjednik Saveza Franjo Rover koji su govorili o radu Saveza i o značaju udruženja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

U nastavku akademije, načelnik opštine Prnjavor Darko Tomaš zajedno sa gradonačelnikom Radojičićem uručili su zahvalnice, priznanja i plakete zaslужним pojedincima i udruženjima a koji su se iskazali kroz višegodišnji rad u Savezu. Dobitnici zahvalnica, priznanja i plaketa su:

Zahvalnice

1. PETAR MARTINOVIC - za doprinos u promociji kulture nacionalnih manjina

Priznanja

1. IREN MILIVOJEVIC - za uspješno dugogodišnje rukovođenje udruženjem i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
2. BRANKO MIĆIN - za poseban doprinos i ostvarene rezultate u radu udruženja i Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
3. JULIJANA BOGOSANOVIĆ - za poseban doprinos i ostvarene rezultate u radu udruženja i Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

4. DIMITRIJE TRIFUNOVSKI - za dugogodišnji nesebičan rad i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
5. STJEPAN MORETI - za uspješno dugogodišnje rukovođenje udruženjem i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
6. ALENKA UDUČ - za uspješno dugogodišnje rukovođenje udruženjem i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
7. MARIJA GRBIĆ - za uspješno dugogodišnje rukovođenje udruženjem i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
8. NEĐELJKO TOMAŠEVIĆ - za uspješno dugogodišnje rukovođenje udruženjem i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
9. RADMILA KARANOVIĆ - za uspješnu saradnju i izuzetan doprinos u medijskoj promociji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
10. TATJANA MIZDRAK - za uspješnu saradnju i izuzetan doprinos u medijskoj promociji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
11. BRANE RADULOVIĆ - za uspješnu saradnju i izuzetan doprinos u medijskoj promociji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
12. JANKO ŠIMON - za izuzetan rad i doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

Plakete

1. UDRUŽENJE SLOVENACA REPUBLIKE SRPSKE „TRIGLAV“ BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
2. UDRUŽENJE ČEHA „ČESKA BESEDA“ GRADA BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
3. UDRUŽENJE ITALIJANA BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
4. UDRUŽENJE ITALIJANA ŠTIVOR – KLUB TRENTINI - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
5. STEVO HAVRELJUK - za posebne zasluge u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
6. SAŠA MAŠIĆ(posthumno) - za posebne zasluge i nesebičan rad u poboljšanju položaja Roma i veliki doprinos u radu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske
7. KPUU „TARAS ŠEVČENKO“ BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
8. UDRUŽENJE JEVREJA BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
9. UDRUŽENJE POLJAKA BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
10. UDRUŽENJE CRNOGORACA U HERCEGOVINI „VUK MIĆUNOVIĆ“ TREBINJE - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
11. UDRUŽENJE SLOVENACA „LIPA“ PRIJEDOR - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina
12. UDRUŽENJE MAĐARA REPUBLIKE SRPSKE „MAGYAR SZO“ BANJA LUKA - za dugogodišnji rad u Savezu i doprinos u promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina

Istim povodom, nekoliko časova kasnije, u sali Sportske dvorane „Obilićevo“ u 19.00 časova upriličen je i jubilarni koncert „Petnaesta smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina“.

SVEČANA AKADEMIJA

15 GODINA RADA SAVEZA NACIONALNIH MANJINA REPUBLIKE SRPSKE

Banja Luka, 22. septembar 2018. Velika sala KC Banski dvor

POZDRAVNI GOVOR Franjo Rover, predsjednik

Poštovani predstavnici institucija vlasti Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, uvažene ekselencije, dragi gosti iz zemlje i inostranstva, dragi članovi, dragi prijatelji,

Čast mi je i zadovoljstvo pozdraviti vas koji ste odvili vrijeme i došli u Banski dvor i Banjaluku kako bismo zajedno obilježili petnaest godina rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Neko će reći da je petnaest godina mali jubilej, a nama, koji smo gradili ovaj Savez predstavlja značaj, upravo iz razloga što je svako od nas dao svoj nesebičan doprinos kako bi Savez izrastao u ovakvu organizaciju, kakva je danas.

Pripremajući se za današnje obraćanje vama, meni, kao sadašnjem predsjedniku, nije bio nimalo jednostavan zadatak da u nekoliko minuta koliko će trajati ovaj govor, obuhvatim sve važne značajne aktivnosti i sva dešavanja koja su pratila rad i razvoj Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, i naravno da u tome nisam uspio.

Ideja o formiranju jedne zajedničke organizacije seže od 2000. godine kada se na inicijativu gospodina Vladimira Blahe okupilo 5 predstavnika nacionalnih manjina – Čeha, Jevreja, Slovenaca, Italijana i Ukrajinaca koji će dogоворити dalje smjernice za rad tadašnjeg „Koordinacionog odbora nacionalnih manjina“.

O radu i doprinisu Vladimira Blahe, Savezu i nacionalnim manjinama, mogao bih govoriti narednih nekoliko sati, pa da mi i to vrijeme ne bude dovoljno. Sa ovog mesta danas mogu reći jedno veliko

HVALA VAM GOSPODINE BLAHA!

Od 2003. godine i konačnog formiranja i registrovanja Saveza, kroz isti je prošlo mnogo ljudi koji su svako na svoj način dali doprinos u razvoju Saveza. O rezultatima, aktivnostima i postignućima je nezahvalno govoriti, ali to prepustam vama, da nas i pohvalite a i iskritikujete kako bismo Savez vodili i usmjeravali na najbolji mogući način.

Od skromnog početka, od jednog malog i novoformiranog udruženja građana, dostigli smo nivo da nas Vlada Republike Srpske proglaši udruženjem od javnog interesa. Ovaj status nam je dao dodatnu ozbiljnost ali i obaveza da iz godine u godinu radimo što je moguće i više i bolje, a sve sa jednim zajedničkim ciljem, a to je – ZAŠTITA I PROMOCIJA PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA.

Ponosni smo, prije svega na naše članice – naša udruženja koja djeluju na području cijele Republike Srpske,

- *što promovišu svoj rad i svoje lokalne zajednice, što povezuju svoje matične zemlje i gradove sa Republikom Srpskom i našim gradovima i opštinama,*
- *što su dali nesebičan doprinos i odazivali se u brojnim humanitarnim akcijama te kroz brojne programe obezbeđivali i prosperitet sredine u kojoj žive kroz brojne projekte koje su obuhvatili i kulturu i infrastrukturu,*
- *što su uspjeli i pored svih problema održati redovnost u radu udruženja,*
- *što i pored problema sa finansiranjem, jer novca nikad nije dosta, realizuju preko 200 različitih programa u zemlji i inostranstvu tokom jedne kalendarske godine,*
- *što su kao udruženja, jednako otvoreni za sve građane i konfesije i*
- *što promovišu i čuvaju naslijede nacionalnih manjina duže od jednog vijeka.*

Možda ćete se pitati, zašto u svom govoru nisam pominjao pojedinačne projekte ili aktivnosti?

To nisam uradio iz jednostavnog razloga, svaka naša aktivnost pa i ona koju mi smatramo „najmanjom“ za nas je jednako bitna i važna, i opet ću ponoviti o našem radu neka ne govore riječi, o našem radu neka govore djela.

Još jednom za kraj, želim da vam se svima zahvalim, jer nikog neću posebno izdvojiti, jer ste vi naši višegodišnji saradnici i prijatelji sa kojima ćemo nastaviti njegovati ovaj odnos, i kojima su vrata Saveza uvijek otvorena.

Savezu i svima NAMA čestitam ovaj jubilej i da ih dočekamo najmanje još ovoliko.

Hvala!

Inicijativa za proširenje projekta

“Upoznajmo se!” na grad Prijedor i opštinu Prnjavor

Takmičenje osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – „Upoznajmo se!“

Osnovne informacije o projektu

Poznato je da je prostor Republike Srpske prepoznat kao multikulturalna sredina u kojoj žive pripadnici nacionalnih manjina zajedno sa većinskim narodima. Postoje i određeni primjeri pozitivne prakse a koji se odnose na zastupljenost sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovnom sistemu u pojedinim lokalnim zajednicama, a što nije slučaj ustaljene prakse jer ne postoji stalni sadržaji u nastavnim planovima i programima a koji se odnose na nacionalne manjine.

„Regionalno takmičenje osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – Upoznajmo se!“ je projekat istoimenog naziva, u koji se Savez nacionalnih manjina Republike Srpske intenzivno uključio još 2015. godine a u svrhu promocije i podrške jedinstvenoj i najboljoj praksi u obrazovanju u Republici Srpskoj, a koja na kreativan način uključuje 18 osnovnih škola sa područja regije Semberija tj. gradova Bijeljine, Lopara i Ugljevika – njihove učenike i nastavnike, koji kroz školske i sekcijske aktivnosti uče o kulturi, običajima i naslijeđu nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

O značaju samog projekta govori činjenica da svake godine, u ovom takmičenju učestvuјe preko 100 učenika, nastavnika i direktora navedenih škola, a ujedno se promoviše rad učenika i trud da na drugačiji način predstave bogatstvo 17 prusutnih nacionalnih manjina u BiH.

Sa ciljem da se promoviše učenje o nacionalnim manjinama u osnovnim školama, u aprilu 2010. godine 18 direktora osnovnih škola sa područja grada Bijeljina i opština Ugljevik i Lopare u saradnji sa Misijom OSCE u BiH (kroz tadašnji školsko takmičenje - projekat „Kaleidoskop: Upoznajmo se! Nacionalne manjine u BiH“) odlučili su da organizuju interna školska takmičenja/kvizove sa učenicima osmih razreda, uz upotrebu priručnika o nac. manjinama.

Ova ideja je ubrzo nadograđena dogовором da se organizuje regionalno takmičenje na kojem bi učenici predstavili svoju školu kroz jednu nacionalnu manjinu, nakon čega bi se održao kviz o poznavanju tradicije i kulture nacionalnih manjina.

Na osnovu pozitivnog iskustva i uspešnog događaja, svi direktori osnovnih škola iz Bijeljine, Ugljevika i Lopara, kao i zvanični predstavnici opština odlučili su da podrže ove aktivnosti i da se Regionalno takmičenje održava na godišnjem nivou.

Na ovaj način željelo se osigurati da učenici na zanimljiv i kreativan način steknu osnovna znanja o nacionalnim manjinama u BiH, kako bi se eventualne predrasude i stereotipi prevazišli znanjem i razumijevanjem.

Ovo jedinstveno takmičenje organizuje se u saradnji sa navedenim školama, Misijom OSCE u BiH, a od 2015. godine i sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske predstavlja jedinstveni događaj koji promoviše učenje o 17 nacionalnih manjina u osnovnim školama. Kako bi se osigurala održivost projekta, većinu troškova organizacije ovog događaja finansiraju 3 lokalne zajednice, te je u vezi sa tim i 2012. godine potpisana dokument *Protokol o saradnji u promovisanju kultura nacionalnih manjina*. Do sada (2018. godina) održano je ukupno osam takmičenja.

Realizacija takmičenja

Takmičenje osnovnih škola se realizuje prema sljedećem principu:

1. Fromiranje takmičarskih timova po školama – po 5 učenika 8. razreda
2. Odabir takmičarske teme žrijebanjem
3. Priprema teme i prikupljanje edukativnih materijala
4. Priprema jednog panoa koji opisuje jednu nacionalnu manjinu u BiH
5. Priprema scenskog predstavljanja u trajanju po 10 minuta za svaku školu (predstava, igrokazi, pjesma i igra,...)
6. Kviz znanja

Na dan održavanja samog takmičenja, predstavnici škola izlažu ranije izrađene panoe i uređuju tematski pripremljen štand (sto) na kojem se nalaze rekviziti te jedan nacionalni specijalitet koji predstavlja jednu nacionalnu manjinu. Ukupno trajanje prve faze takmičenja sa ocjenjivanjem je 30 minuta.

U drugom dijelu takmičenja pristupa se dramskom (scenskom) predstavljanju teme (nacionalne manjine) u ukupnom trajanju do 10 minuta za svaku školu pojedinačno. Ukupno trajanje druge faze takmičenja je 200 minuta (zajedno sa jednom pauzom).

Nakon završetka drugog dijela predstavljanja, odabrani školski timovi pristupaju Kvizu znanja, prilikom kojeg izvlače pojedinačno po tri kartice sa pitanjima prema kojima su se pripremali za kviz. Sva pitanja i odgovori sadržani su u priručniku „Upoznajmo se! – Priručnik za učenike o kulturi, baštini i tradiciji nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini“ autor Leonard Valenta, izdavač Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini u saradnji sa Visokim komesarijatom OSCE-a za nacionalne manjine, Sarajevo 2009.

Realizacija takmičenja prati jasno propisane „*Propozicije za regionalno takmičenje o poznavanju nacionalnih manjina*“. Svaka etapa jednodnevнog takmičenja se budi posebno. Nakon bodovanja i rangiranja škola koje obavlja stručna komisija, najbolje rangirane 3 škole dobijaju simbolična priznanja i zahvalnice.

U 2018. godini SNMRS je aplicirao istoimeni projekat prema Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske shodno odredbama Pravilnika o sufinansiranju kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina Republike Srpske, te je ranije informisao Regionalni aktiv direktora osnovnih škola Bijeljine, Lopara i Ugljevika da će ova ideja biti podržana i promovisana kroz rad Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Učešćem 2015. godine u organizaciji 6. takmičenja stvorili su se uslovi da se na još bolji način organizuje ovaj događaj, i sa uključivanjem udruženja nacionalnih manjina i samog Saveza. Nakon održanog prvog takmičenja sa aktivnim učešćem Saveza, učenici i njihovi nastavnici su pokazali veliko interesovanje za ovaj program, a saradnja sa Savezom je uveliko olakšala dostupnost edukativnih materijala i svih neophodnih informacija koje su potrebne za pripremu ovog događaja.

Povučeni ovim jedinstvenim primjerom pozitivne prakse u Semberiji i na inicijativu Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, a prema objavljenom Javnom pozivu za podnošenje prijedloga projekata u sklopu zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Europe i projekta „Horizontal Facility – Zajednički projekat EU/VE „Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH“, u 2018. godini Opština Prnjavor i Grad Prijedor (pojedinačno) i u saradnji sa Savezom i 21 osnovnom školom iz ovih lokalnih zajednica aplicirali su istoimene projekte kako bi inicirali realizacije ovih opštinskih školskih takmičenja u svojim lokalnim zajednicama.

Nakon održanih inicijalnih sastanaka sa partnerima ovog projekta, isti su iskazali veliko interesovanje da se uvede jedna dodatna aktivnost koja se odnosi na učenike i nastavnike, a takođe da se kroz zastupanje edukativnih sadržaja o pripadnicima nacionalnih manjina radi na promociji kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina. Ranije ostvarena dobra saradnja sa svim udruženjima nacionalnih manjina koja rade u Prnjavoru i Prijedoru, a takođe i sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske doprinjeće boljoj realizaciji samog projekta, te će uveliko olakšati dostupnost edukativnih materijala, rezervata i svih neophodnih informacija koje su potrebne za pripremu ovog događaja.

Zbog ozbiljnosti pripreme samog takmičenja, u realizaciju navedenih projekata biće konsultovani i Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske i Pedagoški zavod Republike Srpske.

Trenutno, u Republici Srpskoj 39 osnovnih škola iz Prijedora, Prnjavora, Bijeljine, Lopara i Ugljevika radi na pripremi ovog takmičenja.

Škole učesnice takmičenja:

GRAD PRIJEDOR

OŠ „Branko Radičević“, Petrovo; OŠ „Branko Čopić“, Prijedor; OŠ „Vuk Karadžić“, Omarska; OŠ „Desanka Maksimović“, Prijedor; OŠ „Dositej Obradović“, Prijedor; OŠ „Jovan Dučić“, Lamovita; OŠ „Jovan Cvijić“, Brežićani; OŠ „Kozarac“, Kozarac; OŠ „Mladen Stojanović“, Ljubija; OŠ „Petar Kočić“, Prijedor; OŠ „Petar Petrović Njegoš“, Busnovi; OŠ „Čirilo i Metodije“, Trnopolje

OPŠTINA PRNJAVOR

OŠ „Branko Čopić“, Prnjavor; OŠ „Vuk Karadžić“, Donji Vijačani; OŠ „Ivo Andrić“, Kulaši; OŠ „Meša Selimović“, Naseobina Lišnja; OŠ „Miloš Crnjanski“, Potočani; OŠ „Nikola Tesla“, Prnjavor; OŠ „Petar Kočić“, Šibovska; OŠ „Sveti Sava“, Gornji Smrtići; MŠ „Konstantin Babić“, Prnjavor

GRAD BIJELJINA

OŠ „Vuk Karadžić“, Bijeljina; OŠ „Dvorovi“, Dvorovi; OŠ „Dositej Obradović“, Suvo Polje; OŠ „Jovan Dučić“, Bijeljina; OŠ „Knez Ivo od Semberije“, Bijeljina; OŠ „Meša Selimović“, Janja; OŠ „Petar Kočić“, Brodac; OŠ „Petar Petrović Njegoš“, Velika Obarska; OŠ „Sveti Sava“, Crnjelovo; OŠ „Sveti Sava“, Bijeljina; OŠ „Stevan Nemanja“, Gornji Dragaljevac; OŠ „Čirilo i Metodije“, Glavičice

OPŠTINA UGLJEVIK

OŠ „Aleksa Šantić“, Ugljevik; OŠ „Vuk Karadžić“, Zabrdje; OŠ „Filip Višnjić“, Donja Trnova

OPŠTINA LOPARE

OŠ „Veljko Čubrilović“, Priboj; OŠ „Dositej Obradović“, Koraj; OŠ „Sveti Sava“, Lopare

Zbog ozbiljnosti pripreme i realizacije dva dodatna takmičenja u Prijedoru i Prnjavoru, u toku 2018. godine Savez nacionalnih manjina Republike Srpske inicirao je potpisivanje i dva memoranduma o saradnji.

Održan uvodni sastanak povodom realizacije projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“

U sali Skupštine opštine Prnjavor dana 29. 10. 2018. godine održan je uvodni sastanak povodom realizacije projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“.

Pored načelnika opštine Darka Tomaša, sastanku su prisustvovali predstavnici nadležnih odjeljenja Opštine kao i predstavnici svih osnovnih škola opštine Prnjavor, Saveza nacionalnih manjina Republike Srbске, a takođe i predstavnici svih udruženja nacionalnih manjina koje djeluju na području opštine Prnjavor.

Za organizovanje i realizaciju projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“ postoji veoma značajna i jasna kulturna i edukativna potreba, koju uslovjava specifičnost opštine Prnjavor. Specifičnost koja čini da se opština Prnjavor razlikuje od drugih opština, jeste veliki broj pripadnika nacionalnih manjina koji žive u njoj.

Opšti cilj ovog projekta je promocija edukativnih sadržaja o pripadnicima nacionalnih manjina u redovnom osnovnoškolskom obrazovanju. Realizacija samog projekta definisana je kroz sljedeće konkretnе ciljeve: očuvanje kulturnog identiteta, razvijanje i jačanje multikulturalnosti promocijom kulture i običaja, a kroz uvođenje aktivnosti pod nazivom „Takmičenje osnovnih škola opštine Prnjavor o poznavanju nacionalnih manjina u BiH“, a takođe promocija i veća vidljivost konkretnih akcija i rada Opštine Prnjavor u području promovisanja jezika i prisutnosti nacionalnih manjina.

Projekat „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“ finansiran je od strane Savjeta Evrope i Evropske Unije, uz učešće opštine Prnjavor u finansijskom i u organizacionom djelu. Opština Prnjavor je jedna od pet opština u BiH gdje se kroz projekte sprovodi implementacija krovnog projekta Savjeta Evrope pod nazivom „Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH“.

Potpisan "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" u Prnjavoru

U sali Skupštine opštine Prnjavor 29. 11. 2018. godine potписан je "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" između Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Opštine Prnjavor i 9 osnovnih škola.

Pored načelnika opštine Darka Tomaša, potpisivanju ovog Memoranduma prisustvovali su predstavnici nadležnih odjeljenja Opštine kao i predstavnici svih osnovnih škola opštine Prnjavor, Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, a takođe i predstavnici svih udruženja nacionalnih manjina koje djeluju na području opštine Prnjavor.

Ova aktivnost realizovana je u sklopu projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjinama u osnovnoškolskom obrazovanju“ koji je finansiran od strane Savjeta Evrope i Evropske Unije, uz učešće opštine Prnjavor u finansijskom i u organizacionom djelu, a Savez nacionalnih manjina republike Srpske je partner na ovom projektu. Opština Prnjavor je jedna od pet opština u BiH gdje se kroz projekte sprovodi implementacija krovnog projekta Savjeta Evrope pod nazivom „Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH“.

Opšti cilj ovog projekta je promocija edukativnih sadržaja o pripadnicima nacionalnih manjina u redovnom osnovnoškolskom obrazovanju. Realizacija samog projekta definisana je kroz sljedeće konkretnе ciljeve: očuvanje kulturnog identiteta, razvijanje i jačanje multikulturalnosti promocijom kulture i običaja, a kroz uvođenje aktivnosti pod nazivom „Takmičenje osnovnih škola opštine Prnjavor o poznavanju nacionalnih manjina u BiH“, a takođe promocija i veća vidljivost konkretnih akcija i rada Opštine Prnjavor u području promovisanja jezika i prisutnosti nacionalnih manjina.

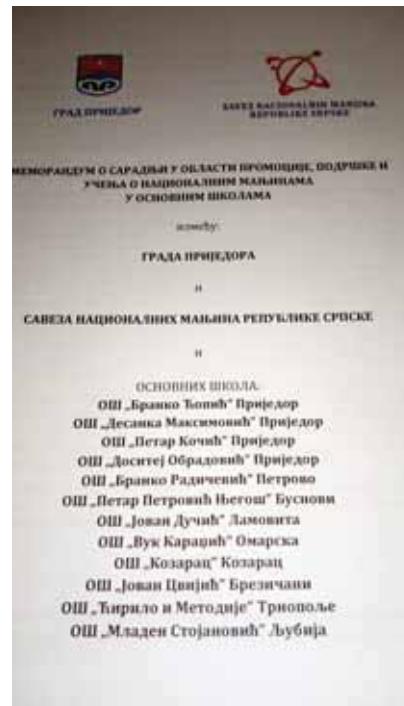
Potpisan "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" u Prijedoru

U prostorijama Gradske uprave grada Prijedora, 28. 12. 2018. potpisani je "Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama u osnovnim školama" između Grada Prijedora, Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i 12 osnovnih škola sa područja Grada.

Prigodnim govorom prisutnima su se obratili gradonačelnik Milenko Đaković i Franjo Rover, predsjednik Saveza te prisutnim direktorima osnovnih škola poželjeli uspešan nastavak saradnje kako sa Gradom, Savezom i udruženjima nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

Dvanaest osnovnih škola sa područja grada Prijedora 15. februara 2019. godine održale su i "Prvo takmičenje osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini - Upoznajmo se!"

U svrhu pripreme i obezbjeđivanja dodatnih primjeraka udžbenika "Upoznajmo se!" za sve učenike koji su se odazvali takmičenju, dana 26.10.2018. godine posjetili smo OŠ "Branko Ćopić" Prijedor i dostavili neophodne primjerke a koje nam je ustupila Misija OSCE Banja Luka.

Strategija za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj

Aktivnosti na izradi Strategije počele su u avgustu 2018. godine i do sada su održana tri konsultativna sastanka (16. 08., 30.10. i 01. 02. 2019.) na kojima su precizirane smjernice u izradi ovog dokumenta. Glavne aktivnosti vodi Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske.

Članove Radne grupe imenovala je Vlada Republike Srpske i u njenom sastavu su: predstavnici Ministarstva uprave i lokalne samouprave (kao obrađivača

Strategije), Ministarstva za ekonomске odnose i regionalnu saradnju, Kluba Ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina u Narodnoj skupštini Republike Srpske, Saveza NVO Roma Republike Srpske i Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Imenovani su sljedeći članovi:

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske: Rover Franjo i Maja Kremenović.

Savez NVO Roma Republike Srpske: Aleksandar Mašić

Savjet nacionalnih manjina Republike Srpske: Vesna Temelkoska Vuković i Mladen Lunić

Strategija bi trebalo da se odnosi na period 2020.

– 2024. godina. Takođe, za pripremu ovog značajnog dokumenta, Savez nacionalnih manjina Republike Srpske, dao je na raspolaganje dokumentaciju koju posjeduje, a koja se odnosi na Stratešku platformu i druge izvještaje koji su rađeni u međuvremenu i koji će poslužiti kvalitetnijoj pripremi ovog dokumenta.

Održan prvi radni sastanak Radne grupe za izradu Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj

U prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, 30. 10. 2018. održan je prvi sastanak Radne grupe za izradu Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj.

Članove Radne grupe imenovala je Vlada Republike Srpske i u njenom sastavu su: predstavnici Ministarstva uprave i lokalne samouprave (kao obrađivača Strategije), Ministarstva za ekonomске odnose i regionalnu saradnju, Kluba Ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina u Narodnoj skupštini Republike Srpske, Saveza NVO Roma Republike Srpske i Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Dnevni red sastanka bio je definisanje okvira prema kome će se izrađivati pomenuta Strategija, kao i neophodne aktivnosti koje će uslijediti u narednom periodu.

Strategija će obuhvatiti sve oblasti prava nacionalnih manjina, a planirano je da bude projektovana za period 2019-2023. godina.

Medijska zastupljenost i promocija rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i udruženja

Redovna aktivnost koju poduzima SNMRS, te se u toku 2018. godine uzelo učešća u pripremi i realizaciji sljedećih radijskih i tv emisija:

RTRS – televizija – emisija “Jutarnji program”		
09. 1. 2018.	Tema: Dan Republike Srpske Gost: Rover Franjo	Opis emisije: Svečani program RTRS povodom 09. januara – Dana Republike Srpske
RTRS – televizija – emisija “U fokusu”		
16. 3. 2018.	Tema: 15 godina Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Gosti: Havreljuk Stevo, Uduč Alenka i Rover Franjo	Opis emisije: Sa predstavnicima Saveza nacionalnih manjina razgovarano je o položaju manjina u Srpskoj, saradnji sa lokalnim i republičkim vlastima.
12. 4. 2018.		
12. 4. 2018.	Tema: Romi - juče, danas, sutra Gosti: Mašić Aleksandar, Salešević Ramo	Opis emisije: Nakon Dekade Roma predstavljeni su novi akcioni planovi za rješavanje problema Roma za period 2017-2020. Hoće li nove inicijative doprinijeti eliminaciji diskriminacije i smanjiti razlike između Roma i ostatka društva?
17. 4. 2018.		
17. 4. 2018.	Tema: 20 godina udruženja Čeha i Slovenaca u Banjaluci Gosti: Vaško Željko, Andulajević Marženka, Lunić Mladen	Opis emisije: Nacionalne manjine vjerno čuvaju svoju kulturu, tradiciju i običaje kroz brojne aktivnosti udruženja koja na ovim prostorima postoje godinama. U emisiji se govorilo o radu dva udruženja, koja u 2018. obilježavaju svoje jubileje. Udruženja Slovenaca “Triglav” i Čeha “Češka beseda” već dvadeset godina grade mostove i brojnim aktivnostima bogate kulturni, ekonomski, sportski život našeg grada i Republike Srpske.
20. 9. 2018.		
20. 9. 2018.	Tema: 15 godina Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Gosti: Havreljuk Stevo, Rover Franjo	Opis emisije: 22. septembra, Svečanom akademijom i smotrom kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina biće obilježeno 15 godina rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.
18. 12. 2018.		
18. 12. 2018.	Tema: Aktivnosti Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Gosti: Rover Franjo, Kremenović Maja	Opis emisije: Šta je realizovano tokom ove godine, kakva je saradnja bila sa prethodnom vlašću i šta očekuju od novoformirane Vlade RS u fokusu je današnje emisije
RTRS – radio – Emisija “Korijeni”		
20. 9. 2018.		
20. 9. 2018.	Gost: Rover Franjo	Tema: u susret obilježavanju 15 godina Saveza nacionalnih manjina RS
20. 9. 2018.		
20. 9. 2018.	Gost: Rover Franjo	Emisija “U ritmu dana” - u susret obilježavanju 15 godina Saveza nacionalnih manjina RS
07. 11. 2018.		
07. 11. 2018.	Gost: Kremenović Maja	Tema: Održan prvi radni sastanak Radne grupe za izradu Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj. Takođe, Održan uvodni sastanak povodom realizacije projekta „Promocija edukativnih sadržaja o nacionalnim manjima u osnovnoškolskom obrazovanju“
22. 9. 2018.		
22. 9. 2018.	Gost: Rover Franjo	Tema: 15 godina Saveza nacionalnih manjina – za Dnevnik Radija RS
22. 9. 2019.		
22. 9. 2019.	Gosti: Rover Franjo, Maja Kremenović	Tema: 15 godina postojanja i rada Saveza nacionalnih manjina RS
4. 5. 2018.		
4. 5. 2018.	Gost: Kremenović Maja	Tema: Redovna godišnja Skupštinu Saveza i Prekogranična saradnja Subotica i Segedin
BHRTV – BH radio 1 – Emisija “Među nama o nama”		
18.12. 2018.	Gost: Franjo Rover	Snimanje priloga za emisiju BH radio 1

Pored navedenih medijskih kuća o problematici nacionalnih manjina govorilo se i za sljedeće medijske kuće: Al Jazeera, RTVFBiH, Glas Srpske, Nezavisne novine, TV K3 i brojne druge.

Projekat “Prekogranična kulturna saradnja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske sa Hrvatskom, Srbijom, Italijom i Mađarskom”

U sklopu odobrenog projekta od strane Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, tokom 2018. realizovan je projekat pod nazivom “Prekogranična kulturna saradnja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske sa Hrvatskom, Srbijom, Italijom i Mađarskom”. Istoimeni projekat je odobren u sklopu granta “Međunarodna kulturna saradnja za 2017. godinu” ali zbog kašnjenja samog projekta dio aktivnosti je ralizovan u 2018. godini i to:

Prekogranična posjeta gradu Prag – Česka 10. – 13. 03. 2018.

Aktivnost je realizovana u saradnji sa Međunarodnim udruženjem naučnih radnika iz Banjaluke, a sa kojim SNMRS ima ostvarenu saradnju još od 2008. godine. Ovom prilikom 12. 03. 2018. godine u Nacionalnoj biblioteci u Pragu promovisana je monografija „Vjerski objekti nacionalnih manjina u Republici Srpskoj“ a takođe upriličena je i debata sa prisutnim predstavnicima udruženja „Lastavica“ Prag, studentima i drugim kulturnim radnicima, a koji su izrazili posebno interesovanej za ovu publikaciju. Posebno interesovanje prisutne publike se odnosilo na prisustvo Čeha u BiH te naslijedu koje je donijela ova nacionalna manjina na ove prostore. Ovom prilikom Nacionalnoj biblioteci u Pragu poklonjena su izdanja publikacija i knjiga koje je radio SNMRS.

Predstavnici SNMRS i Udruženja Čeha „Maćino brdo“ Prnjavor, nakon održane promocije prisustvovalu su sastanku sa Kulturnim udruženjem „Lastavica“ iz Praga te uzajamno prezentovali svoj rad i mogućnosti za saradnju.

Prekogranična posjeta gradu Subotica – Srbija i gradu Segedin – Mađarska 30. 05. – 01. 06. 2018.

Naredna aktivnost ima isti cilj kao i prethodna. Planirana je posjeta Gradu Subotica u kojem djeluju mnogobrojna manjinska udruženja, a u ovom slučaju posjetili bi se Savjet i udruženja mađarske nacionalne manjine koja djeluju u ovoj zajednici. Svrha je takođe pokretanje uzajamne saradnje na unaprijeđenju razmjene programa nacionalnih manjina između dvije države, kao i organizovanje buduće saradnje i poboljšanje statusa nacionalnih manjina u regiji. Posjeta bi obuhvatala i sastanak sa vlastima Grada Subotica sa kojima bi se uvidjeli pozitivni primjeri prakse koju sprovode lokalne vlasti na očuvanju i poštovanju njihovih nacionalnih manjina. U posjeti će učestvovati uže rukovodstvo Saveza nacionalnih manjina RS.

Predstavnici Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Franjo Rover i Maja Kremenović i predsjednica Udruženja Mađara Republike Srpske „Magyar Szó“ Irena Milivojević u periodu od 30. maja do 01. juna 2018. godine boravili su u Subotici i Segedinu. U Subotici su upriličena tri radna sastanka. Prvi od sastanaka je upriličen sa Jene Hajnalom, predsjednikom Nacionalnog savjeta mađarske nacionalne manjine sa kojim su razmijenjena iskustva u vezi ostvarivanja prava nacionalnih manjina sa posebnim osvrtom na mađarsku nacionalnu manjinu, kao i sa promocijom i čuvanjem kulture nacionalnih manjina. G. Hajnal je pozdravio inicijativu Saveza da se upriliči ovakva vrsta sastanka, te je izrazio želju u vezu buduće saradnje sa Savezom kao i sa Udruženjem Mađara Republike Srpske „Magyar Szó“.

Drugi sastanak je upriličen sa Ileš Feherom, književnikom i književnim prevodiocem a koji nas je upoznao sa svojim književnim radom na mađarskom i srpskom jeziku. Sa g. Feherom, Savez je saradivao prilikom objave publikacije „Atlas evropske lirike“ a koja je pozitivno primljena od strane čitalačke publice.

Posljednji u nizu sastanaka obavljen je sa umjetničkim rukovodiocem Udruženja „Talentum“ iz Subotice, Rolandom Brezovskim i predsjednikom Kulturnog saveza vojvodanskih Mađara u Subotici Šutuš Aronom o mogućnostima saradnje. Udruženje „Talentum“ radi na promociji mađarske kulture i umjetničkog obrazovanja te posebnu pažnju posvećuju mladima uzrasta od 4 do 26 godina u oblastima muzičkog obrazovanja, plesa, glume i primijenjene umjetnosti.

U Segedinu, upriličena su dva sastanka sa Zitom Nađ, predsjednicom Folklornih grupa Južne Nizije u Mađarskoj čije je središte u Segedinu i Matom Samfira rukovodiocem i koreografom narodnih igara u folklornim grupama „Hatetudnád“, „Szöregi Rezegők“ i „Homoki Csúrdögölő“ iz Segedina. Uvaženim domaćinima predstavili smo rad Saveza u okviru promocije kulture i festivalskih aktivnosti te namjeru i mogućnosti za saradnju i organizaciju dolaska ovog kulturno-umjetničkog društva na neku od naših mnogobrojnih aktivnosti. G. Samfira predstavio je rad folklornih grupa sa kojima radi, repertoar kao i način na koji su organizovani. Našim domaćinima u Subotici i Segedinu poklonili smo i neke od Savezovih publikacija. Nakon svih aktivnosti koje smo realizovali u toku dva radna dana, Savez će poduzeti i dodatne mjere u vezi sa pripremom narednih projekata za prekograničnu saradnju, a u koje će svakako biti uključeno i Udruženje Mađara RS „Magyar Szó“.

Učešće u projektu "Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH" Vijeće Evrope

U okviru Zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope "Horizontal Facility" za Zapadni Balkan i Tursku, Vijeće Evrope je počelo provoditi projekat pod nazivom: "Jačanje zaštite nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini", u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvom zdravlja FBiH, Ministarstvom pravde FBiH, Ministarstvom uprave i lokalne samouprave RS, Ministarstvom za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS, Vladom Brčko distrikta BiH, lokalnim vlastima, Vijećima/Savjetima za nacionalne manjine na državnom i entitetskim nivoima, kao i sa organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim akterima iz oblasti zaštite i promocije nacionalnih manjina.

Prema opisu projekat će pružiti podršku državnim organima u osnaživanju prava pripadnika/ca nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini kroz jačanje institucionalne koordinacije/saradnje između relevantnih aktera u oblasti manjina kao i osnaživanje njihovih kapaciteta. Pored toga, projekat će se fokusirati na povećanje svijesti građana/ki o nacionalnim manjinama i njihovoј zaštiti, što će takođe biti provođeno u saradnji sa vlastima na lokalnom nivou. Za provođenje projekta je izdvojen budžet od 400.000 eura, a predviđeni datum završavanja projekta je 30. april 2019. godine.

Opšti cilj projekta je da doprinese jačanju zaštite pripadnika/ca nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, u skladu sa evropskim standardima.

U vezi sa navedenim projektom predstavnici Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske pozvani su da učestvuju u radu Grupe za koordinaciju nacionalnih manjina (MCG) u kojoj je učestvovao Franjo Rover i u radu Upravnog odbora projekta kao posmatrači Maja Kremenović i Aleksandar Mašić. Ceremonija službenog početka projekta upriličena je 16.5.2018. u Sarajevu.

Naši predstavnici učestvovali su u dva tematska sastanka Upravnog odbora projekta, tri tematska sastanka MCG grupe, dva treninga i velikoj regionalnoj konferenciji u Podgorici.

*Tekstove pripremila Maja Kremenović
Savez nacionalnih manjina Republike Srpske*

GODINA 2019.

Emisija o nacionalnim manjinama "Mala Evropa" Radio-televizije Republike Srpske

Radio televizija Republike Srpske (RTRS) od 10. marta 2019. godine počela je emitovati novu emisiju o nacionalnim manjinama pod nazivom "Mala Evropa".

Do kraja juna 2019. i prije ljetne pauze, emitovano je ukupno 9 emisija sa sljedećim gostima:

I emisija, emitovana 10.3.2019.

Gost emisije: Franjo Rover, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

II emisija, emitovana 24.3.2019.

Gost emisije: Marija Grbić, predsjednica Udruženja Slovenaca Republike Srpske „Triglav“ Banja Luka

III emisija, emitovana 7.4.2019.

Gost emisije: Aleksandar Mašić, predsjednik Saveza NVO Roma Republike Srpske

IV emisija, emitovana 21.4.2019.

Gost emisije: Iren Milivojević, predsjednica Udruženja Mađara Republike Srpske „Magyar Szó“

V emisija, emitovana 5.5.2019.

Gost emisije: Đorđe Mikeš, potpredsjednik Jevrejske opštine Banja Luka

VI emisija, emitovana 19.5.2019.

Gost emisije: Marženka Andulajević, predsjednica Udruženja Čeha „Češka beseda“ grada Banja Luka

VII emisija, emitovana 2.6.2019.

Gost emisije: Radmila Maričić, predsjednica Udruženja Italijana Banja Luka

VIII emisija, emitovana 16.6.2019.

Gosti emisije: Miroslav Bobrek, predsjednik Koordinacionog saveza ukrajinskih udruženja i organizacija „KRUTO“

IX emisija, emitovana 30.6.2019.

Emitovanje emisije je nedjeljom na prvom programu RTS-a u terminu od 11.20 časova, a repriza emisije emituje se u 19.00 časova na programu RTS Plus. Urednik emisije: Draško Ignjatić

O EMISIJI

"Mala Evropa", emisija o nacionalnim manjinama u Republici Srpskoj.

Različitost kultura, tradicija, jezika i vjera oduvijek predstavlja bogatstvo naših prostora. Nova emisija se upravo i bavi vrijednim i kreativnim ljudima, pozitivnim primjerima iz naših zajednica, tolerancijom i željom za lijepim i plemenitim. Upoznavanjem drugih afirmiše se vlastita kultura i pripadnost savremenoj civilizaciji. "Mala Evropa" je još samo jedan korak bliže do ispunjenog života!

Redakcija: Informativni program RTS

Svečani prijem povodom Dana Republike Srpske 2019

Povodom proslave 9. januara Dana Republike Srpske predsjednik Republike Srpske gđa. Željka Cvijanović upriličila je 28.12.2018. u Palati Republike Srpske prijem za delegaciju Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i Savjeta nacionalnih manjina u Narodnoj Skupštini Republike Srpske.

Svečani prijem bio je prvi u nizu događaja koje organizuje Kabinet predsjednika Republike Srpske, a centralna manifestacija i Svečani defile su upriličeni 9. januara 2019. godine na Trgu Krajine u Banjaluci.

Podrška učenju o nacionalnim manjinama

Ministar prosvjete i kulture Republike Srpske mr Natalija Trivić podržala je projekat takmičenja učenika osnovnih škola u poznavanju tradicije, kulture i običaja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj i istakla da je potrebno uključiti veći broj škola u realizaciju ovog projekta.

Ona je 10.1.2019. razgovarala sa predsjednikom Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjom Rovernom o aktivnostima ovog saveza u predstojećoj godini, kao i mogućnostima unapređenja saradnje u oblasti podrške učenju o nacionalnim manjinama u osnovnim školama.

„Nemjerljiv je značaj upoznavanja djece osnovnoškolskog uzrasta sa kulturom i običajima nacionalnih manjina koje žive u Republici Srpskoj, kao i njihovim pravima“, rekla je Trivićeva.

Osvrnuvši se na podršku nacionalnim manjinama u smislu sufinansiranja programa u oblasti kulture koje realizuju udruženja nacionalnih manjina, ministar Natalija Trivić je podsjetila da je ovogodišnji grant za programe nacionalnih manjina 40.000 maraka.

Predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover rekao je da je zadovoljan saradnjom sa Ministarstvom prosvjete i kulture i školama u realizaciji takmičenja o nacionalnim manjinama.

„Potpisali smo Memorandum o saradnji u oblasti promocije, podrške i učenja o nacionalnim manjinama sa opštinom Prnjavor i Prijedor i osnovnim školama sa područja ove dvije opštine. Planirano je potpisivanje takvih memoranduma i sa opština Bijeljina, Lopare i Ugljevik“, najavio je Rover.

On je pozvao ministra Nataliju Trivić da prisustvuje takmičenjima učenika, koja će se održati tokom februara, a na kojima će biti predstavljena tradicija, kultura i običaji nacionalnih manjina.

Održan radni sastanak sa ministricom Lejlom Rešić

U Banjaluci, 16.1.2018. godine, ministrica uprave i lokalne samouprave Lejla Rešić upriličila je radni sastanak sa predstavnicima Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske. Ispred Saveza, ovom sastanku su prisustvovali Franjo Rover, predsjednik, Jovana Čarkić i Maja Kremenović.

Teme sastanka su se odnosile na aktivnosti u vezi sa pripremom Strategije za nacionalne manjine u Republici Srpskoj kao i o saradnji ovog ministarstva sa Savezom.

U uvodnom dijelu sastanka govorilo se o izradi Strategije za nacionalne manjine u Republici Srpskoj, aktivnostima koje predstoje a odnose se na obradu prikupljenih podataka posredstvom upitnika te izradu nacrta ovog dokumenta. Prema planu ovog ministarstva, finalizacija ovog dokumenta i njegovo usvajanje očekuje se do kraja kalendarske godine. Naredni sastanak imenovane Radne grupe na izradi Strategije biće upriličen do kraja januara.

U drugom dijelu sastanka više se govorilo o radu Saveza kao udruženja od javnog interesa, postignutim rezultatima i problemima.

Predsjednik Saveza Franjo Rover informisao je ministricu o planovima i aktivnostima Saveza za 2019. godinu, aktuelnim projektima, radu i učešću Saveza na izradi Strategije i drugim pitanjima koja se odnose na nacionalne manjine.

Trenutni najveći projekat Saveza je „Takmičenje osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini“ u sklopu kojeg će u februaru biti realizovana 3 takmičenja i to u Bijeljini, Prijedoru i Prnjavoru. Ove godine ovim takmičenjem je obuhvaćena 41 osnovna škola iz 5 opština a namjera Saveza da u dogledno vrijeme uključi što je moguće više i škola i lokalnih zajednica u ovaj projekat.

U vezi aktuelnih problema oko načina finansiranja Saveza, predsjednik Rover posebno je skrenuo pažnju da Savez nije zadovoljan trenutnim načinom finasiranja. Nezadovoljstvo u vezi načina finansiranja se odnosi na kašnjenja u doznaci sredstava za rad, što u mnogome predstavlja problem oko sufinsaniranja brojnih aktivnosti i tekućih obaveza. Izrazio je želju da se u budućnosti za rad Saveza isplaćuju redovne kvartalne tranše ili će u suprotnom biti dovedeno u pitanje rad Saveza.

Ministrica Rešić pohvalila je dosadašnji rad Saveza i izrazila spremnost da pomogne u prevazilaženju problema a koji se odnose na način finansiranja i redovnije doznake sredstava za rad.

Deveto regionalno takmičenje učenika osnovnih škola Bijeljine, Lopara i Ugljevika o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – „Upoznajmo se“ – Nacionalne manjine u BiH“ Bijeljina, 12. 02. 2019.

Centar za kulturu Semberije u Bijeljini bio je domaćin ovogodišnjeg „Devetog regionalnog takmičenja učenika osnovnih škola Bijeljine, Lopara i Ugljevika o poznavanju nacionalnih manjina u BiH – „Upoznajmo se!“, a koje je održano u utorak, 12.2.2019. godine.

Svečanom otvaranju prisustvovali su: Igor Kotjelnikov ispred Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, predstavnici Ambasade Slovenije u BiH, predstavnici Opštine Prnjavor i Grada Prijedora zajedno sa učenicima i nastavnicima njihovih osnovnih škola, Franjo Rover, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske te brojni predstavnici medija i drugi gosti.

U ime Grada - domaćina ovogodišnjeg takmičenja, prisutnim gostima se obratio Mile Pejić, šef Kabineta gradonačelnika Bijeljine koji je napomenuo da je takmičenje još jedan pokazatelj da je Bijeljina primjer tolerantne sredine, te da različitosti uvijek treba da budu nešto što nas spaja, a ne razdvaja, da tražimo u njima bogatstvo i njegujemo kod naše djece toleranciju i dobrotu, kao snagu i mudrost za bolju budućnost.

Takođe, ispred opštine Lopare gostima se obratio Srećko Ilić, zamjenik načelnika opštine Lopare koji je naglasio da učenici kroz ovu manifestaciju uče o drugim kulturama i vjerama što je veoma važno za suživot na ovim prostorima.

Prilikom svog obraćanja, Radoslav Ostojić, šef Kabineta načelnika opštine Ugljevik napomenuo je da učenici uče o različitostima nacionalnih manjina kao o bogatstvu BiH i da sa radošću pristupaju ovom takmičenju, a posebno je istakao da će opština Ugljevik uvijek podržavati ovakve događaje.

Predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover prilikom svog obraćanja prisutnima i medijima pohvalio je sve učenike i nastavnike koji su radili na pripremi ovog takmičenja, te je naglasio da je najbolje da se ovakva vrsta projekata radi upravo sa učenicima osnovnih škola, jer primjer pozitivne prakse svih osnovnih škola iz Semberije je ujedno i odličan rezultat da ovi učenici znaju više o svim nacionalnim manjinama nego pojedine same o sebi. Upravo zbog odlične pripremljenosti i pozitivnog efekta, ovaj isti projekat je prenesen na škole u Prijedoru i Prnjavoru koji trenutno obuhvata ukupno 39 osnovnih škola.

Ovogodišnjem takmičenju se odazvalo 13 osnovnih škola sa preko 80 učenika osmog razreda, gdje su zajedno sa svojim nastavnicima, pedagozima i direktorima pripremali predstavljanje po jedne nacionalne manjine i prema sljedećem redoslijedu:

MAKEDONCI	JU OŠ „Dositej Obradović“ Suvo Polje
CRNOGORCI	JU OŠ „Petar Kočić“ Brodac
MAĐARI	JU OŠ „Dositej Obradović“ Koraj
ALBANCI	JU OŠ „Vuk Karadžić“ Bijeljina
RUSINI	JU OŠ „Knez Ivo od Semberije“ Bijeljina
ROMI	JU OŠ „Stevan Nemanja“ Dragaljevac,
JEVREJI	JU OŠ „Meša Selimović“ Janja
RUMUNI	JU OŠ „Jovan Dučić“ Bijeljina
NIJEMCI	JU OŠ „Vuk Karadžić“ Zabrdje
POLJACI	JU OŠ „Sveti Sava“ Crnjelovo
RUSI	JU OŠ „Aleksa Šantić“ Ugljevik
SLOVENCI	JU OŠ „Sveti Sava“ Bijeljina
UKRAJINCI	JU „Sveti Sava“ Lopare

Prema propozicijama takmičenja, tročlana komisija je pažljivo pratila realizaciju događaja, te nakon sabiranja svih dodijeljenih bodova, najbolje tri osnovne škole ovogodišnjeg takmičenja su:

1. mjesto JU Osnovna škola „Knez Ivo od Semberije“ – tema: Rusini
2. mjesto JU Osnovna škola „Meša Selimović“ Janja – tema: Jevreji
3. mjesto JU Osnovna škola „Sveti Sava“ Crnjelovo – tema: Poljaci

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske uz podršku Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH pomogao je organizaciju ovogodišnjeg takmičenja, a takođe nastaviće aktivnosti na promociji i saradnji sa ovim školama koje predstavljaju jedinstven primjer pozitivne prakse o učenju o nacionalnim manjinama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Nastavljujući aktivnosti na proširenju ovog značajnog projekta i na druge osnovne škole u Republici Srpskoj tokom 2018. godine, ovaj projekat je proširen i na dvije dodatne lokalne zajednice Prijedor i Prnjavor.

Takođe, Savez nacionalnih manjina Republike Srpske upućuje zahvalnost i svim udruženjima nacionalnih manjina koja su se odazvala i za ovu priliku obezbijedila komplete narodnih nošnji nacionalnih manjina, a koje su upotpunile i scenske prezentacije učenika.

Takmičenje učenika osnovnih škola Prijedora o poznавању nacionalних мањина у БиХ – „Упознајмо се!“ Prijedor, 15.2.2019.

Sportska dvorana „Mladost“ u Prijedoru bila je mjesto održavanja Prvog takmičenja učenika osnovnih škola Prijedora o poznавању nacionalnih manjina u BiH – „Упознајмо се!“, a koje je održano 15.2.2019. godine

U ime Grada Prijedora domaćina takmičenja, prisutnim gostima se obratio Aleksandar Miljuš, zamjenik gradonačelnika Prijedora koji je pored srdačne dobrodošlice svim učenicima-takmičarima, njihovim nastavnicima i drugim gostima nagnasio da Grad Prijedor već dugi niz godina gaji dobre odnose na udruženjima nacionalnih manjina i ti su odnosi iz dana u dan sve bolji, a posebno što ovu lokalnu zajednicu izdvaja je to da su među prvim gradovima u BiH koji su u svojoj budžetskoj stavci imali sredstva namijenjena za podršku radu udruženjima nacionalnih manjina.

Predstavnik Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, Igor Kotjelnikov rekao je da je Ministarstvo prepoznao i podržalo ovaj projekt

kojeg realizuju osnovne škole iz Bijeljine, Lopara i Ugljevika, a u kojem Savez nacionalnih manjina Republike Srpske učestvuje unazad četiri godine, a čija su pozitivna iskustva prenesena i u Prijedor. Sigurno, Ministarstvo će graditi, nadograđivati, zajedno sa nastavnicima, učenicima i svim subjektima koji budu raspoloženi da zajedno grade kulturu nacionalnih manjina, a to je, znamo sigurno, jedno veliko bogatstvo naglasio je Kotjelnikov tokom svog obraćanja.

Predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover rekao je da je značaj ove manifestacije veliki i izrazio zadovoljstvo što je ona organizovana i u Prijedoru. Prilikom svog prigodnog obraćanja, Rover je naglasio da je ovaj projekat prenesen iz Semberije i sve ono što je imao priliku vidjeti a što se odnosi na prezentacije, panoe i kuhinje, i da ništa Semberija nije u prednosti u odnosu na Prijedor što se tiče kvaliteta pripreme i prezentovanog. Posebnu pohvalu uputio je učenicima i nastavnicima koji su dali svoj trud i doprinos za pripremu ovog takmičenja.

Ovogodišnjem takmičenju se odazvalo 12 osnovnih škola sa preko 90 učenika osmog razreda, gdje su zajedno sa svojim nastavnicima, pedagozima i direktorima pripremali predstavljanje po jedne nacionalne manjine i prema sljedećem redoslijedu:

1. SLOVENCI	JU OŠ „Ćirilo i Metodije“ Trnopolje
2. JEVREJI	JU OŠ „Dositej Obradović“ Prijedor
3. CRNOGORCI	JU OŠ „Branko Ćopić“ Prijedor
4. POLJACI	JU OŠ „Mladen Stojanović“ Ljubija
5. TURCI	JU OŠ „Dositej Obradović“ Prijedor
6. SLOVACI	JU OŠ „Branko Radičević“ Petrovo
7. ROMI	JU OŠ „Kozarac“ Kozarac
8. RUSINI	JU OŠ „Jovan Dučić“ Lamovita
9. RUMUNI	JU OŠ „Vuk Karadžić“ Omarska
10. ALBANCI	JU OŠ „Desanka Maksimović“ Prijedor
11. MAKEDONCI	JU OŠ „Petar Petrović Njegoš“ Busnovi
12. NIJEMCI	JU OŠ „ Branko Ćopić“ Prijedor
13. RUSI	JU OŠ „Petar Kočić“ Prijedor
14. MAĐARI	JU OŠ „ Desanka Maksimović“ Prijedor
15. UKRAJINCI	JU OŠ „ Petar Kočić“ Prijedor
16. ČESI	JU OŠ „Jovan Cvijić“ Brezičani
17. ITALIJANI	JU OŠ „Vuk Karadžić“ Omarska

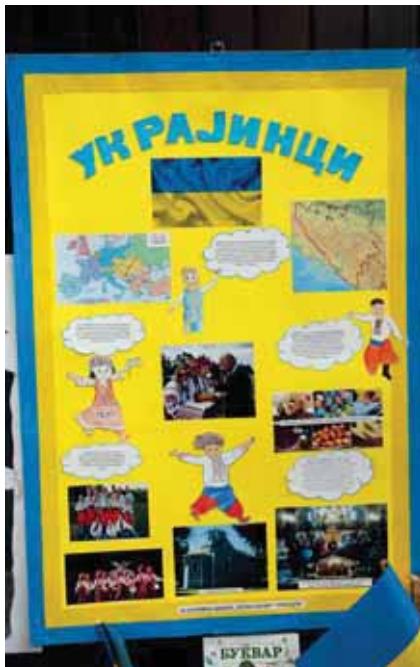
Nakon sabiranja svih dodijeljenih bodova, najbolje tri ekipe učenika osnovnih škola su:

1. mjesto JU OŠ „ Dositej Obradović“ Prijedor – tema: Turci
2. mjesto JU OŠ „Branko Ćopić“ Prijedor – tema: Crnogorci
3. mjesto JU OŠ „ Branko Ćopić“ Prijedor – tema: Nijemci

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske uz podršku Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH pomogao je organizaciju ovogodišnjeg takmičenja, a takođe nastavice aktivnosti na promociji i saradnji sa ovim školama koje predstavljaju jedinstven primjer pozitivne prakse o učenju o nacionalnim manjinama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Posebnu zahvalnost upućujemo Misiji OSCE u BiH koja je obezbijedila dodatne primjerke priručnika za učenike i nastavnike „Upoznajmo se! – Priručnik za učenike o kulturi, baštini i tradiciji nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini“ autor Leonard Valenta, a čiji je izdavač Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini.

Prvo takmičenje osnovnih škola opštine Prnjavor o poznavanju nacionalnih manjina u BiH

U prostorijama Centra za kulturu u Prnjavoru, u petak 22.2.2019. godine održano je „Prvo takmičenje osnovnih škola opštine Prnjavor o poznavanju nacionalnih manjina“.

Predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Franjo Rover izrazio je zadovoljstvo što su učenici pokazali izuzetno znanje i talenat te je uputio zahvalnost svim direktorima i nastavnicima svih osnovnih škola koje su učestvovali u ovom programu. Takođe, uvjeren je da je ovo do sada najbolje organizovano takmičenje, jer su višemjesečne pripreme dale očekivani odličan rezultat.

Ispred domaćina, brojnim prisutnim gostima obratio se načelnik opštine Prnjavor, Darko Tomaš koji je naglasio da je opština Prnjavor i dalje na vodećoj poziciji što se tiče broja pripadnika nacionalnih manjina koje žive u jednoj lokalnoj zajednici. Za uspjeh i odličnu organizaciju današnje manifestacije uputio je zahvalnost Savezu nacionalnih manjina Republike Srpske, udruženjima nacionalnih manjina a posebno učenicima i nastavnicima koji su se potrudili da na najbolji mogući način predstave nacionalne manjine koje žive u BiH.

Za ovu priliku, kao gosti odazvali su se učenici i nastavnici iz osnovnih škola iz Prijedora i Bijeljine koji su svojim prisustvom uveličali manifestaciju, a koji su ranije bili dio takmičenja koja su tokom februara mjeseca organizovana u Prijedoru i Bijeljini.

Ovogodišnjem takmičenju se odazvalo 9 osnovnih škola sa preko 90 učenika osmog razreda, gdje su zajedno sa svojim nastavnicima, pedagozima i direktorima pripremali predstavljanje po jedne nacionalne manjine i prema sljedećem redoslijedu:

1. SLOVENCI	JU OŠ „Nikola Tesla“ Prnjavor
2. JEVREJI	JU OŠ „Petar Kočić“ Šibovska
3. CRNOGORCI	JU OŠ „Vuk Karadžić“ Donji Vijačani
4. POLJACI	JU OŠ „Sveti Sava“ Smrtići
5. TURCI	JU OŠ „Miloš Crnjanski“ Potočani
6. SLOVACI	JU OŠ „Sveti Sava“ Smrtići
7. ROMI	JU Muzička škola „Konstantin Babić“ Prnjavor
8. RUSINI	JU OŠ „Nikola Tesla“ Prnjavor
9. RUMUNI	JU OŠ „Meša Selimović“ Naseobina Lišnja
10. ALBANCI	JU OŠ „Nikola Tesla“ Prnjavor
11. MAKEDONCI	JU OŠ „Petar Kočić“ Šibovska
12. NIJEMCI	JU OŠ „Miloš Crnjanski“ Potočani
13. RUSI	JU OŠ „Branko Čopić“ Prnjavor
14. MAĐARI	JU OŠ „Ivo Andrić“ Kulaši
15. UKRAJINCI	JU „Nikola Tesla“ Prnjavor
16. ČESI	JU OŠ „Meša Selimović“ Naseobina Lišnja
17. ITALIJANI	JU OŠ „Branko Čopić“ Prnjavor

Prema propozicijama takmičenja, tročlana komisija je pažljivo pratila realizaciju svake etape takmičenja. Nakon sabiranja svih dodijeljenih bodova, najbolje tri ekipe učenika osnovnih škola su:

1. mjesto JU OŠ „Branko Čopić“ Prnjavor – tema: Italijani
2. mjesto JU OŠ „Nikola Tesla“ Prnjavor – tema: Ukrajinci
3. mjesto JU OŠ „Ivo Andrić“ Kulaši – tema: Mađari

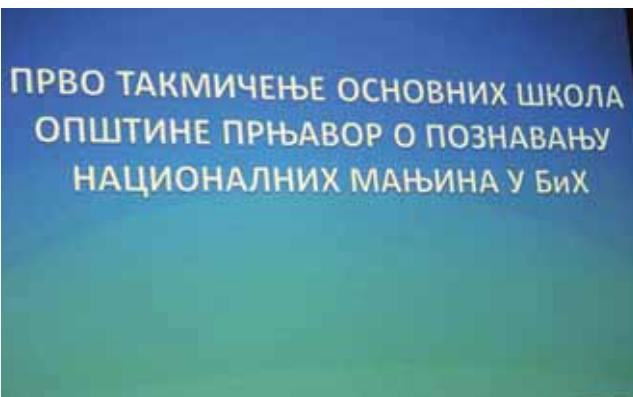
Savez nacionalnih manjina Republike Srpske uz podršku Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH pomogao je organizaciju ovogodišnjeg takmičenja, a takođe nastavice aktivnosti na promociji i saradnji sa ovim školama koje predstavljaju primjer pozitivne prakse o učenju o nacionalnim manjinama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

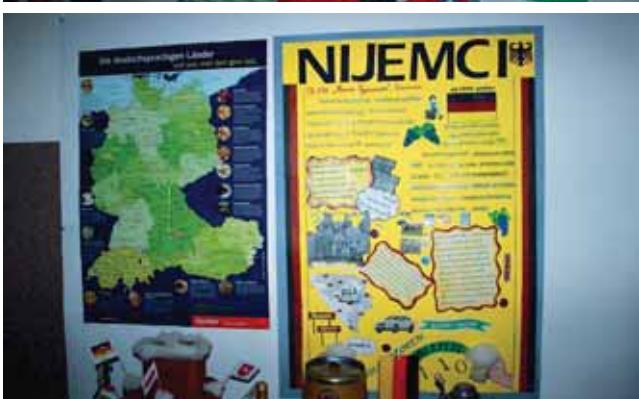
Posebnu zahvalnost upućujemo Misiji OSCE u BiH koja je obezbijedila dodatne primjerke priručnika za učenike i nastavnike „Upoznajmo se! – Priručnik za učenike o kulturi, baštini i tradiciji nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini“.

Posjeta ombudsmena BiH Prnjavoru

Predstavnici Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine Nives Jukić, Ljubinko Mitrović i Jasminka Džumhur boravili su u utorak 26.2.2019. godine u radnoj posjeti Prnjavoru.

Ovom prilikom, pored sastanka sa načelnikom opštine Prnjavor Darkom Tomašem i predsjednikom Skupštine opštine Prnjavor Željkom Simićem, susreli su se i sa predstavnicima udruženja nacionalnih manjina Prnjavora, kao i sa predsjednikom Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Franjom Roverom.

Tema sastanka se odnosila na rad Institucije ombudsmana kao i njegove uloge u zaštiti prava i građana u lokalnoj zajednici, a realizuje se u sklopu aktivnosti "Ombudsman u vašem gradu" u saradnji sa Misijom OSCE-a u BiH. Cilj ove aktivnosti je sagledavanje stanja ljudskih prava na terenu i omogućavanje građanima da se obrate instituciji Ombudsmana za ljudska prava BiH.

Sa predstavnicima udruženja nacionalnih manjina razgovaralo se na temu ostvarivanja prava nacionalnih manjina, kao i o dosadašnjem radu i ulozi udruženja i pripadnika nacionalnih manjina u opštini Prnjavor.

U svom obraćanju medijima, ombudsmen Ljubinko Mitrović pohvalio je opštini Prnjavor i istakao da je stanje ljudskih prava na području opštine Prnjavor na zavidnom nivou i da Institutacija ombudsmana BiH nema zaprimljen veliki broj žalbi građana ove opštine što govori o kvalitetnom stanju ljudskih prava u ovoj lokalnoj zajednici.

Izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prnjavor“

U prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, u utorak 05.3.2019. godine otvorena je izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prnjavor“.

Izložbenu postavku čini 17 panoa, koji na zanimljiv i kreativan način prikazuju kulturu, običaje, jezik i istoriju 17 nacionalnih manjina u BiH, a koji su bili sastavni dio takmičenja osnovnih škola koje je realizovala

no 22.2.2019. godine u prostorijama Doma kulture u Prnjavoru.

Prilikom otvorenja izložbe, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover pohvalio je trud i zalaganje svih direktora i nastavnika koji su pripremali takmičarske timove i koji su radili na pripremama, a posebnu zahvalnost uputio je učenicima i njihovom nesebičnom zalaganju da se na što bolji i kreativniji način predstave.

In memoriam - Vladimir Blaha, prvi predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

Vladimir Blaha, prvi predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske i dugogodišnji predsjednik Udruženja Čeha grada Banjaluke "Česka beseda" preminuo je u subotu 20. aprila u 87. godini u Banjaluci.

Rođen je u Ljubiji 1932. godine. Nakon školovanja pet godina je radio kao prosvjetni radnik u osnovnim školama banjalučke opštine, a najduži dio radnog vijeka proveo je kao školski inspektor. Studirao je psihologiju i pedagogiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, a zatim završio režiju lutkarstva u Zagrebu i Rijeci. Obavljao je i poslove sekretara organizacije „Narodne tehnike“, a četiri godine bio je i sekretar Saveza za fizičku kulturu i sport grada Banja Luka.

Radom sa djecom i omladinom bavio se ne samo profesionalno, nego i volonterski. U Jajcu je osnovao klub sa lutkarskim pozorištem, kinom i bibliotekom, zatim je radio kao potpredsjednik Saveza za brigu o djeci. Bio je i angažovan u Crvenom krstu, a u Banjoj Luci je vodio tehničke kurseve (fotografija, kino, film) te organizovao kurseve plivanja.

Godine 1997. intenzivno se angažovao u oblasti prava nacionalnih manjina i postao jedan od najznačajnijih ličnosti u češkoj nacionalnoj manjini u BiH. Iste godine (1997.) osnovao je „Udruženje Čeha i njihovih potomaka u Republici Srpskoj“, sa sekcijama u Banjoj Luci, Prijedoru, Novoj vesi i Maćinom Brdu.

Pružio je podršku kod osnivanja ostalih udruženja nacionalnih manjina u Banjaluci i okolini te je nakon toga bio inicijator formiranja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, čiji je bio i prvi predsjednik.

Za posebne zasluge u ovoj oblasti primio je Svečanu plaketu Grada Banja Luka kao i nagradu „Gratias agit“ Ministarstva vanjskih poslova Češke Republike za širenje dobrog imena Češke Republike u svijetu. Pored članstva u Savjetu nacionalnih manjina Republike Srpske bio je i član Odbora za ustavna pitanja Narodne skupštine Republike Srpske.

Od osnivanja Udruženja Čeha u Banjaluci 2004. godine neizmjeran je doprinos Vladimira Blahe promociji i očuvanju kako kulture i jezika Čeha, a tako i drugih nacionalnih manjina organizuje brojne kulturne aktivnosti.

Zaslužan je i za uspostavljanje lektorata češkog jezika na Filozofском fakultetu u Banjaluci a takođe inicirao je i potpisivanje Memoranduma o saradnji između Građevinskog fakulteta Češkog Tehničkog univerziteta u Pragu i Arhitektonsko-građevinsko-geodetskog fakulteta Univerziteta u Banjaluci.

Vladimir Blaha je za predan, energičan i uspešan rad višestruko nagrađivan, a za svoj doprinos, srdačnost i poseban šarm oduvijek je bio omiljen kod svojih sugrađana i članova udruženja svih nacionalnih manjina. Ostaće upamćen i kao odličan saradnik i sagovornik, te mu se ovom prilikom ispred Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske zahvaljujemo za nesebičan trud i rad.

Hvala Vam, Vladimire!

Izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prijedor“

U prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, u petak 10.5.2019. godine otvorena je izložba učeničkih radova sa „Prvog takmičenja učenika osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u BiH - Prijedor“.

Izložbenu postavku čini 17 panoa, koji na zanimljiv i kreativan način prikazuju kulturu, običaje, jezik i istoriju 17 nacionalnih manjina u BiH. Izloženi panoci su bili sastavni dio takmičenja osnovnih škola koje je realizovano 15.2.2019. godine u Sportskoj dvorani „Mladost“ u Prijedoru.

Prilikom otvorenja izložbe, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover pohvalio je trud i zalaganje svih direktora i nastavnika koji su pripremali takmičarske timove i koji su radili na pripremama, a posebnu zahvalnost uputio je učenicima i njihovom nesebičnom zalaganju da se na što bolji i kreativniji način predstave. Ispred Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske prisutnima se obratila Milica Kotur koja je pohvalila sve učesnike te izrazila želju da ovo takmičenje postane tradicionalno.

Ovoj izložbi prisustvovalo je 55 učenika i nastavnika iz svih osnovnih škola Prijedora, a koje su bile obuhvaćene ovim takmičenjem.

Redovna godišnja Skupština Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

U sali Skupštine opštine Prnjavor, u petak 29. marta 2019. godine održana je Redovna godišnja Skupština Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Na sjednici Skupštine usvojeni su dokumenti: Izvještaji o radu Saveza za 2018. godinu, Izvještaj Nadzornog odbora o radu Saveza za 2018. godinu, Plan rada Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske za 2019. godinu kao i prijedlozi delegata za članstvo u Svjetu nacionalnih manjina Republike Srpske.

Diskusiju delegata su upotpunili konstruktivni prijedlozi u vezi sa organizacijom tradicionalne manifestacije – Smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina kao i prijedlozi aktivnosti za saradnju sa srođenim zemljama.

Održan zajednički sastanak predstavnika Kluba Ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske i članova Upravnog odbora Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske

U prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, u utorak 18.6.2019. godine održan je zajednički sastanak predstavnika Kluba Ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske i članova Upravnog odbora Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske.

Ovaj zajednički sastanak je organizovan na inicijativu predsjednika Saveza, Franje Rovera a povodom imenovanja novog saziva Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske.

U svom prigodnom obraćanju, Rover je naglasio neophodnost organizovanja ove vrste sastanaka kako bi se na najbolji mogući način koordinirale zajedničke aktivnosti između sva tri tijela, a takođe da se nastave zajedničke započete aktivnosti koje se odnose na pripremu Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj 2020 – 2024.

Ispred Vijeća naroda Republike Srpske - Kluba delegata iz reda Ostalih, prisutne su pozdravili Franc Sošnja i Aleksandra Dalšašo Lepir, kao i Jovana Čarkić, generalni sekretar Vijeća naroda Republike Srpske. U svojim obraćanjima istakli su da je dosadašnja saradnja sa Savezom bila korektna i uspješna te da se u narednom periodu očekuje i bolja saradnja sa Savjetom.

Na poziv Saveza, odazvao se i predsjedavajući Vijeća nacionalnih manjina Parlamentarne skupštine BiH, Andrija Svatok koji je naglasio da postojeću saradnju treba nastaviti a takođe je predložio održavanje jednog zajedničkog sastanka predstavnika svih savjetodavnih tijela nacionalnih manjina.

Istog dana, održana je i Prva sjednica četvrtog saziva Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske, na kojoj je usvojen Plan rada za 2019. godinu, te smjernice za rad ovog savjetodavnog tijela Narodne skupštine Republike Srpske. Predsjednica Savjeta Maja Kremenović upoznala je prisutne u vezi zaključaka sa održane Prve sjednice. Aktuelni saziv Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske broji 12 članova.

Savez će i u narednom periodu nastaviti aktivnosti organizacije sličnih sastanaka u svrhu koordinacije zajedničkih i pripreme novih aktivnosti.

Tekstove pripremila Maja Kremenović
Savez nacionalnih manjina Republike Srpske

Saradnja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske sa klubom ostalih u Vijeću naroda Republike Srpske

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske je formiran na osnovu Zakona o udruženjima i fondacijama 30. januara 2003. godine, a u koji se dobrovoljno udružuju pripadnici nacionalnih manjina i njihova udruženja radi ostvarivanja prava koja proizilaze iz Ustava Republike Srpske i Bosne i Hercegovine i Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina, te srodnih zakona, konvencija, povelja i slično.

Kao krovna organizacija udruženja nacionalnih manjina, okuplja 25 članica (udruženja) pripadnika 11 nacionalnih manjina koji djeluju i rade na prostoru Republike Srpske. Sve članice SNMRS su nezavisne u svom radu, djelovanju i programskim aktivnostima, a kao krovna organizacija preuzima različite inicijative koje su usmjerene ka poboljšanju položaja nacionalnih manjina, što opravdava trinaestogodišnje djelovanje i rad. Sjedište SNMRS je u Banjoj Luci.

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske je dobrovoljno i otvoreno vanstranačko udruženje građana od javnog interesa za Republiku Srpsku od 04. novembra 2010. godine, a prema Odluci sa 196. sjednice Vlade Republike.

Nadležnosti Saveza nacionalnih manjina RS su definisane Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina kao i Statutom Saveza NM RS.

Učešće u organima vlasti

U skladu sa zakonskim propisima izvršeno je institucionalno organizovanje i omogućeno učešće pripadnika nacionalnih manjina u izvršno, zakonodavnoj i sudskoj vlasti kako na nivou Republike Srpske tako i na nivou Bosne i Hercegovine.

U sistemu zakonodavne vlasti u RS su uspostavljene sljedeće institucije sa ciljem obezbjeđenja ravnopravnog položaja nacionalnih manjina u RS :

- Savjet nacionalnih manjina RS
- Klub ostalih u Vijeću naroda RS
- Savjeti nacionalnih manjina na nivou opština i gradova

Narodna Skupština RS je 2007. godine osnovala Savjet nacionalnih manjina pri NS RS. Osnovna aktivnost ovog tijela ima savjetodavni karakter po pitanjima iz nadležnosti Narodne skupštine RS, a u vezi sa pripadnicima nacionalnih manjina.

Članove Savjeta bira NSRS, a na prijedlog Saveza NMRS. Karakteristično je da je Savjet NM pri NSRS jedino tijelo NSRS čiji članovi nisu poslanici NSRS.

Savjet čine Predsjednik Savjeta, zamjenik predsjednika i 9 članova. Tehničku i stručnu pomoć pruža lice zaposleno u administrativnoj službi NSRS.

Nametnutom odlukom visokog predstavnika Wolfgang Petritsch-a, 2002. godine ustanovljeno je Vijeće naroda Republike Srpske unutar koga se osim klubova delegata iz konstitutivnih naroda (po osam delegata) nalazi i klub delegata iz reda ostalih, koji broji četiri delegata. Važno je napomenuti da klub delegata iz reda ostalih, za razliku od drugih klubova, nema mogućnost pokretanja procedure zaštite vitalnih nacionalnih interesa. Prvi saziv Vijeća naroda Republike Srpske izabran je krajem 2002.godine.

Delegate kluba ostalih bira NSRS na prijedlog ad hoc formiranog kluba koga čine svi izabrani poslanici Narodne skupštine, a koji nisu pripadnici konstitutivnih naroda i koji se po potrebi popunjava odbornicima nacionalnih manjina iz lokalnih skupština.

Prema važećem Izbornom zakonu BiH pripadnici nacionalnih manjina imaju garantovana odbornička mjesta prilikom provođenja lokalnih izbora. Broj odborničkih mjesta u skupštinama opština i gradova je definisan u odnosu na procentualno učešće broja pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika za datu administrativnu jedinicu prema popisu iz 1991. godine (preko 3% jedan odbornik). Prilikom provođenja opštih izbora, izbornim zakonom nisu predviđena garantovana mjesta za pripadnike nacionalnih manjina.

Na lokalnim izborima 2012. godine u 11 opština i gradova i gradova su izabrani odbornici nacionalnih manjina. Za lokalne izbore 2016 potvrđene su liste nacionalnih manjina u 8 gradova i opština.

Na nivou Bosne i Hercegovine su formirana različita tijela koja se bave pitanjima nacionalnih manjina. Parlamentarna skupština je 2006. osnovala Vijeće nacionalnih manjina BiH, kao posebno savjetodavno tijelo Parlamentarne skupštine BIH, te 2008. godine imenovala članove Vijeća nacionalnih manjina BiH. Članovi Vijeća se biraju na osnovu javnog konkursa.

Na nivou izvršne vlasti zajedničkih organa BiH, unutar Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, djeluje Sektor za ljudska prava - Odjel za zaštitu prava i saradnju sa nacionalnim i drugim manjimama, vjerskim zajednicama i nevladinim organizacijama.

Pri Vijeću ministara BiH 2002. godine formiran je Odbor za Rome koji se trenutno sastoji od 22 člana, 11 predstavnika Roma i 11 predstavnika institucija. Po jednog predstavnika ispred zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine predlažu Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Direkcija za evropske integracije, Agencija za zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Agencija za ravnopravnost polova Bosne i Hercegovine. Takoder, po jednog predstavnika predlažu vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članove Odbora ispred registrovanih romskih udruženja, predlažu romska udruženja iz Federacije Bosne i Hercegovine i to šest članova, iz Republike Srpske tri člana, iz Brčko distrikta jednog člana, te ispred Ženske romske mreže jedna članica.

Banja Luka 23. 09. 2019.

Franc Sošnja
Predsjednik kluba ostalih
Vijeća naroda Republike Srpske

Saradnja Ministarstva uprave i lokalne samouprave sa Savezom nacionalnih manjina na zavidnom nivou

Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske ima veoma dobru saradnju sa Savezom nacionalnih manjina. Ta saradnja je, po riječima ministra uprave i lokalne samouprave Lejle Rešić, od samog početka bila na zavidnom nivou.

„Da je tako pokazuje i podatak da ovaj savez ima status udruženja od javnog interesa, od 2016. Ove godine Ministarstvo je nosilac izrade Strategije za unapređenje i zaštitu prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj za period 2020-2024. godine. Ona će unaprijediti status nacionalnih manjina i na taj način trasirati put za njihovu trajnu inkluziju u proces donošenja najznačajnijih odluka u svim aspektima života“ kaže ministarka Rešić.

Takođe, realizacija Strategije će doprinijeti podizanju svijesti o pravima nacionalnih manjina, odnosno o dužnosti poštovanja prava nacionalnih manjina od strane svih relevantnih aktera. Isto tako, ovaj strateški dokument će unaprijediti koordinaciju između republičkog i lokalnog nivoa vlasti u oblasti prava nacionalnih manjina.

Informativna služba Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske Banja Luka

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske Banja Luka je proslavio petnaest godina rada i tokom tog perioda, podrška Grada Banje Luke je bila neizostavna.

Grad Banja Luka i Odjeljenje za kulturu, turizam i socijalnu politiku su od samog osnivanja ove krovne organizacije, doprinosili uzrastanju Saveza uz redovnu, godišnju podršku, budžetskim sredstvima i saradnja sa gradskim udruženjima je na zavidnom nivou.

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske iz Banje Luke djeluje od 2003. godine kao jedinstvena organizacija na nivou Republike Srpske.

Gradonačelnik Grada svake godine donosi Plan raspodjele sredstava nacionalnim manjinama grada Banje Luke, kojim se podržavaju programi udruženja koja okupljaju pripadnike nacionalnih manjina. Značajno je napomenuti da su planirana sredstva za međunarodnu saradnju nacionalnih manjina, u cilju očuvanja odnosa sa matičnim državama, a pogotovo da se podrže gostovanja udruženja iz matičnih država i njihov doprinos kulturnim dešavanjima u Banjoj Luci.

Svake godine je primjetno osnaživanje gradskih udruženja kroz njihove aktivnosti i broj članova.

Smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina

Ovo Odjeljenje svake godine, krajem septembra, sa nestrpljenjem очekuje Smotru kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina koju organizuje Savez, a gradska udruženja nacionalnih manjina se potrude da svako iz svoga ugla, doprinese šarolikosti, bogatstvu i zanimljivosti ove manifestacije. Grad od 2003. godine planira sredstva za programske aktivnosti udruženja na očuvanju njihove kulture, tradicije i običaja, kao i uspostavljanje saradnje između Grada Banje Luke i gradova iz matičnih država. Značajno je napomenuti da je Smotra kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina uvrštena u Godišnji kalendar kulturnih, turističkih i ostalih manifestacija grada Banje Luke od 2015. godine. To je jedan od pokazatelja da Grad Banja Luka ostaje dosljedan cilju, da doprinosi očuvanju običaja, kulture i jezika nacionalnih manjina.

Razvijanjem saradnje između Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske iz Banje Luke i Grada, potvrđuje se opravdanost nagrade Savjeta Evrope – za promociju prava nacionalnih manjina, dodjeljene 2007. godine Gradu, na Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope u Strazburu.

Očekujemo da će Grad i Savez uspostavljenu dobru saradnju, jačati i usmjeravati prema matičnim državama.

12.07.2019.godine

*Grad Banja Luka
Načelnik Odjeljenja za kuturu, turizam i socijalnu politiku
Mr Neven Stanić*

Nacionalne manjine, Grad Prijedor

Na teritoriji Grada Prijedora pripadnici više različitih manjinskih grupa žive decenijama. Registrovana su 4 udruženja nacionalnih manjina: Udruženje Ukrajinaca „Kozak“, Udruženje Slovenaca „Lipa“, Udruženje Čeha „Česka beseda“ i Udruženje Roma Prijedor. Udruženja građana, koja okupljaju ovu populaciju Grada Prijedora, svojim djelovanjem i radom teže ka očuvanju svog jezika, kulturne baštine, tradicije i običaja.

Raznovrsnost nacija i nacionalnih manjina kao i multietničnost karakterišu Prijedor kao grad koji je apsolutno posvećen očuvanju, promociji i zaštiti prava kako konstitutivnih naroda tako i nacionalnih manjina, te se u tom smislu kontinuirano unapređuju mehanizmi i alati kojima se čuvaju sve one vrijednosti i identitet svakog naroda.

Zbog dugogodišnjeg rada i posvećenosti unapređenju položaja i prava nacionalnih manjina kao i efikasnosti poslovanja, Grad Prijedor je nosilac nekoliko priznanja i povelja:

- Zahvalnica za doprinos Grada u radu udruženja nacionalnih manjina od Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske,
- Priznanje Evropske komisije Prijedoru kao proevropskom gradu,

- Sertifikat OEBS misije u BiH za dobro upravljanje ljudskim resursima,
- Povelja Savjeta Evrope u Strazburu za dobar odnos sa nacionalnim manjinama,
- Sertifikat ISO 9001:2008/2015 TUV NORD CERT sistema upravljanja kvalitetom,
- Priznanje Mreže Sporazum Plus „Sporazum o saradnji lokalnih organa vlasti i organizacija civilnog društva“
- i najnovija Zlatna plaketa gradonačelniku - „Lider lokalne zajednice decenije za postignute rezultate u radu i razvoju lokalne samouprave u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi“, Business Friendly Certificate (BFC) od Nacionalne alijanse za lokalno-ekonomski razvoj jugoistočne Evrope.

Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine, Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Republike Srpske, Okvirna konvencija za zaštitu manjina i Evropska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima su samo neke od zakonskih legislativa koje Grad Prijedor primjenjuje u svom radu u sektoru podrške pripadnicima nacionalnih manjina.

Godine 2004. Grad Prijedor, tada Opština Prijedor, je bila prva lokalna zajednica u BiH koja je u svom budžetu izdvojila namjensku budžetsku stavku za finansijsku podršku udruženjima nacionalnih manjina. Izdvajanje sredstava iz budžeta Grada Prijedora za finansiranje i sufinsaniranje NVO sektora povećava se svake godine što omogućuje bolji i kvalitetniji rad.

Grad Prijedor ima usvojenu „Integralnu strategiju ekonomskog razvoja grada Prijedora za period 2014-2024“ u kojoj se u okviru sektorske grupe za društveni razvoj nalaze projekti koji imaju za cilj poboljšanje rada i života pripadnika nacionalnih manjina u Gradu Prijedoru.

U 2015/16. godini, Grad Prijedor je u saradnji sa Vijećem Evrope implementirao projekt „Ukrajinska nacionalna manjina u gradu Prijedoru“. Projekt je promovisao sve oblasti u kojima postoji prostor za poboljšanje ostvarivanja prava nacionalnih manjina: kultura, obrazovanje, upotreba manjinskih jezika, medijsko predstavljanje, uključivanje pripadnika nacionalnih manjina u javni život grada. Ukupna vrijednost projekta je iznosila 19.800 evra, od čega je 18.000 evra finansiralo Vijeće Evrope, a 1.800 evra Grad Prijedor.

U 2018/19. godini Grad Prijedor je implementirao projekat u okviru zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope „Horizontal Facility (HF)“ za Zapadni Balkan i Tursku „Jačanje zaštite nacionalnih manjina u BiH“. Kroz realizovane aktivnosti promovisao se i poboljšao položaj nacionalnih manjina u lokalnoj zajednici, njihove potrebe u oblasti tradicije, kulture, istorije i jezika, te ojačala institucionalna saradnja između relevantnih aktera u oblasti manjina i zaštita njihovih prava. Projekat je finansiralo Vijeće Evrope u iznosu od 10.000

evra uz sufinansijsku podršku Grada Prijedora u iznosu 1.000 evra.

U okviru projekta održane su dvije manifestacije „Upoznajmo se“ uključujući i kviz takmičenje učenika osmih razreda 12 prijedorskih osnovnih škola o poznavanju nacionalnih manjina u gradu Prijedoru i nacionalnim manjinama u BiH. Izrađena je brošura o nacionalnim manjinama Grada Prijedora kao i dokumentarni film, i obezbijedena su knjižna izdanja i literatura za brzo učenje jezika za četiri nacionalne manjine u gradu Prijedoru.

U implementaciji projektnih aktivnosti, pored Gradske uprave, kao partneri, direktno su u projekt bila uključena četiri registrovana udruženja nacionalnih manjina i to: Udruženje Roma Prijedor, Udruženje Ukrajinaca „Kozak“ Trnopolje, Udruženje Slovenaca „Lipa“ i Udruženje Čeha „Česka beseda“. Partneri u sprovodenju projektnih aktivnosti su bili Savez nacionalnih manjina Republike Srpske, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske i Republički pedagoški zavod Republike Srpske.

U 2019. godini je u pripremi izrada Akcionog plana za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, obrazovanja i zdravstvene zaštite na području grada Prijedora za period 2019-2023. godine, a plan je da isti bude usvojen na Skupštini grada Prijedora u septembru 2019. godine.

*Grad Prijedor
Odjeljenje za društvene djelatnosti
Načelnik Odjeljenja
mr Monja Kasalović*

Uloga i značaj Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske u organizaciji takmičenja „Upoznajmo nacionalne manjine“

Savez nacionalnih manjina Republike Srpske je dao značajan doprinos za održavanje i unapređenje manifestacije koja je jedinstvena u Bosni i Hercegovini, a odvija se na regiji Bijeljina. Riječ je o takmičenju osnovnih škola sa regije Bijeljina o poznavanju nacionalnih manjina u BiH. Na takmičenju učestvuju učenici iz osamnaest osnovnih škola sa područja grada Bijeljine i opština Ugljevik i Lopare. Takmičenje se održava posljednjih deset godina i prema organizaciji, pripremi, materijalno-tehničkim zahtjevima, predstavlja složenu i kompleksnu manifestaciju. U posljednje dvije godine, primjećen je izvjesni zamor i preopteretnost škola za pripremanje i realizaciju navedenog takmičenja, što je dovodilo u pitanje i nastavak održavanja manifestacije koja je shvih učesnika, saradnika, posmatrača ocijenjena visokim ocjenama kada je u pitanju značaj, kvalitet, originalnost, kreativnost i sl. Na zadovoljstvo škola učesnica, tada se uključio Savez nacionalnih manjina Republike Srpske, prepoznajući veliku važnost ovog takmičenja, ponudio je pomoći i podršku za pripremu i realizaciju takmičenja. Savez je predstavljao predsjednik Saveza lično (g. Franjo Rover), pokazujući veliki entuzijazam i odgovornost u realizaciji dogovorenih zadataka. Pomoći se odnosila na materijalno-tehničku podršku, (prije svega u nabavci, tj. pozajmljivanju originalnih narodnih nošnji pojedinih nacionalnih manjina, nagrade i sl), u promociji takmičenja na drugim regijama, pozivu gostiju, savjetima, informacijama o nacionalnim manjinama i slično. Zahvaljujući tome svako naredno takmičenje dobijalo je na kvalitetu i više ocjene stručne i šire javnosti koja prati takmičenje.

*Dr Marinko Savić, inspektor-prosvjetni savjetnik
Republički pedagoški zavod Republike Srpske*

Mala Evropa

Dvadesetogodišnje iskustvo u praćenju aktivnosti, života i tradicije nacionalnih manjina u Republici Srpskoj pretečeno je u novi ciklus Televizije Republike Srpske emisije pod imenom „Mala Evropa“.

Nimalo slučajno, ovaj naziv je više značan, simboličan i upečatljiv sinonim za „Evropu u malom“, bogatstvo naroda, poštovanje različitosti, uvažavanje, suživot, gostoprимstvo i razumijevanje. Zajednički prostori, zajednička sudbina i zajednički život pretočeni su u određene mikro zajednice kao želja i nada za pripadanje Velikoj Evropi, što etički, geografski i prema našim kriterijumima već odavno i jesmo! Koliko ćemo to i zvanično biti zavisi najviše od nas, ali i od drugih okolnosti! Na nama je da damo sve od sebe da one najpozitivnije evropske i ljudske kvalitete poštujemo i dokazujemo svaki dan!

Tradicija Radio-televizije Republike Srpske neodvojiva je s tradicijom programa o nacionalnim manjinama. Onaj zakonski dio je i obaveza Javnog servisa, ali često ono što se radi samo iz obaveze rezultira suprotnim učinkom. Zbog toga smo se potrudili da novi ciklus emisija o nacionalnim manjinama bude, kao i uvijek na RTRS-u, afirmativan pristup vrijednostima pripadnika nacionalnih manjina u Republici Srpskoj i BiH!

Iskustvo sa emisijom BONA HOMO u vremenu od 2000. godine do 2010. godine, pomoglo mi je da nastavim s tom praksom i da progovorimo o najznačajnim primjerima plemenitog nastojanja zaštite i čuvanja tradicije i vrijednosti nacionalnih manjina. Najvažniji u tom nastojanju su ljudi i oni uvijek imaju šta reći. Upoznao sam stotine pripadnika nacionalnih manjina i s njima razgovarao, sprijateljio se, sarađivao i svaki put bio iznenaden voljom i željom za poštovanjem, čestitošću i dobrotom! Zbog toga je i najprirodnije da partner u našem projektu bude Savez nacionalnih manjina Republike Srpske, a samim tim i brojna udruženja koja egzistiraju u Republici Srpskoj. RTRS i svi koji pripremaju i realizuju ovu emisiju su svjesni da „Malu Evropu“ rade za nacionalne manjine, ali i za sve druge građane! Zbog toga je naša želja za dobrim pričama i prezentacijom istinskih vrijednosti udvostrućena. Cjelokupan program o nacionalnim manjinama na RTRS-u posvećen svima koji poštuju druge, čuvaju i njeguju svoje i žele da žive u miru i sreći. O svemu tome govorimo profesionalno i ljudski, s empatijom, uvažavanjem i velikim zadovoljstvom! Nadam se da i naši gledaoci to mogu prepoznati i da je ovaj ideal i praktično postignut.

Emisiju ne bi bilo moguće raditi bez povjerenja i saradnje sa Savezom nacionalnih manjina Republike Srpske i udruženjima tako da sam od samom početka „Malu Evropu“ doživljavao kao zajeničku emisiju!

Od ogromne pomoći nam je bilo razumijevanje Saveza i gopodina Franje Rovera, predsjednika Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, ali i svih drugih: predsjednika udruženja, članova, gostiju...

Prva emisija novog ciklusa je emitovana 10. marta 2019. godine na Prvom programu RTRS u 11.25 časova. Želio sam da što više ljudi bude u prilici da gleda emisiju tako da je „repriza“ bila naredne nedjelje 17. marta u 19.00 časova na RTRS Programu Plus! Ti termini su ostali do kraja juna kad smo, u skladu sa ljetnjom šemom, emitovali posljednju emisiju u ovom ciklusu, a pred redovnu pauzu do septembra! U devet emisija objavili smo više od 30 priloga i ugostili zanimljive i posebne goste. Prvi razgovor je posvećen Savezu nacionalnih manjina Republike Srpske i prvi gost je bio Franjo Rover, predsjednik SNMRS. Slijedili su gospođa Marija Grbić, predsjednica udruženja Slovenaca „Triglav“ iz Banjaluke, Aleksandar Mašić, predsjednik Saveza Roma Republike Srpske, gospođa Iren Milivojević, predsjednica Udruženja Mađara „Magyar Szö“ iz Banjaluke, Đorđe Mikeš, direktor Jevrejskog kulturnog centra „Arie Livne“ i potpredsjednik Jevrejske opštine Banjaluka, gospođa Marženka Havlik Andulajević, predsjednica Udruženja Čeha „Češka beseda“ iz Banjaluke, gospođa Radmila Maričić, predsjednica Udruženja Italijana Banjaluka, profesor Miroslav Bobrek, predsjednik Koordinacionog saveza ukrajinskih udruženja i organizacija „KRUTO“ i mnogi drugi predsjednici, aktivisti i članovi iz Prijedora, Prnjavora, Trebinja, Bijeljine, Doboja, Sarajeva i drugih gradova u Republici Srpskoj. Ogromnu pomoć smo, gotovo svakodnevno dobijali iz sekretarijata Saveza, tačnije od Maje Kremenović koja je sada predsjedavajuća Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske, ali i od svih drugih kojima smo se obratili! Izvanredne ideje nam je ponudio profesor Željko Vaško, a najviše sam se obradovao obećanjima fantastičnih učitelja slovenačkog, mađarskog i češkog jezika koji su bez ostatka ponudili svoju pomoć u narednim emisijama.

Njihova ogromna susretljivost je doprinijela da budemo ovako dobro prihvaćeni. „Mala Evropa“ je emisija svih nacionalnih manjina i tako će biti i ubuduće!

Da bismo bili još aktuelniji i kvalitetniji potrebno je još više truda, volje i želje. Jedna od naših najvažnijih obaveza, osim informisanja i izvještavanja je promocija i afirmacija jezika nacionalnih manjina. Za to je potrebno mnogo sredstava i planskog rada. Želja nam je da u svakoj emisiji imamo zastupljene sadržaje na nekim od jezika ovdašnjih nacionalnih manjina. Sada je to izuzetno teško jer ne postoje budžeti za ovu namjenu, udruženja nemaju kapacitet da nam konkretnije pomognu, a nabavka specijalizovanih programa je preskupa! Uvećemo i nove rubrike kao što su Škola jezika, Poezija nacionalnih manjina, Kultura i naslijeđe, Važni datumi itd. Planova je mnogo, ali nažalost i iskušenja!

Siguran sam da boljom komunikacijom, redovnim kontaktima, razmjenom informacija možemo učiniti prisutnost nacionalnih manjina medijima daleko uspješnijim. Ne postoji događaj koji se ne može publikovati, postoji samo različita forma. Nisu sve aktivnosti za Dnevnik ili posebne emisije, ali sigurno se mnoštvo informacija može plasirati u Jutarnjem programu, Srpskoj danas, Vijestima, radijskom programu, Multimediji-sajtu i naravno novinama! Potrebno je samo napraviti jasan plan i putem motivisanih osoba iz udruženja i medija uporno raditi na promociji i afirmaciji svojih aktivnosti! Već u novom ciklusu na jesen „Mala Evropa“ će proširiti krug sagovornika i tema, iz svih gradova gdje žive pripadnici nacionalnih manjina u Republici Srpskoj. Uvijek ste dobrodošli sa konstruktivnim i kreativnim prijedlozima!

Cilj je da zajedno stvorimo kvalitet i najbolji ambijent u skladu sa najvišim civilizacijskim standardima kako bismo se što prije, kako su na samom početku saradnje poželjeli u Savezu nacionalnih manjina, uključili u Veliku Evropu i veliki svijet i to onako kako zaslužujemo u punom obimu i u punom kapacitetu!

Draško Ignjatić, Urednik Redakcije RTRS Programa Plus
urednik emisije „Mala Evropa“
mail drasko.ignjatic@rtts.tv

Megünnepelte alapításának 15. évfordulóját a Magyar Szó egyesület Proslavljena je 15. godišnjica osnivanja udruženja „Magyar Szó“

December 11, 2018

Megtartotta évzáró gyűlését a Magyar Szó, a Szerb Köztársasági Magyarok Egyesülete. Szó esett az elmúlt időszak sikereiről és bemutatásra került az „Új Dobos” folyóirat idei száma is. A gyűlés egyben ünnepi összejövetel is volt, mivel most ünnepelte az egyesület fennállásának 15. évfordulóját.

December 6-án, csütörtökön ünnepléstől volt hangos a Banja Luka-i Kisebbségek Terme. Ezen az estén ünnepelte az egyesület 15 éves eddigi munkásságát. A meghívott vendégek közül sokan jelen voltak, a Szarajevói Magyar Nagykövetség képviseletében Márton Anita, konzul, a tiszteletbeli magyar konzul dr. Grbić Slaven, a Nemzeti Kisebbségek Szövetségének elnöke Rover Franjo, Marić Vesna, az önkormányzat képviselője, az EUFOR magyar katonáinak képviselői Balogh László alezredes úrral az élen, valamint a szarajevói HUM testvéregyesület képviselői is.

Márton Anita is üdvözölte az egybegyülteket és gratulált az eddigi eredményekhez és még sok sikert és kitartást kívánt a további munkához.

Az ünnepség 18:30-kor kezdődött az egyesület egy fiatal tagja, Popović Boris gitárjátékával. Ezután Milivojević Irén az egyesület elnök asszonya megtartotta összegező beszédét az egyesület sikereiről 2003-tól napjainkig. Ezt követte Gluvić Božidar gitárjátéka, aki szintén ifjú tagja az egyesületnek. Utánna Tóth Bojnik László, az egyesület főtitkára vette át a szót. Ő az Új Dobos kétnyelvű folyóirat idei megjelent számáról beszélt, valamint az újság történelméről. 2006 óta létezik az újság e névvel és az idei a 12. szám. Nagy jelentőséget tulajdonít a lapnak, mivel összetartó ereje van. A két egyesület a HUM és a Magyar Szó közös írásaiból születik meg a folyóirat. Az est további részében Fehér Árpád hegedűművész játékát élvezhették a vendégek.

Sor került az elismervények átadására is. A Magyar Szó köszönőlappal hálálta meg dr. Grbić Slaven tiszteletbeli konzul eddigi segítségét és támogatását. Az egyesület viszont megkapta a Nemzeti Kisebbségek Szövetségétől a legmagasabb kitüntetést (Plaketa) a sikeres munkájáért és 15 éves fennállásáért.

Az ünnepi ülés után álló fogadás várta a vendégeket. Nagyon jó hangulatban, vidám társalgással fejeződött be az évzáró ünnepség.

Održana je završna sjednica Mađara Republike Srpske "Magyar szó". Bilo je riječi o proteklom periodu, o uspjesima, a održana je i promocija novog dvojezičnog časopisa "Új Dobos". Ovaj sastanak je ujedno bio i svečana sjednica, povodom 15 godina postojanja udruženja.

6. decembra je bilo veselo u klubu u Banja Luci. Ovo veče je proslavljen godišnjica udruženja i to 15 godina postojanja. Od pozvanih gosta bili su prisutni Anita Márton (Marton Anita), konzul, kao predstavnik Mađarske ambasade u Sarajevu, dr. Slaven Grbić, počasni mađarski konzul, Franjo Rover predsjednik Saveza nacionalnih manjina, Vesna Marić iz gradske uprave, predstavnici mađarskog kontingenta iz EUFOR-a na čelu sa potpukovnikom Lászlom Balogh (Balog Laslo) i predstavnici bratskog udruženja "HUM"-a iz Sarajeva. Anita Márton je pozdravila goste, čestitala udruženju na uspjesima i zaželjela udruženju još mnogo uspjeha.

Proslava je počela u 18:30 sa muzičkom tačkom koju je izveo mladi član udruženja, Boris Popović. Poslije je Irena Milivojević, predsjednica udruženja održala govor o radu i uspjesima "Magyar Szó"-a od 2003 godine do danas. Nakon toga smo čuli Božidara Gluvića, takođe na gitari. Zatim je Laslo Tot Bojnik (Tóth Bojnik László), generalni sekretar udruženja, pričao o novom izdanju dvojezičnog časopisa "Új Dobos". Ispričao nam je koliko je to važno za opstanak Mađara. Novine postoje pod tim imenom od 2006. godine, a ovaj broj je 12. po redu. U drugom dijelu svečane sjednice je svirao violinista Arpad Feher (Fehér Árpád).

Uručene su i pohvale. "Magyar Szó" povodom jubileja je dodijelio zahvalnicu počasnom konzulu, dr. Slavenu Grbiću za podržavanje i pomaganje udruženja „Magyar Szó“. Udruženje je istim povodom dobilo najveće priznanje, plaketu, od strane Saveza nacionalnih manjina za dugogodišnji uspješan rad.

Poslije svečanog dijela programa goste je čekao švedski sto. Proslava se završila uz veselo druženje i dobroj atmosferi.

Fekete Tamás, Udruženje Mađara Republike Srpske "Magyar Szó" Banja Luka

Vastapsot kapott Banja Lukaban a Magyar Állami Népi Együttes Mađarski državni narodni ansambl dobio je ovacije u Banja Luci

February 11, 2019

Hosszan tartó „vastapssal”, állva köszönték meg a Banja Luka-i polgárok a felejhetetlen fellépését a Magyar Állami Népi Együttesnek. A „bisz” után is több percig tartó taps kísérében vonultak ki a táncosok, zenészek a teljesen megtelt Szerb Köztársaság Népszínházának színpadáról.

Hát mit mondunk még? Egy idősebb hölggy, tagja a Szerb Köztársasági Magyarok Egyesületének, a Magyar Szónak, mondta az előadás végén e szöveg írójának: -Az Állami Népi Együttes felébresztette érzelmemet...büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok!

A nem magyar ismerőseink, barátaink részéről is hallottam rengeteg dícséretet, de egy nekem szóló tréfás „köszönetet” is:- Köszönöm László, hogy magyar vagy és így részt vettet ezen a csodás estén!

Az estet Pósa Krisztián úr, Magyarország szarajevói nagykövete nyitotta meg. „Magyarország ezekben a napokban, a Magyar Kulturális Hetek keretében, Bosznia-Hercegovina felé fordul, hogy őszinte, tiszta szívvel kínálja fel kulturális kincseit!” mondotta többek között. A megnyító után a közönséget elragadta a tánc, a népzene csodálatos folyama. Másfél órás szakadatlan műsorban élvezhettek a jelenlévők. Ahogy a feleségem mondta.: -A szemet gyönyörködtető, a fülnek muzsikaszó volt a Magyar Állami Népi Együttes fellépése.

Szívből köszönjük a Nagykövetségnek és a Banja Luka-i Szerb Köztársaság Népszínházának a szervezést, de elsősorban persze a Magyar Állami Népi Együttesnek ezt a gyönyörű estet.

Grădani Banja Luke stoeći, uskladenim dugotrajnim aplauzom su se zahvalili na nezaboravno veče, koje je pružio Mađarski državni narodni ansambl. Čak i nakon “bis”-a, plesači i muzičari binu dupke punog Narodnog pozorista Republike Srpske su naruštili uz višeminutni aplauz.

Šta još reći? Starija gospođa, članica Udruženja Mađara Republike Srbske, „Magyar Szó“, rekla je na kraju priredbe piscu ovog teksta: - Državna plesna grupa je probudila moje emocije...ponosna sam što sam Mađarica!

Čuo sam mnogo pohvala i od naših poznanika i prijatelja, koji nisu Mađari, ali i jednu šaljivu zahvalu upućenu meni:-Hvala Laslo što si Mađar , pa sam tako i ja prisustvovala ovoj predivnoj izvedbi!

Večer je otvorio gospodin Kristian Pósa, ambasador Mađarske u Sarajevu. „Mađarska se ovih dana okreće Bosni i Hercegovini, u okviru Mađarskih kulturnih sedmica, da iskrenim, čistim srcem ponudi svoje kulturno blago “, rekao je između ostalog. Nakon otvaranja, publiku je ponio čarobni tok plesa i narodne muzike. Prisutni su mogli uživati u sat i po dugom neprekidnom programu. Kako je moja supruga rekla: - Nastup Mađarskog narodnog ansambla bio je“ praznik za oči i za uši“.

Iskreno se zahvaljujemo Ambasadi i Narodnom pozorištu Republike Srpske u Banja Luci za organizovanje ovog nastupa, ali prije svega Mađarskom državnom narodnom ansamblu za ovo prekrasno veče.

Tóth Bojnik László

Udruženje Mađara Republike Srpske "Magyar Szó" Banja Luka

Projekat: „Poljske piroge“ – gastro radionice

Praksa je pokazala da su na pomen poljske tradicionalne kuhinje piroge asocijacija po kojoj nas prepoznaju drugi narodi. U tu svrhu želja nam je bila da organizujemo radionice pravljenja tradicionalnih piroga i da na taj način promovišemo našu gastro tradiciju. Kroz pet radionica sa po deset učesnika, u namjenski iznajmljenom prostoru organizovali smo kompletan proces pripreme, pravljenja i naravno degustaciju piroga u čijoj pripremi su učestvovali polaznici radionica.

Radionice su organizovane za širu publiku a uključili su se i članovi udruženja drugih nacionalnih manjina. Pod vještim vođstvom naše članice teta Veronike, polaznici su se vještio izborili sa tehnikom pravljenja pravih poljskih piroga. Brašno, topla voda, so, krompir, luk, samo su neki od sastojaka koje ovo jelo čine jedinstvenim, a kada se na to kao prilog, doda pržena slanina i luk te mladi sir i pavlaka, dobija se kompletna slika i ukus ovog jela, koje se i dan-danas priprema u mnogim domovima širom Bosne i Hercegovine.

*Udruženje Poljaka Banja Luka
Danijel Kovč*

Kulturno društvo Makedonaca "Vardar" Banjaluka

U protekloj godini KDM "Vardar" je planirao i realizovao veliki broj aktivnosti. Članovi društva su uglavnom bili angažovani na svim aktivnostima. Po-ređ redovnih članova našeg društva na aktivnostima, koje smo mi planirali i realizovali, učešće su uzimali i predstavnici italijanske, crnogorske, jevrejske, če-ske, mađarske i poljske nacionalne manjine. Moram da istaknem da smo uspostavili prijateljski odnos sa italijanskom i crnogorskog zajednicom, tako da se redovno družimo i posjećujemo događaje i aktivnosti bez obzira ko ih organizuje. Organizovali smo susrete i sastanke sa delegacijom iz "Agencija za iselenistvo pri vladama na R. Makedonija" i sastanak sa novoizabranim ambasadorom iz R. Makedonije u BiH. Na ovim sastancima smo se dogovarali kako da unaprijedimo odnose između pojedinih organa i agencija sa makedonskim zajednicama u BiH. Trenutna situacija je loša, jer nemamo nikakav kontakt, o nekoj saradnji da i ne pričamo. Kako smo mogli da zaključimo da, u principu, oni nas i ne doživljavaju da smo u dijaspori.

Uzeli smo učešće na Smotri nacionalnih manjina u organizaciji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske u Banjaluci i Prnjavoru. Kao što je i bilo dogovoreno predstavili smo se sa nacionalnom kuhinjom i sa jednom folklornom i jednom pjevačkom tačkom. Obje su bile veoma uspješne i naišle su na lijep prijem kod publike, a i kod ostalih učesnika. Imali smo izložbe fotografija u prostorijama SNMRS gdje smo predstavili KDM "Vardar" od osnivanja pa do današnjih dana, izložbe umjetničkih radova naših članova u prostorijama SNMRS, u galeriji u TC "Zenit" zajedno sa galerijom "OKO" kao i na Banjalučkom sajmu po-vodom sajma "Turizma, lova i ribolova". Posebno smo ponosni na to da smo organizovali radionice "Oslikavanje stakla", "Oslikavanje drveta" i izrada slika pomoću voštanih boja i grejnog tijela, enkaustika. Na ovim radionicama pored navedenih predstavnika nacionalnih manjina učestvovali su zainteresovani građani, nastavnici iz JU Srednjoškolski centar "Jovan Dučić" Kneževu i članovi KUD-a "Vasa Pelagić" iz Banjalu-

ke. Interesovanje je bilo veliko tako da smo radionicu "Oslikavanje stakla" ponovili dva puta. Od proslava smo organizovali "Dan Makedonaca" 22.12.2018. godine i proslavu slave "Sv. Kiril i Metodi" 25.05.2019. godine u prostorijama SNMRS. Te aktivnosti su protekle kako i dolikuje kod dobrih domaćina veoma veselo i opušteno.

Zoran Mitrovska

Kulturno društvo Makedonaca "Vardar" Banja Luka

Udruženje Slovaka Semberije "Juraj Janošik" Bijeljina

-kratak osvrt na aktivnosti u 2018. godini-

Udruženje Slovaka Semberije "Juraj Janošik" Bijeljina je i u 2018. godini nastavilo sa započetim infrastrukturnim projektima i projektima koji se tiču očuvanja i promocije kulture i tradicije Slovaka na području Semberije.

Sedam dana prije Uskrsa, tačnije 25. marta 2018. godine organizovano je bogosluženje i pričest u Slovačkoj evangeličkoj crkvi u Bijeljini. Tim povodom organizovano je druženje sa najmlađim članovima Udruženja, gdje su djeca za tu priliku imala zadatak da nauče nešto iz kulture i tradicije svojih predaka, te da putem recitacije ili pjevanja to prezentuju na slovačkom jeziku. Udruženje je posebno obradovao veliki odziv mlađih, njih ukupno 26, za koje je obezbijedilo uskršnje paketiće koji su podijeljeni nakon završetka prikaza onoga što su mališani naučili i spremili za tu priliku.

Slika 1. Pričest

Slika 2. Pričest

Slika 3. Blagoslov djeci

Slika 4. Blagoslov djeci

Slika 5. Podjela Uskršnjih paketića

U junu mjesecu, u posjetu Udruženju i Slovačkoj evangeličkoj crkvi u Bijeljini su došli gosti, njih oko 50 slovačkih vjernika iz mjesta Janošik kod Vršca, Republika Srbija. Tom prilikom bogosluženje je predvodila Ana Petrović, sveštenica Slovačke evangeličke crkve u Beogradu.

Slika 6. Bogosluženje

Slika 7. Bogosluženje

Slika 8. Zajednička fotografija ispred crkve

Slika 9. Toalet na slovačkom groblju

U narednom mjesecu julu 2018. godine, na Slovačkom evangeličkom groblju u Bijeljini, na prijedlog crkvenog odbora i upravnog odbora Udruženja, izgrađen je toalet, za koje radove je udruženje izdvojilo oko 500,00 KM.

Naredni mjesec avgust je protekao u jeku priprema za manifestaciju "Dani Slovaka u BiH" koja je održana 2. septembra 2018. godine. Ova manifestacija je održana u čast devetogodišnjice od osveštenja novoizgrađene Slovačke evangeličke crkve u Bijeljini, koja je osveštana septembra 2009. godine. Manifestaciji su prisustvovali brojni zvaničnici iz zemlje i regionala: g. Miloš Stevanović (gradski menadžer Grada Bijeljine), g. Dragan Đurđević (zamjenik gradonačelnika Grada Bijeljine), g. Predrag Jović (zamjenik ministra za ljudska prava i izbjeglice u Savjetu ministara BiH), g. Tomica Stojanović (načelnik odjeljenja za stambeno-komunalne usluge i zaštitu životne sredine Grada Bijeljine), gđa Zuzana Stupavski (predsjednica Crkvenog zabora Šid, Republika Srbija), gđa Ana Petrović (sveštenica Slovačke evangeličke crkve u Beogradu), te predstavnici crkvenih zborova iz Beograda, Šida, Bingule i Višnjićeva. Ukupno je bilo prisutno oko 70 gostiju, a prema planu manifestacije, prvo je održano bogosluženje u Slovačkoj evangeličkoj crkvi, te potom svečani ručak.

Slika 10. Bogosluženje

Slika 11. Bogosluženje

Slika 12. Obraćanje Gradskog Menadžera g. Miloša Stevanović

Slika 13. Gđa Zuzana Stupavski Crkveni zbor Šida

Slika 14. Crkveni hor iz Šida

Slika 15. Članice Udrženja u slovačkim nacionalnim nošnjama sa predsjednikom Udrženja

Slika 16. Isječak iz Semberških novina

Slika 17. Svečani ručak

Slika 18. Nastup gđice Dajane Jurikna smotri

Slika 19. Zahvalnicu uručio g. Darko Tomaš
Gradonačelnik Prnjavora

Udruženje može da se pohvali i značajnim ušćem u 15. Smotri kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina koja je održana 22. septembra 2018. godine u Banjoj Luci u organizaciji Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske. Članica Udruženja Dajana Jurik je nastupila na navedenoj smotri izvodeći numeru Kristine Pelakove pod nazivom „Horehroni“, koja pjesma je inače predstavljala Republiku Slovačku na Euroviziji 2010. godine. Udruženje je isti dan učestvovalo i na Svečanoj akademiji u Banskom dvoru povodom 15 godina rada Saveza, kojom prilikom su Udruženje i g. Jankom Šimon, kao član Upravnog odbora Saveza ispred Udruženja, dobili zahvalnice za dugogodišnji rad i doprinos u funkcionisanju Saveza.

Na poziv Njegove ekselencije Ambasadora Republike Slovačke u BiH g. Martina Kaće i Njegove ekselencije Ambasadora Republike Češke u BiH g. Jakuba Skalnika, Udruženje se 30. oktobra 2018. godine odazvalo na manifestaciju povodom obilježavanja 100. godišnjice od ujedinjenja Češke i Slovačke, koja je održana u Sarajevu u hotelu „Europa“. Na neformalnom sastanku sa ambasadorom, te Njegovom ekselencijom g. Drahoslavom Štefanekom (Ambasadorom u BiH ispred Vijeća Europe), razgovarano je o položaju Slovaka i drugih manjinskih naroda u BiH, te dogovoren posjeta Bijeljini i Udruženju Slovaka Semberije „Juraj Janošik“ Bijeljina, koje jedino kao takvo egzistira i aktivno radi i funkcioniše u BiH. Takođe, istaknuta je velika želja za posjetom Slovačkoj evangeličkoj crkvi u Bijeljini, jedino takvoj crkvi koja trenutno postoji na cijeloj teritoriji BiH.

Slika 20. Svečani prijem

Dana 16. decembra 2018. godine, organizovano je bogosluženje u Slovačkoj evangeličkoj crkvi u Bijeljini povodom predstojećeg Božića. Tog dana, Udruženje je povodom božićnih i novogodišnjih praznika podijelilo paketiće za najmlađe članove Udruženja, ukupno 27 paketića za najmlađe članove Udruženja. Paketići su obezbijeđeni iz sredstava Grada Bijeljina, tačnije Kancelarije za nacionalne manjine Grada Bijeljine.

Slika 21. Božićno bogosluženje

Udruženja Slovaka Semberije "Juraj Janošik" Bijeljina
Predsjednik **Danijel Štefek, mr prava**

Slika 23. Podjela božićnih paketića

Slika 22. Podjela Biblija za djecu

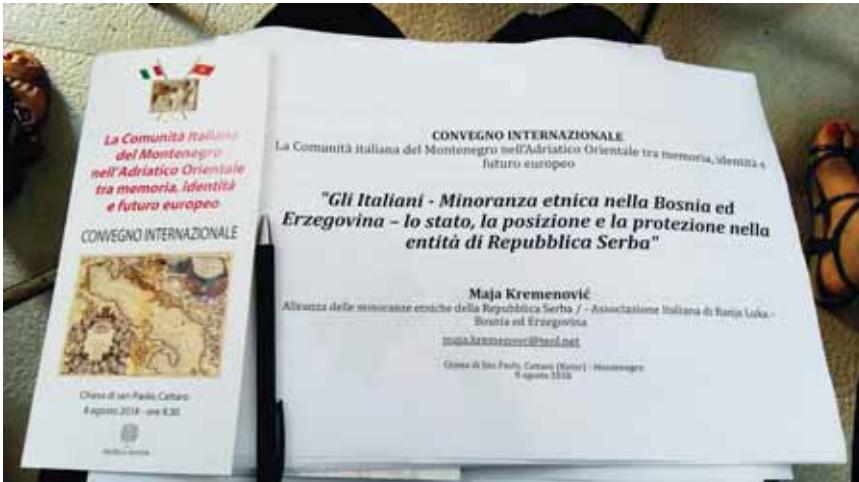
Međunarodna konferencija „Zajednica Italijana Crne Gore na prostorima istočnog Jadrana, između istorije, identiteta i evropske budućnosti”

Kotor, 8. avgust 2018. godine

U okviru "Dana italijanske kulture" u Kotoru i Herceg Novom, a u sklopu projekta koji je finansiran od strane regije Fruška-Gora-Venecija-Đulja i u saradnji sa Narodnim univerzitetom iz Trsta, Zajednica Italijana Crne Gore organizovala je 8. avgusta 2018. godine međunarodnu konferenciju pod nazivom „Zajednica Italijana Crne Gore na prostorima istočnog Jadrana, između istorije, identiteta i evropske budućnosti” u crkvi Svetog Pavla u Kotoru.

Konferenciju su prigodnim obraćanjem otvorili NJ. E. ambasador Italije u Crnoj Gori Luka Celioli (Luca Zelioli), predsjednik opštine Kotor Vladimir Jokić, te Marija Kristina Benusi (Maria Cristina Benussi), predsjednica Narodnog univerziteta iz Trsta i direktor Fabricio Soma (Fabrizio Somma) kao i Aleksandar Dender

predsjednik Zajednice Italijana Crne Gore ispred domaćina. Ostali govornici na ovoj konferenciji su bili ugledni profesori sa međunarodnih univerziteta iz Italije, Hrvatske, Slovenije i Crne Gore, kao i predstavnici zajednica i udruženja Italijana. Na Konferenciji se govorilo o ulozi i doprinosu Zajednice Italijana Crne Gore na putu ka Evropskim integracijama.

Ispred Udruženja Italijana Banja Luka, po prvi put na ovoj konferenciji učestvovala je Maja Kremenović koja je prisutnim uče-

nicima predstavila temu "Italijani – nacionalna manjina u Bosni i Hercegovini – status, pozicija i zaštita u Republici Srpskoj". Pored osnovnih podataka o BiH i kontekstu postojanja nacionalnih manjina na ovim prostorima, posebno se bavila temom u vezi karakteristika Italijana na ovim prostorima kao i zaštiti prava ove nacionalne manjine kroz finansiranje, učešće u organima vlasti, prekograničnu saradnju, obrazovanje, medije i promociju kulture. Takođe, na detaljniji način je predstavljen rad Udruženja kao i aktivnosti i rezultati koji su realizovani tokom prethodnih godina. Predstavljena tema je izazvala veliko interesovanje svih ostalih učesnika konferencije, tako da se diskusija i prezentacija o Italijanima u Banjaluci nastavila i u neformalnom dijelu događaja.

Zajednički projekat Zajednice Italijana Crne Gore, Narodnog univerziteta iz Trsta i regije Friulija-Venecija-Đulja odnosi se na organizaciju tri konferencije (Crna Gora, Slovenija i Hrvatska), a rezultati istog će biti objavljeni u knjizi koja će sadržati izlaganja stručnjaka na temu, kao i učesnika konferencija iz lokalnih institucija.

Maja Kremenović
Udruženje Italijana Banja Luka

Umbria

U desetom mjesecu ove godine, otvorena je još jedna izložba, ovaj put posvećena italijanskoj regiji Umbriji. Upoznajmo se ukratko o toj prekrasnoj i živopisnoj prirodnoj ljepotici. Umbria je planinska regija koja se nalazi u središtu Italije, u dolini rijeke Tiber. Jedna je od najmanjih regija u Italiji, a jedina regija na Apeninskom poluostrvu koja nema izlaz na more.

Ime je dobila po plemenu Umbri, narodu koji se ovdje naselio u 6. vijeku p.n.e. Plinije stariji tvrdio je da su upravo Umbri najstariji narod u Italiji. Glavni neprijatelji Umbra bili su Etruščani, koji su ih vijekovima napadali i protjerivali u brdovita područja Apenina. Iako su Etruščani zauzeli umbrijske gradove, umbrijsko stanovništvo nije iskorijenjeno u ovim osvajanjima.

Umbria je poznata po ljepotama prirodnih predjela i brojnim selima, koja podsjećaju na srednjovjekovne, a pritom se većina njih nalazi isključivo na uzvišenjima odakle se pruža nevjerojatan pogled na doline. Glavni grad ove regije je Peruđa (Perugia), a najpoznatiji gradovi su: Asizi (Assisi), Spoleto (Spoleto), Orvijeto (Orvieto), Folinjo (Foligno), Terni (Terni). Regija je podijeljena u dvije pokrajine: Peruđa i Terni.

Značajni poljoprivredni proizvodi regije su masline, grožđe, pšenica i duhan. Najznačajnija industri-

ja je industrija čelika u gradu Terni, te proizvodnja električne energije. Industrija prehrane je najznačajnija u Perudi, maslinovo ulje proizvodi se u gradu Spoleto, a vino kod Trazimenskog jezera i Montefalka (Montefalco). Turizam je vrlo važan za privredu regije, a pogotovo je razvijen u području Peruđe, Asizija i Spoleta.

U Umbriji se odvijaju mnoge manifestacije, pogotovo tokom ljeta. Ova događanja obično privlače veliki broj turista. Vrlo su popularna folklorna događanja, koja govore o bogatoj istoriji ovog kraja. U regiji se odvijaju i mnoge muzičke i pozorišne manifestacije nacionalnog i međunarodnog karaktera, kao npr. Festival dei Due Mondi, Umbria Jazz, Segni Barocchi Festival i dr.

Mirjana Đumišić

Udruženje Italijana Banja Luka

Hoće li zemljotresi i vulkani spriječiti nas da posjetimo Italiju?

Italiju vidim kao supružnika u kojeg sam ne samo zaljubljena, već i kojeg osjećam dijelom sebe. Da li bi svog supružnika ostavili onda kad je u finansijskoj krizi, dok ga potresaju unutrašnji nemiri, dok se ljuti i usred njegove ljutnje pojavljuje se lava ili biste i tada stali uz njega?

Mene ni danas ne bi omeo strah, ako se ukaže prilika da vidim Italiju. Štaviše krenula bih odmah upravo iz razloga da uslijed narednog zemljotresa ne nestane neki novi grad, a svjedoci smo da su sve razorniji zemljotresi i da se Majka Priroda sve više ljuti na nas i to ne samo na Italijane, već vidimo i mnogo šire.

Posljednji zemljotres na koji naletjeh prije neke dvije sedmice na televiziji me je upravo inspirisao na ovaj tekst. U tom trenutku dok gledam kako je Italiju pogodio još jedan zemljotres, pomisao mi bijaše: „Pa zar opet?“

Kad pomenemo Italiju, mnogi zamisle italijanske vozove, nevjerovatne predjele - vinograde, picu (pizzu), raznovrsnu tjesteninu, vino, građevine pred kojima se osjećamo tako mali i druga mnogo-brojna umjetnička djela. No, u posljednjih nekoliko godina ovu sliku idilične Italije urušavaju kako migranti i ekonomski krisa, tako i sve češće zemljotresi i aktivnost vulkana. Sve češće se može čuti kako ljudi kad se pomene Italija kažu: „Ma ne bih da putujem tamo, vidiš da nije sigurno, stalno se nešto loše dešava.“

No, kako je radoznalost dio moje prirode i uvijek sam spremna na istraživanje moje misli se nisu tu zaustavile, odlučila sam da proučim sastav zemljišta, gdje su tekton-ske ploče i došla sam do potvrde. Prvo što pronađoh kao podatak je da je podrhtavanje tla na Apeninskom poluostrvu normalna pojava, jer se evroazijske i afričke tektonske ploče približavaju godišnje negdje oko 2 cm, te uslijed njihovog sudaranja imamo zemljotrese i ako obratimo pažnju upravo se zemlja trese duž Apenina.

No, kako smo mi ljudi i emotivna bića, zapitam se kako je tek mojim znancima Italijanima, dok sve to gledaju, kad ovoliko mene umije pogoditi, koja nemam italijanske korijene, niti imam rodbinu u krajevima pogodenim zemljotresima. Nekako mi teško padne pomisao, da se stvaralaštvo uništava, dok dah Duša Kreativaca još uvijek hodi italijanskim prostranstvima. Voljela bih da više ništa tako raskošno, tako istorijsko ne bude uništeno, jer u ovom vijeku i njavni za tehnologijom ne uspijevamo da vidimo čuda, koja nas okružuju. Sve ono što su znale drevne civilizacije se itekako može primijeniti i u današnje vrijeme, posebno uz današnju potencijalnu svijest ljudi, no nažalost veliki broj je u „nesvijesti“.

Pisajući ovaj tekst saznajem mnogo o zemlji za kojom žudi moja Duša. Sažnajem za aktivnosti vulkana i za veliki broj zemljotresa počev od 1908. godine. Te godine se desio zemljotres, koji je ubio više od 80.000 ljudi. A od tada ih je bilo nekoliko još u 20. vijeku i nekoliko u samo ovih 18 godina 21.vijeka. Lično se sjećam, onog iz 2009. godine u kojem je uništen grad Akvila (L'Aquila), kao i onog iz 2012. godine, koji je pogodio regiju Emiliju-Romaniju (Emilio-Romagna), te onog iz 2016. godine.

Nažalost i vulkani ne miruju u posljednje vrijeme, razmišljam o najvećem aktivnom vulkanu ovog dijela naše planete - Etni. Sicilija je dio Italije, koji bih takođe voljela posjetiti. Istina, moje tijelo nije baš raspoloženo da se druži sa visokim temperaturama, no Sicilija je vrijedna svakog trenutka. Pored Etnе tu je i Vezuv, koji je uništil Pompeje i vulkan Stromboli u Tirenskom moru.

Pročitam i pomislim ili preseliti „čizmu“ (Italiju) na sigurnije mjesto ili umiriti Majku Prirodu. Sve ovo me upravo osvijesti, kako je sve uništivo i da ne trebamo časiti časa u životu.

Sve što bi se moglo desiti na putovanju Italijom (tjelesna povreda ili smrt) može nas zadesiti i u bilo kom drugom dijelu svijeta, ali i kod kuće. A propustiti priliku i ne vidjeti šta su nam vrijedno ljudi koji su nekad hodili ovom zemljom ostavili, iz mog ugla, bila bi stvarno šteta. Uostalom, Život nije osmišljen da se bojimo, već da živimo vjerujući u dobro i istražujući ga svakodnevno.

Bojana Knežević
Udruženje Italijana Banja Luka

Fontana di Trevi

Fontana di Trevi smještena u okrugu Trevi u Rimu, je najveća barokna fontana u gradu i jedna od najpoznatijih u svijetu.

Fontana je sagrađena u 18. vijeku, po narudžbi pape Klementa XII, iako je u jednostavnijem obliku na tom mjestu postojala već od 15. vijeka.

Fontana označava kraj akvadukta "Aqua Virgine" sagrađenog u doba Marka Agripe pred kraj stare ere, koji vodu doprema iz dvadesetak kilometara udaljenog izvora. Isti se akvadukt koristi i za punjenje brojnih drugih fontana u centru Rima.

Na prvoj razini fontane se nalazi reljef jedne djevojke, popularne djevice po kojoj je akvadukt nazvan. Nazvan je po djevojčici koja je Agripa i pokazala izvor vode.

Usred fontane je postavljena dominantna skulptura Neptuna, vladara mora, a more simbolizuje vodu ispred skulptura, koji upravlja kočijom u koju su upregnuta dva morska konja, dok s bočnih strana se nalaze Tritoni. Navodno to su Neptunovi sinovi, morski borci. Jedan od njih se bori, pokušava obuzdati konja, dok drugi mirno vodi tu životinju. Salvi je htio time predstaviti moć

Neptuna ali i čudljivost mora. Sa lijeve strane Neptuna se nalazi skulptura koja predstavlja obilje, a desna predstavlja zdravlje.

Bacanje novčića

Prema legendi bacite li kovanicu u predivno barokno djelo arhitekta Nikole Salvija (Nicolo Salvi) u Rim čete se sigurno vratiti. Obično se bacaju dvije kovanice preko ramena - prva, za vašu želju, a druga za ponovni povratak u Rim. Zanimljivo je to da komunalne službe svakog jutra pokupe oko 3.000 evra u prosjeku. Novac se upotrebljava u svrhu čišćenja i u humanitarne svrhe. Ovo prelijepo izdanje je poslužilo kao scena brojnim filmovima snimljenim u Rimu, npr. Praznik u Rimu, La dolce vita, Scarlet and the black, Tri novčića u fontani iz 1953. godine.

Radmila Maričić

Udruženje Italijana Banja Luka

Nostalgija

Prije nekog vremena u posjetu rodnom gradu, Banjoj Luci, došla je gospođa Antonia Peroti sa kćerkom Marinom Ambrosi. Povukla je želja da obiđe rodno mjesto koje je napustila 1942. godine, kada je imala samo 5 godina. Tada je njena porodica zbog ratnog vihora otišla u Italiju nadajući se povratku u Banju Luku za nekoliko mjeseci. Međutim, rat se odužio, njen otac je umro, tako da njena majka nije mogla da se vrati. Ostali su živjeti u Rimu sve do sada, gdje je osnovala svoju porodicu i stekla dva sina i jednu kćerku, Marinu sa kojom je i došla u naš grad. Kćerka Marina je inače licencirani turistički vodič za grad Rim, vrlo simpatična i znatiželjna osoba. Bilo je priyatno vrijeme

koje smo proveli sa njima. Otišli smo sa njima do toplih izvora na Vrbasu, potražili smo rodnu kuću gospođe Antonie, ali nje naravno više nema. Zatim smo otišli do samostana Marije Zvijezde, koji se nalazi u Trapistima, pokazali im prvu elektranu, pivaru i još mnogo drugih znamenitosti u našem gradu. Naravno da nismo mogli mimoći banjalučke čevape. Zbog zimskog perioda, ubrzano se spustio mrak pa smo se srdačno pozdravili sa dragim i ljubaznim gospođama.

Mirjana Đumišić i Rinaldo Kastanja

Udruženje Italijana Banja Luka

Udruženje Slovenaca Republike Srpske "Triglav" Banja Luka

Udruženje Slovenaca Republike Srpske "Triglav" iz Banjaluke nastavilo je tokom 2018. i 2019. godine sa tradicionalnim aktivnostima s ciljem očuvanja i promocije slovenačke kulture i jezika, ali je bilo aktivno i na polju novih vidova kulturne saradnje između lokalne zajednice, udruženja Slovenaca i matice.

1. Dodatna nastava slovenačkog jezika i kulture

Godina je počela obećavajuće. Povodom Prešernovog dana dr Nataša Pirih Svetina sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani održala je predavanje "Koliko blizu i istovremeno daleko su slovenački i srpski jezik?" za učenike dodatne nastave slovenačkog jezika kao i članove Udruženja Slovenaca "Triglav". Kroz brojne primjere autorica je objasnila šta govornicima srpskog jezika predstavlja najveće probleme kod učenja slovenačkog jezika.

Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika u Dječjoj biblioteci Borik u Banjaluci svake godine predstavljaju slovenački jezik i književnost. Februar je mjesec kulture, te smo zato odlučili da govorimo o Francu Prešernu. O Prešernovom životu je govorila Iva Potkonjak, a njegov rad je predstavila Aleksandra Špehar. Barbara Hanuš je pročitala pjesmu Zdravljica na slovenačkom jeziku, a Aleksandra Špehar prevod pjesme na srpskom jeziku. Učenici su dobili radni list i pokazalo se da nisu imali problema pri rješavanju.

Učenici iz Prijedora, Banjaluke, Slatine, Kaknja, Zenice, Tuzle i Sarajeva okupili su se u martu u Sarajevu. Organizator susreta je bio Savez slovenačkih društava u Bosni i Hercegovini "Evropa zdaj", a pripremilo ga je Slovensko društvo Cankar Sarajevo. Učenici su uživali na zanimljivim radionicama u kojima su se okušali u mačevanju, presađivanju cvijeća, kako pružiti prvu pomoć, slikanju i pripremanju dramskog prizora.

Noć knjige je međunarodni događaj, koji na Svjetski dan knjige, 23. aprila, okupi čitaoce svih generacija. Prošla godina je proglašena za Cankarovu godinu. Noć knjige je bila kao i mnoge u Sloveniji namijenjena pitanju koliko su danas aktuelne Cankarove misli. S tim u vezi, raspravljalo se o Cankarovim pjesmama, pripovjetkama, dramama, romanima te djelima o njemu kao i novima izdanjima Cankara u stripu. Okupili su se stariji, koji su Cankarova djela čitali u školi, ali i mlađi, koji za Ivana Cankara još nisu čuli.

Kao i svake godine, proljeće je vrijeme za ekskurziju. Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika i članovi Udruženja Slovenaca "Triglav" posjetili su Kranj i Gorenjsku. Cilj ekskurzije nije samo upoznavanje znamenitosti, već i druženje sa vršnjacima i prisustvovanje nastavi. Svaka ekskurzija je mogućnost da učenici upoznaju ili shvate nastavno gradivo i kako da se na slovenačkom jeziku sporazumijevaju sa vršnjacima. Pored obilaska Kranja i njegove šire okolice, poslednjeg dana ekskurzije smo posjetili Ljubljani, gdje smo učestvovali na pohodu Put uz žicu. Ove godine je pohod organizovan već 62. put, a među 30.000 učesnika, koji su prošetali bar dio puta, bili su i banjalučki Slovenci.

U maju prošle godine u Banjaluci je boravilo jedanaest stručnih saradnica iz Slovenije, koje su uključene u projekt Izazovi međukulturalnog suživota. Gošće su posjetile i učenike na dodatnoj nastavi slovenačkog jezika. Stručne saradnice su željele vidjeti kako se odvija nastava, zato su posjetile časove za starije i najmlađe. I same su izvele neke aktivnosti i tako isprobale didaktični materijal, koji su izradile za podučavanje slovenačkog jezika.

Krajem maja u OŠ "Holandija" u Slatini je održan Dan učeničkih postignuća. U ovoj školi već dugo se održava dodatna nastava slovenačkog jezika i kulture. Naši učenici su se predstavili i na školskoj priredbi. Elena i Katja Lunić, Gabrijela i Martina Tavčar, Stefan Kuprešak te Julijana Jakša su nastupili u kratkom prizoru "Zašto smo na svijetu".

Početkom juna nas je posjetila Irena Cerar, duogodisnja urednica National Geographic Juniora, publicistica i autorica porodičnih izletničkih vodiča "Bajkoviti putevi Slovenije", "Bajkoviti putevi u istoriju" i "Kamniški bajkoviti putevi". Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banjaluke, Slatine, Laktaša, Čelinca, Teslića i Prijedora su sa zanimanjem slušali bajke, koje su ih povele u novi svijet. Posjetom Irene Cerar smo praznično zaključili školsku godinu.

Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika učestvovali su tokom raspusta na ljetnim školama u Sloveniji. Naši učenici su učestvovali na Omladinskoj ljetnoj školi koju u Ljubljani organizuje Centar za slovenački kao drugi/strani jezik, ljetnoj školi "Halo, ovdje slovenski Mediteran", koju u Kopru organizuje Fakultet za humanističke studije Univerziteta na Primorskoj, ljetnoj školi "Slovenački na malo drugačiji način", koju je u Murskoj Soboti pripremila Slovenska iseljenička matica, i ljetnoj školi u Tolminu, koju organizuju Zavod RS za školstvo i Centar školskih i vanškolskih aktivnosti.

Početkom nove školske godine u Sloveniji se po prvi put održala akcija Nacionalni mjesec zajedničkog čitanja. Cilj akcije je bio da se podigne čitalačka kultura i čitalačka pismenost. Akciji su se pridružili i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika. Cijeli mjesec su čitali revije, knjige i brošure i tom prilikom upoznavali slovenačke krajeve, njihovu istoriju, kulinariku i običaje. Projekt je dio projekta Udruženi u različitosti. Posebna pažnju posvećena je osviještenosti o značaju čuvanja običaja i zgrada, koje pričaju o bogatoj prošlosti krajeva, te o značaju jezika.

Na poticaj Savjeta Evrope još od 2001. godine 26. septembra obilježavamo Evropski dan jezika, a njime želimo pokazati da znanje jezika širi vidike i ruši kulturne stereotipe. Na priredbama koje su bile organizovane u Narodnoj biblioteci u Banjaluci učestvovali su i Slovenci. Udruženje Slovenaca "Triglav" i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika su na sajmu jezika postavili štand na kojem su bili izloženi bilteni i dvojezične knjige, koje je izdalo Udruženje. Plakatima Čitamo zajedno smo upozorili na to da u Sloveniji traje prvi Nacionalni mjesec zajedničkog čitanja. U njega su uključeni i Slovenci, koji žive u inostranstvu. Pažnju posjetilaca smo privukli kvizom o Sloveniji i slovenačkom jeziku.

U Sloveniji je od 2015. godine više od 15 gimnazija posredstvom Javnog Fonda za kulturne djelatnosti (JSKD) iz Novog Mesta uključeno u projekat "Kolaž za mlade". Od 2017. godine, banjalučka Gimnazija, posredstvom Udruženja Slovenaca "Triglav", koje je partner na ovom projektu, uključena je u pomenutu radionicu. Radionica "Kolaž za mlade" organizovana je 19. oktobra u banjalučkoj Gimnaziji. Gosti na radionicama bili su učenici iz Novog Mesta, Sarajeva, Tuzle, Zenice i Kakanja. Učenici su na prezentaciji svojih radova, pokazali kritičnost i brigu prema socijalnim, društvenim i političkim problemima sredine u kojoj žive, i još jednom pokazali koliko je ideja, energije i potencijala skriveno u mladom čovjeku.

Udruženje Slovenaca "Triglav" sarađuje u evropskom projektu Ujedinjeni u različitosti, zato smo praznike u različitim kulturnim sredinama istraživali i tokom dodatne nastave slovenačkog jezika. Naravno, prvenstveno smo se posvetili slovenačkim praznicima. Svoje znanje smo pokazali na kvizu, koji je organizovan u Banjaluci 20. Oktobra 2018. To je bio već šesti kviz za učenike dodatne nastave slovenačkog jezika iz cijele Bosne i Hercegovine. Takvi događaji su mogućnost za druženje, a kroz pripremu za kviz se mnogo toga i nauči. Znanje je dio kulturnog naslijeđa i dobro je da mladi odrastaju uz svijest o svom porijeklu.

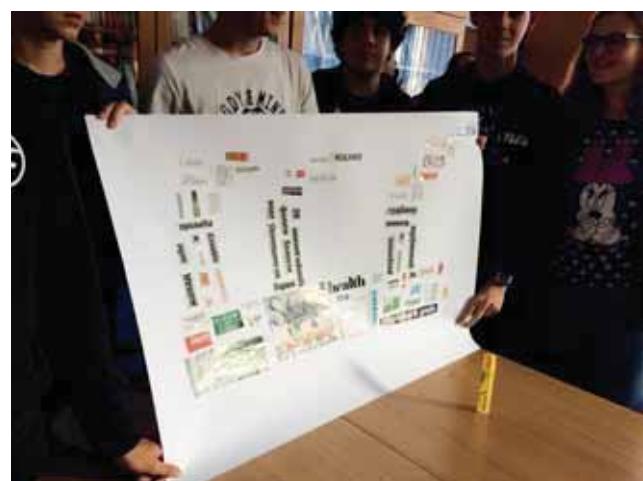
U okviru EU projekta Ujedinjeni u različitosti, u kojem je učestvovalo i Udruženje "Triglav", bio je raspisani likovni i fotografski konkurs na temu "I moj dom je dio Evrope". Na njemu su učestvovali i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika. Među likovnim djelima, koje su poslali na konkurs, na završnom susretu projekta u Domu kulture u Pišecama smo mogli vidjeti crteže i fotografije i naših učenika.

Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banjaluke su učestvovali na 10. jubilarnom kvizu za djecu u Nišu. Elena Lunić, Nikša Perušić i Mirjana Makivić su u Niškom kulturnom centru učestvovali na kvizu za djecu "Idemo u Sloveniju". Naši učenici su pobijedili, dobili su plaketu i kip za osvojeno prvo mjesto, zahvalu za učestvovanje na kvizu i poklone Slovenske kulturne zajednice France Prešern iz Niša.

Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banjaluke i Slatine su u maju bili gosti učenika kranjskih osnovnih škola, a 16. novembra su kranjski osnovci zajedno sa profesoricama došli u Banjaluku. Za učenike dodatne nastave slovenačkog jezika je veza sa vršnjacima iz Slovenije dragocjena mogućnost da govore slovenački jezik. Svake godine za posjetu odaberemo drugu regiju i tako upoznajemo raznolikost države i različite navike ljudi. Ove godine su u razmjeni učestvovali učenici i profesorice osnovnih škola France Prešerna, Matija Čop, Jakob Aljaž i Osnovne škole Predoslje.

Sa bibliotekom Antonom Tomažem Linhartom iz Radovljice sarađujemo već više godina. Posjetili smo ih u Radovljici, a naši učenici su učestvovali na njihovoj priredbi Noć s Andersenom, te smo uključeni i u program podsticanja čitanja Biblioteka – vasiona blaga. U Banjaluci je u novembru održan uvodni susret ovogodišnje akcije Biblioteka – vasiona blaga. Ovaj program je bio dio projekta Cankarovi dani.

Decembar je vrijeme za razmišljanje o tome šta smo tokom godine doživjeli, ali i vrijeme za pogled naprijed i za dobre želje za godinu koja dolazi. Djeca se najviše vesele posjeti sv. Nikole, Djeda Božićnjaka i Deda Mraza. U Jevrejskom kulturnom centru su ih čekala djeca. Nakon bogatog programa pozvali smo Deda Mraza. Nije došao sam, sa njim je bio Djed Božićnjak i donijeli su punu korpu poklona. To su trenuci, koji djeci ostaju u sjećanju i uvijek ih podsjećaju na čarobno vrijeme djetinjstva.

U subotu, 15. decembra, u Klubu nacionalnih manjina u Banjaluci je cijelo prijepodne bilo živahno i kreativno. Luana Malec i Urška Bonin, bibliotekarke iz Biblioteke Srećka Vilharja Koper, pripremile su lego radionicu. Kreiranje priča uz pomoć lego kocaka je privuklo kako najmlađe tako i starije. Pripremili smo tri izvođenja: za osnovce, srednjoškolce i odrasle. Svi su imali isti zadatak: Urška im je rekla početak legende o Zlatorogu, a učesnici su morali uz pomoć lego kocaka sastaviti prizore koji slijede. Prizore su fotografisali i oblikovali u priču. Stvaranje priča uz pomoć lego kocaka je provjerena metoda koja kod djece povećava motivaciju za pisanje i čitanje te poboljšava njihovu pismenost.

I nova, 2019. godina, počela uspješno za Udrženje "Triglav". Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Slatine i Banjaluke su se odazvali na literarno-stvaralački konkurs, koji je izdavačka kuća Miš raspisala u okviru festivala "Bralnice pod slamnikom". Na konkurs je prijavljeno 145 radova, od čega 30 likovnih radova i 115 literarnih radova. Radovi su došli iz 21 škole. Među likovnim radovima komisija je odlučila nagraditi samo jedan – to je slika Naseljavanje zvijezde, koju je uz čitanje pjesama Toneta Pavčeka naslikala učenica devetog razreda iz Slatine Elena Lunić. Komisija je posebno priznanje za literarni rad podijelila Aleksandri Špehar, učenici 2. razreda Gimnazije Banjaluka, za Pjesmu Ivanu Cankaru. Nagrade su uručene 29. januara na svečanom otvaranju omladinskog literarnog festivala "Bralnice pod slamnikom" u Kulturnom domu Franca Bernika u Domžalamu.

Prešernovi dani 2019. u Banjaluci su obilježeni otvaranjem izložbe "Put knjige – od autora do čitaoca". Otvaranje izložbe je održano u Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske. Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika su pripremili kratak program. Izložbu su otvorili naši gosti iz Slovenije: autori stripa Put knjige, od autora do čitaoca, pisac Žiga X. Gombač i ilustrator David Krančan te Tjaša Urrankar, stručni savjetnik za područje čitalačke kulture u Javnoj agenciji za knjigu Republike Slovenije i voditelj projekta Put knjige. Sledeći dan gosti iz Slovenije su pripremili dvije literarno-likovne radionice. Upoznali smo put knjige od autora do čitaoca, a naročito strip – od ideje do zapisa teksta i crtanja ilustracija. Pisac Žiga X. Gombač i ilustrator David Krančan su nas zanimljivim literarnim i likovnim zagonetkama proveli kroz priče, zapisane u obliku stripa, a to je bila odlična motivacija za stvaranje.

Povodom stogodišnjice Društva Narodne galerije iz Slovenije organizovane su mnogobrojne aktivnosti. Jedna od aktivnosti u kojoj su učestvovali i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika iz Banjaluke, Slatine i Prijedora je rješavanje MEGA kviza. Slovenski bibliotečko-muzejski MEGA kviz je moderan oblik bibliotečko-informacijskog opismenjavanja. Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika se svake godine pridruže rješavanju, a ove godine je tema za nas još

poseban izazov, jer umjetnosti posvećujemo veliku pažnju u svim grupama. Uz rješavanje kviza upoznajemo istoriju Narodne galerije, misiju, umjetnike i umjetnine koje čuva.

Od 28. do 30. marta 2019. godine u Banjoj Luci je gostovala dr Marijanca Ajša Vižintin, naučni saradnik Slovenske akademije nauka i umjetnosti. Zaposlena je u Institutu za slovenačku emigraciju i migracije, bavi se interkulturnim obrazovanjem i vaspitanjem. Pripremila je tri predavanja. Odrasli su slušali predavanje o doseljavanju u Sloveniju i iseljavanju iz Slovenije. Naziv predavanja za učenike srednjih škola bio je Integrисани identitet migranata i njihovih potomaka.

Učenici koji pohađaju dodatnu nastavu slovenačkog jezika svake godine učestvuju na razmjeni sa učenicima slovenačkih škola. Ove godine su otišli u Kopar. Pored njih, Kopar su posjetili i stariji polaznici dopunske nastave slovenačkog jezika kao i članovi Udruženja "Triglav". U trodnevnoj posjeti obišli su Kopar, Izolu, Piran, Hrastovlje, Marezige i Krajinski park Sečoveljske soline. Svaka ekskurzija nam otkrije nešto novo, tako polako sastavljamo mozaik raznolikih slovenačkih krajeva.

Prijedor je 25. i 26. maja okupio učenike koji uče slovenački jezik u Bosni i Hercegovini. Došli su iz Sarajeva, Kaknja, Zenice, Tuzle, Teslića, Banje Luke i Slatine. Ovogodišnji susret učenika je bio jubilarni, dva deseta. Organizator je bilo Udruženje Slovenaca Lipa Prijedor. Tema susreta bila je planinarenje.

U Osnovnoj školi Holandija u Slatini učenici su još jednom pokazali šta su naučili, među izvođačima su bili i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika. Ove godine su svojim vršnjacima predstavili projekat Put knjige. Učenici su predstavili proces izrade knjige, razgovarali su o ulozi autora, izdavačkoj kući, štampariji, kao i o svim onima, koji osiguravaju da knjiga dođe do čitaoca. Učenici dodatne nastave slovenačkog jezika su pozvali svoje vršnjake da posete bibliobus, koji je prvi u Bosni i Hercegovini.

Završen je ovogodišnji slovenački bibliotečko-muzejski MEGA kviz, posvećen stogodišnjici rada Narodne galerije i upoznavanju slovenačke likovne umjetnosti. Kvizi su rješavali i učenici dodatne nastave slovenačkog jezika i naučili mnogo novih stvari. Učestvovali smo i na likovnom konkursu koji je bio dio kviza. Za izložbu su odabrani radovi naša dva učenika, tako da smo 5. juna prisustvovali završnim dogadjajima u Narodnoj galeriji u Ljubljani. Bojan Čeran i Nikolina Milošević dobili su nagrade za svoje crteže.

Još jedna školska godina je završena. Ljuba Jenče, pjevač narodnih balada i drugih pjesama, prijavljivač bajki i sakupljač narodne tradicije, bila je naš gost na kraju školske godine. Predstavila nam je dio bogatog slovenačkog kulturnog naslijeđa, očarala nas svojim glasom i oduševila sviranjem na neobičnim instrumentima. Ljuba Jenče je pripremila program u kojem smo svi aktivno učestvovali. Najhrabriji u pjevanju su bili najmlađi koji su tek počeli učiti slovenački jezik.

2. Koncerti, izložbe, književne večeri

Povodom Valetinova 2018. godine u Banskom dvoru u Banjaluci održan je "Koncert za zaljubljene". Koncert su izveli Tamburaški orkestar Grada Banja Luka pod vodstvom dirigenta Zlatana Mirića i Tamburaški orkestar Dobreč iz Slovenije. Kao gost je nastupio poznati šansonjer iz Slovenije Lado Leskovar.

Krajem aprila u Domu omladine u Banjaluci Udruženje Slovenaca "Triglav" organizovalo je koncert "S pjesmom među prijateljima". Povod za izvođenje koncerta bilo je obilježavanje dvadesete godišnjice rada Udruženja "Triglav". Prisutni na koncertu su uživali u odličnoj izvedbi mlađih pjevača iz hora "Tabor Kalc 1869" iz slovenačkog kraja Gornja Pivka koji su pjevali poznate slovenačke narodne pjesme. Ni nastup domaćeg hora "Davorin Jenko" nije zaostajao za gostima.

U maju je u Kulturnom centru Banski dvor svečano otvorena samostalna izložba slika umjetnice Tatjane Ratković Bosnić, inače članice Udruženja "Triglav", pod nazivom „Plavo“. Izložba je bazirana na predstavljanju slika pod nazivom „Plavo“ čija je tematika bilježenje svakodnevnice. Predstavlja pregled zapisivanja svakodnevnih doživljaja u domenu slikarskog medija nastalih posljednjih godina.

Mješoviti hor „Davorin Jenko“ iz Banjaluke uputio se na uzvratnu posjetu u Postojnu, tačnije u mjesto Knežak. MePZ "Tabor Kalc 1869" iz ovih krajeva bili su naši gosti u aprilu, kada je organizovan zajednički nastup u Domu omladine. Mješoviti hor „Davorin Jenko“ se na nastupu u Osnovnoj školi „Toneta Tomšića“ u Knežaku predstavio sa pet pjesama, slovenačkim, starogradskim i jednom na srpskom jeziku. Nakon toga uslijedili su nastupi vokalne grupe Goldinar Postojna, Comodo i MePZ "Tabor Kalc 1869".

Susret slovenačkih horova 49. put održao se u Šentvidu pri Stični u junu prošle godine. Susret ima za cilj da sačuva od zaborava tradicionalno horsko pjevanje slovenskih "ljudskih" pjesama, kako Slovenaca koji žive izvan Slovenije, tako i onih koji žive u Sloveniji. Hor "Davorin Jenko" dugi niz godina sa radošću učestvuje u svim aktivnostima na Susretu horova. Prvo veče su pjevali na Koncertu slovenačkih horova iz drugih država. Sledeći dan su nastupali na Susretu sa horovima iz inostranstva i domaćim horovima.

Hor "Davorin Jenko" je dobio priznanje za 15 godina učešća na Susretu, koje je organizator svečano uručio dirigentici hora prof. Vanji Topić Vještica.

Hor "Davorin Jenko" je dobio poziv hora Rože Nova Gorica da povodom opštinskog praznika u Novoj Gorici krajem septembra učestvuje na zajedničkom koncertu. Koncert je održan 29. septembra 2018. u svečanoj dvorani opštine Nova Gorica. Na koncertu su nastupila tri hora: Rože iz Nove Gorice, Muški hor iz Pivke i kao gost, hor Davorin Jenko.

Na poziv Udruženja građana slovenačkog porijekla iz Tuzla hor "Davorin Jenko" je učestvovao na Koncertu slovenskih zborova. Koncert je u svečanoj atmosferi održan u Bosanskom kulturnom centru u Tuzli 13. oktobra 2018. Publici su se sa bogatim muzičkim programom predstavili horovi iz Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Domačin je bio ženski hor "Slovenčice" koji je pored našeg hora ugostio mješoviti hor "Kredarica" iz Novog Sada, ženski hor "Ajda" iz Umaga i mješoviti hor "Camerata Slovenica" iz Sarajeva.

U Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Banjaluka smo u oktobru otvorili manju izložbu grafika i predstavili dvije unikatne grafičke mape, a istovremeno je gimnazija iz Novog mesta biblioteci poklonila više djela na slovenačkom jeziku koja će biti dostupna čitaocima slovenačkih knjiga. Grafičke mape pod naslovom "10+" i "Gradska veduta" nam daju pogled na događanje zadnjih godina na amaterskom grafičkom području na teritoriji Novog mesta, odnosno Dolenjske.

Udruženje "Triglav" je u februaru 2019. povodom mjeseca kulture organizovalo promociju dvojezične knjige „Slovenačka etnička manjina u Bosni i Hercegovini“ autora Dušana Tomažića. Saradnja na izdavanju dvojezične knjige je počela još 2017. godine kada je Dušan Tomažić održao dva predavanja u našem Udruženju na temu slovenačke etničke manjine. Tada je predstavio podatke koje je prikupio za svoj magistrski rad. Materiju je još proširio, dopunio novijim podacima i tako je nastala ova knjiga. Podaci se odnose na razloge i načine doseljavanja Slovenaca u BiH, njihov život u BiH, kao i način udruživanja u svrhu očuvanja jezika i kulture Slovenaca.

U februaru ove godine u Banskom dvoru u Banjaluci otvorena je izložba pod nazivom „Nematerijalno kulturno nasljeđe Slovenije u svjetlu UNESCO-ve konvencije“. Autori putujuće izložbe plakata su dr Nena Židov i mr Anja Jerin, kustoskinje Slovenskog etnografskog muzeja, koji je koordinator očuvanja nematerijalnog kulturnog dobra u Republici Sloveniji. Na 24 panoa, pomoću fotografija i kratkog opisa predstavljeni su narodni običaji, vještine, zanati i druge tradicije koje su proglašene za nematerijalno kulturno nasljeđe Slovenije od kojih su četiri uvrštene na Uneskovu Reprezentativnu listu. Radi se o heklanju čipke u Sloveniji, umjetnosti suhozidne gradnje, Škofjeloškoj pajsiji i obilasku kurenta. Dodan je još jedan pano

3. Tradicionalne manifestacije

Udruženje Slovenaca „Triglav“ 2018. godine je obilježilo 20 godina uspješnog rada. Tim povodom, u Kulturnom centru „Banski dvor“ održana je svečana akademija. Svečanost je počela nastupom mješovitog hora „Davorin Jenko“, nakon čega su prisutni imali priliku da se u kratkom dokumentarnom filmu „Triglav Banja Luka 20 let“ autora Dušana Tomažića upoznaju sa nastankom i razvojem Udruženja „Triglav“ ali i sa prvim organizovanim udruživanjem Slovenaca u Bosanskoj krajini još od vremena Austro-Ugarske monarhije krajem XIX i početkom XX vijeka. Nakon projekcije filma za svečane zvanice, članove i simpatizere Udruženja priređen je bogat kulturno-umjetnički program. Prisutnima se zatim obratila predsjednica udruženja gospođa Marija Grbić koja je predstavila rad Udruženja, izazove s kojima se Udruženje susreće kao i projekcije za budućnost za koju se nuda da će biti plodonosna. Nakon obraćanja zvanica prisutne je zabavila mlada umjetnica iz Maribora Laura Zorger. Nakon nje učenici škole slovenačkog jezika pod vodstvom profesorice Barbare Hanuš prisutnima su predstavili svoja znanja iz slovenačkog jezika. Naposljetku, predsjednica Udruženja „Triglav“ gospođa Marija Grbić uručila je zahvalnice saradnicima bez čije pomoći bi prvih dvadeset godina rada Udruženja bilo neuporedivo teže.

Kao i svake godine i prošle je bio organizovan susret rođaka iz svijeta u Sloveniji Blizu ušća dvije rijeke, Krke i Save, leži grad Brežice, koje je 16. juna 2018. okupilo skoro hiljadu slovenačkih zemljaka sa svih strana svijeta. Organizator priredbe je bila Kancelarija Vlade Republike Slovenije za Slovence po svijetu. Domaćin velikog broja gostiju su bili opština Brežice i mjesne zajednice tog područja.

o 20. maju – Svjetskom danu pčela, koji je kao takav na inicijativu Slovenije proglašen od strane Ujedinjenih nacija.

Početkom maja hor „Davorin Jenko“ i Djecija folklorna grupa Udruženja Slovenaca „Triglav“ učestvovali su kao gosti na koncertu u organizaciji Hrvatskog društva „Istra“ Piran. Koncert je održan u Gradskom pozorištu Jazavac, a uz Hrvatsko društvo „Istra“ Piran, učestvovali su i hrvatska pjesnička udruga „Nada“ iz Banjaluke.

Kamerni hor Davorin Jenko Cerkle čuva tradiciju izabranog muškog pjevanja i slovenačke pjesme. Željeli su sa nama podijeliti slovenačku pjesmu, te su nam dali poticaj za gostovanje i saradnju s našim horom i udruženjem. Koncert „Davorin Jenko okuplja i ujedinjuje“, koji je održan 11. maja u dvorani Doma mladih u Banjaluci, nije bio vezan samo uz pjesmu, već i ime slovenačkog kompozitora – Davorina Jenka, koje nose oba hora.

Horska pjesma već 50 godina odjekuje Šentvidom pri Stični. Mješoviti hor „Davorin Jenko“ iz Banjaluke bio je, 17. godinu za redom, gost jubilarnih 50. horских susreta u malom slovenačkom mjestu Šentvid. Ovogodišnji zlatni susreti održani su pod gesmom „Pa se sliš – naj se sliš“. „Davorin Jenko“ je oduševio publiku svojim nastupom, a poseban aplauz su dobili za simpatično izvođenje koračnice „Zottelmarsch“.

U Slatini se, kao i prethodnih godina, i prošle godine okupilo mnogo posjetioca na manifestaciji "Slovenački dan" koja se održala deveti put. Među njima su bili Slovenci, oni koji žive na tom području, banjalučki Slovenci, slovenački iseljenici, koji danas žive svuda po svijetu i mnogobrojni prijatelji. Na početku svečanosti je bio defile kroz Slatinu u kojem su učestvovali: duvački sastav Sv. Anton Pobegi, Gradski sastav Novo mesto, Mješoviti hor "Davorin Jenko" i Dječija folklorna grupa Udruženja Slovenaca RS "Triglav". Za sve koji su se toga dana zatekli u Slatini bio je to muzičko-plesni pozdrav i poziv na slovenačko veselje.

„Poštovane dame i gospodo, cijenjeni gosti, dragi članovi Udruženja "Triglav", lijepo vas pozdravljamo na ovogodišnjem 20. Martinovanju“, tako je 24. novembra 2018. godine u salonu Valentin sve prisutne pozdravio voditelj, novinar, idejni vođa i naš prijatelj Dušan Tomažić iz Maribora. Kao i svake godine, banjalučki Slovenci su i ove proslavili stari slovenački običaj, krštenje vina. Krštenje vina je ovaj put bilo jedinstveno, inovativno i za sve veselo događaj. Za nas su ga pripremili naši gosti iz Prlekije. Plodnost prleške vinske loze i sposobnost vinara iz tog područja su odavno poznati. Na Martinovanju je Udruženje Slovenaca "Triglav" predstavilo Bilten u kojem su zapisane sve aktivnosti koje Udruženje tokom cijele godine uspješno realizuje.

Slovenački dan u Slatini je dočekao 10. godišnjicu. U Slatini je 22. juna ove godine bilo veselo i praznično. Posebnost ove proslave je bio Bibliobus koji je izazvao veliki interes posjetilaca. Svi su mogli ući i pogledati ponudu knjiga koje bibliobus ima, a naročito dio sa knjigama na slovenačkom jeziku. Posjetioce je pozdravio voditelj manifestacije Dušan Tomažić iz Maribora koji je ovom prilikom Udruženju "Triglav" poklonio čokot najstarije vinske loze iz Maribora. Muzički dio programa su otvorili gosti iz Slovenije – folklorna grupa Podkuća Naklo i mlade pjevačice FS Podkuća. Nakon njih su nastupili domaćini Mješoviti hor „Davorin Jenko“ i Dječija folklorna grupa Udruženja „Triglav“. U tradicionalnu slovenačku „veselicu“ nas je uveo ansambl Gašpera Kavška.

4. Nove aktivnosti

Udruženje "Triglav" je od prošle godine partner na projektu koji se sufinansira iz sredstava programa EU Evropa za građane pod nazivom „Ujedinjeni u različitosti“. Projekat okuplja 1000 građana iz tri EU zemlje i dvije države koje su u procesu pristupanja EU (Slovenija, Austrija, Hrvatska, Srbija i BiH). Jedan od ciljeva projekta je dovesti EU bliže njenim građanima naročito preko mladih. Udruženje "Triglav" će učestvovati tako što će među svojim mlađim članovima organizovati umjetničko takmičenje u kojem će mladi istražiti svoju kreativnost na temu "I moj dom je dio Evrope".

Projekt promoviše Evropsku godinu kulturnog nasljeđa kroz prezentaciju kulturnog nasljeđa partnerskih država Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine i Austrije. Evropska godina kulturnog nasljeđa će se obilježiti kroz prezentacije i praktičnu primjenu različitih aspekata nematerijalnog kulturnog nasljeđa (narodne pjesme, tradicionalni plesovi, priprema tradicionalne kuhinje, umjetnost i занati, običaji).

sanacije. U njima će organizovati dopunska nastava slovenačkog jezika, izložbe, koncerte, probe i nastupe hora i dječijeg folklora, kao i mnoge druge aktivnosti koje su do sada morali organizovati na drugim lokacijama.

Udruženje Slovenaca Republike Srpske "Triglav" Banja Luka

Udruženje Roma opštine Prnjavor

Udruženje Roma opštine Prnjavor i Udruženje „Romska djevojka“ sprovode zajedničke aktivnosti sa romskim korisnicima i članovima oba udruženja. Naše redovne aktivnosti, kao i do sada su obilježavanje Svjetskog dana Roma, proslava Đurđevdana, obilježavanje Aliđuna, podjela sredstava za kupovinu udžbenika za učenike, podjela novogodišnjih paketića za djecu, učestvovanje na Festivalu nacionalnih manjina opštine Prnjavor.

U 2018. godini realizovali smo brojne aktivnosti od kojih izdvajamo: Okrugli sto povodom obilježavanja Holokausta nad Srbima, Jevrejima i Romima u Drugom svjetskom ratu, a nastavili smo i sa aktivnostima koje se odnose na besplatnu pravnu pomoć. U prostorije našeg udruženja dolazi pravnik već šest godina dva puta mjesечно, i na taj način pomažemo našim članovima Udruženja da riješe svoje pravne probleme.

Očistili smo Romsko groblje koje postoji preko 150 godina, i postavili smo ogradu oko njega. To groblje je od istorijskog značaja i time doprinosimo očuvanju raznolike istorijske ponude opštine Prnjavor.

Radionice koje redovno održavamo su: radionice za djecu „Zdravi stilovi života“, Rodna ravnopravnost,

Šta je bibliobus? Autobus, pun knjiga. U Bosni i Hercegovini ne znaju za putujuće biblioteke, a u Sloveniji su bibliobusi veoma omiljeni. Centralna biblioteka Srećka Vilharja Koper je prošle jeseni dobila nov bibliobus, a starog su poklonili Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Banjaluka. Svečano su ga predali u petak, 8. februara. Nije došao prazan, u njemu je puno knjiga a među njima i knjige na slovenačkom jeziku. Svrha bibliobusa je širiti pisani riječ i pripadnicima slovenačke narodne zajednice omogućiti lakši pristup knjigama.

U Udruženju "Triglav" je početkom juna organizovan kviz o poznavanju EU u okviru projekta "Evropa je kul" koji je počeo u februaru i traje do oktobra 2019. godine. Udruženje Slovenaca "Triglav" je partner na projektu koji se finansira iz sredstava EU programa "Evropa za građane". Kampanja je oblikovana kao međunarodno takmičenje u obliku kviza o politikama i institucijama EU koje se odvijaju istovremeno u sedam zemalja. S obzirom da su nedavno organizovani izbori za Evropski parlament, učenicima dodatne nastave slovenačkog jezika i članovima Udruženja smo približili osnove organizacije i ideje EU nakon čega su rješavali online kviz.

Naposlijetku, kao šlag na torti, Udruženje "Triglav" je dobilo nove prostorije koje su trenutno u fazi

Udruženje Slovenaca Republike Srpske "Triglav" Banja Luka

Nasilje nad ženama gdje su nam redovni učesnici predstavnici Centra za socijalni rad, Policije i Opštine Prnjavor.

Svake godine obezbeđujemo besplatne preglede za Romkinje u cilju preventivnog otkrivanja i liječenja karcinoma dojke i grlića maternice itd.

Mnoge aktivnosti smo planirali i sproveli u djelu i za 2019. godinu. Obilježili smo Svjetski dan Roma polaganjem vjenaca na spomenik palim žrtvama u Drugom svjetskom ratu i sproveli smo uličnu akciju podjele letaka.

Dana 3.5.2019 god uz pomoć Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice organizovali smo Romsko veče. Gosti su bili pjesnik Alija Krasnići, akademik profesor doktor Bajram Haliti, predsjednik Vijeća nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine Andrija Svatok, predsjednik Odbora za Rome Mujo Fafulić, predstavnici Opštine, Centra za socijalni rad, policije i mnogih drugih uduženja. Bilo je preko 100 učesnika gdje smo se družili uz muziku do ranih jutarnjih časova.

Zatim smo revidirali lokalni Akcioni plan za Rome koji je usvojen 2016. godine, što je od velikog značaja za našu malu zajednicu Roma.

Ono što planiramo za neki naredni period je očuvanje svega onoga što smo do sad postigli: održavanje groblja urednim, obilježavanje Aliđuna odlaskom pod Gradinu. Potrudićemo se da sprovedemo u djelo i neke nove aktivnosti kao što je apliciranje za izgradnju 5 stambenih jedinica i rad na infrastrukturi, tj. priključenje na kanalizaciju onih kuća kod kojih taj problem još uvijek nije riješen. Takođe, potrudićemo se da ponudimo mnoge vidove pomoći povodom Sedmice solidarnosti. Naravno, tu će biti organizovana i podjela novogodišnjih paketića za djecu i učestvovanje na Festivalu kojeg organizuje Savez nacionalnih manjina Prnjavor, kojem se izuzetno radujemo.

*Udruženje Roma opštine Prnjavor
Nenad Mirković*

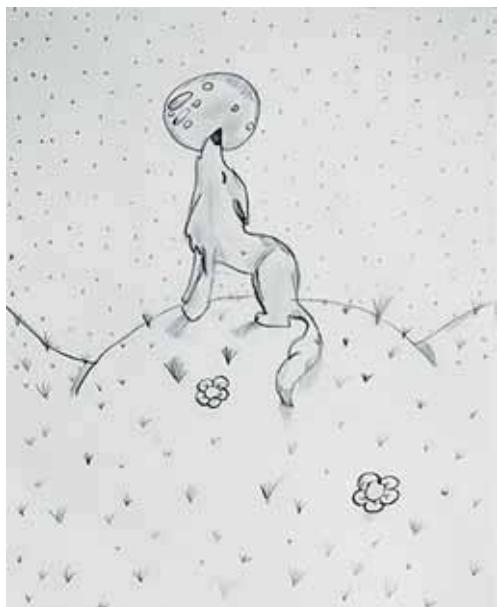
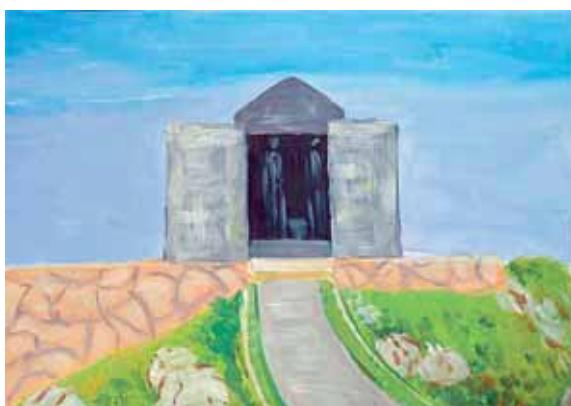
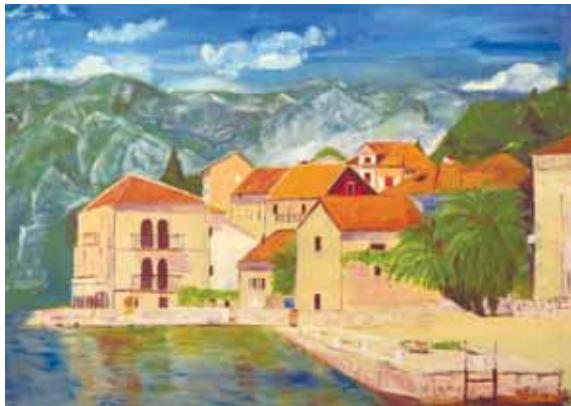
Udruženje Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Lovćen“ Banja Luka

U proteklih godinu dana, rad Udruženja „Lovćen“ bio je obilježen raznim aktivnostima. Izveli smo projekat edukativno-slikarske radionice „Njegoš i crnogorska kulturna zaostavština“ koji je podržalo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. Izložba radova nastalih na ovoj radionici otvorena je 25.5.2018. godine u prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske. Posjetiocima se obratio Petar Martinović riječima:

„Kao udruženje Crnogoraca i prijatelja Crne Gore dužni smo da u svom djelovanju njegujemo tradiciju, običaje, kulturu i ostavštinu naših predaka i naših korijena. To smo učinili i kroz ovu radionicu. Ponosni smo što su u ovoj slikarskoj radionici učestvovala i djeca koja su marljivo radila i svojim malenim ručicama i maštom iskazala svoj talent, a sve pod budnim nadzorom voditeljice radionice, akademske slikarke g-đe Ljubice Janjetović. Ko zna, možda ćemo se u budućnosti još više ponositi uspjehom neke od ove talentovane djece koja su svoje prve radove uradila na ovoj slikarskoj radionici.“

Pored djece, bilo je i starijih učesnika radionice, koji već imaju prepoznatljiv stil slikanja, a kroz čije se radove vidi talent i ljubav prema toj umjetnosti. Svi su oni uložili mnogo truda, volje i ljubavi da bi stvorili djela koja možemo da gledamo i da im se divimo.

Lijep je osjećaj kada nešto što je u čovjeku bilo samo ideja, postane stvarnost, a stvarnost je ova izložba“.

U martu 2018. godine u prostorijama Galerije UDAS, Udruženje „Lovćen“ je održalo kreativnu likovnu radionicu skrep-arta sa srednjoškolcima pod nazivom „Recikliraj staro, stvorи umjetnost!“ Udruženje je tada nastupilo ispred Koalicije za borbu protiv mržnje Banja Luka uz podršku Misije OSCE BiH. Cilj radionice je bio promocija aktivnosti ove Koalicije među mladima, a učesnici i učesnice u radionici su, uz druženje i zabavu, stvarali umjetnička djela tehnikom skrep-arta.

Pored toga, Udruženje „Lovćen“ je ispred Koalicije za borbu protiv mržnje Banja Luka, zajedno sa članovima koalicija iz Doboja i Prijedora, obilježilo Međunarodni dan kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj 2018. uz prigodan program. Tom prilikom dodijeljene su nagrade za najbolje fotografije na temu kulturne raznolikosti.

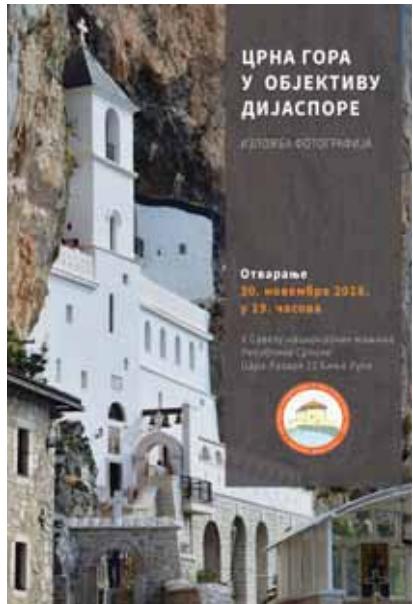
Tokom 2018. godine, naše udruženje je učestvovalo na brojnim drugim susretima. U junu 2018. godine, članovi našeg udruženja su pozvani da, kao gosti, prisustvuju prezentaciji koju je pripremila Nacionalna turistička organizacija Crne Gore u hotelu Bosna u Banjoj Luci. U julu iste godine, članovi Udruženja su učestvovali na IX festivalu nacionalnih manjina u Prnjavoru „Mala Evropa – slavimo različitosti“.

U septembru 2018. godine, Udruženje se predstavilo na 15. Smotri nacionalnih manjina Republike Srpske u dvorani Obilićevo u Banjoj Luci. Na svečanoj akademiji održanoj 22.9.2018. godine u Banskom dvoru, povodom 15 godina postojanja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, predsjedniku Udruženja Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Lovćen“ Banja Luka Petru Martinoviću, uručena je zahvalnica za doprinos radu Saveza.

Krajem oktobra 2018. godine članovi Udruženja „Lovćen“ putovali su u Crnu Goru. Tom prilikom su posjetili nekoliko vjerskih i kulturno-istorijskih spomenika u Cetinju, Podgorici i Nikšiću, a boravili su i u Budvi. Između ostalog, posjetili su: selo Njeguše i rodnu kuću vladike Petra Petrovića Njegoša, Njegošev mauzolej na Lovćenu i Ivanova korita, kapelu na Ćipuru gdje su sahranjeni kralj Nikola i kraljica Milena, Cetinjski manastir, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu te Ljetnu pozornicu u podnožju Orlovog krša. Članovi Udruženja su obišli nekoliko značajnih muzeja u Cetinju: Biljardu – Njegoševu rezidenciju i veliki reljef Crne Gore u njenom dvorištu, Dvor kralja Nikole, Etnografski muzej, Istoriski i Umjetnički muzej, prošetali su Njegoševom ulicom u Cetinju, vidjeli Crnogorkin bunar želja na Dvorskom trgu i zgradu Francuskog poslanstva, te Vlašku crkvu čija je ograda izrađena od puščanih cijevi zaplijenjenih u borbama sa Turcima. Takođe, u toku putovanja, članovi Udruženja su posjetili hram Hristovog vaskrsenja u Podgorici i manastir Ostrog.

Putovanje je zabilježeno brojnim fotografijama. Ove fotografije su predstavljene javnosti na izložbi otvorenoj u novembru 2018. godine, u prostorijama Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske. Izložba je nosila naziv „Crna Gora u objektivu dijaspore“. Na fotografijama se nalaze viđenja istorije djedova i pradjedova Crne Gore.

Na kraju, radilo se na pripremi materijala za bilten Udruženja Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Lovćen“ Banja Luka. Prvo izdanje ovog biltena pod nazivom „Lovćenska vila“ u kome su predstavljene najvažnije aktivnosti Udruženja od njegovog osnivanja do danas, objavljeno je u martu 2019. godine.

Zašto „Lovćenska vila“? Lovćenska vila je spomenik na Cetinju smješten u neposrednoj blizini Vlaške crkve. Spomenik je podignut 1939. kao znak sjećanja na iseljenike koji su stradali u velikoj pomorskoj tragediji 1915. godine. Spomenik je urađen u vidu statue vile koja u desnoj ruci drži ispružen mač, a u lijevoj lоворov vijenac. Ova vila ne predstavlja neku određenu heroinu, nego je ona simbol svih crnogorskih žena – lovćenskih vilja.

Fotografija ovog spomenika je na naslovnoj strani lista.

*Ispred Udruženja Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Lovćen“ Banja Luka:
Petar B. Martinović, Zora Janićić Vračar, Violeta Popović, Dejan Arsić, Ljubica Janjetović*

Udruženje Crnogoraca u Hercegovini „Vuk Mićunović“ Trebinje

Udruženje je za 2019. godinu apliciralo više projekata, od kojih je jedan pod nazivom “Crnogorsko kulturno veče” implementiran u junu mjesecu 2019. godine, u gradu Trebinju, a preostali planirani projekti, trebali bi da se implementiraju u drugoj polovini 2019. godine takođe u gradu Trebinju.

Aplicirani projekti su sljedeći:

1. rojekat pod nazivom "Crnogorsko kulturno veče" sufinansijer Grad Trebinje u iznosu od 1000.00 KM.
2. Projekat pod nazivom "Promocija crnogorskog kulturnog stvaralaštva" sufinansijer Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske u iznosu od 1000.00 KM.
3. Projekat pod nazivom "Crnogorska noć" sufinansijer Ministarstvo Prosvjete i kulture Republike Srpske u iznosu od 1500.00 KM.

4. Projekat pod nazivom "Promocija crnogorskog kulturnog stvaralaštva" očekujemo sufinansijera Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, izvjesnu sumu.
5. Projekat pod nazivom "Očuvanje kulturnog identiteta" apliciran prema Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, očekujemo sufinansiranje prijavljenog projekta u drugoj polovini godine, izvjesnu sumu.
6. Projekat pod nazivom "Očuvanje kulturnog identiteta" apliciran Upravi za dijasporu Crne Gore, gdje smo dobili sufinansiranje u iznosu od 2500.00 EURA.
7. Projekat pod nazivom "Skadarsko jezero", dokumentarni film "Gusle" apliciran Upravi za dijasporu Crne Gore, gdje smo dobili sufinansiranje u iznosu od 2000.00 EURA.

*Predsjednik udruženja i Organizacionog odbora za projekte
Neđeljko Tomašević s.r.*

Posjeta "Česke besede" Banja Luka Novoj Vesi

Religija je nešto što ljude spaja i razdvaja, jer istovremeno postoji više religija, sistema vjerovanja u nekog boga, koju kakrakterišu određena pravila i o porijeklu i svrsi života. Česi koji su došli u Bosnu i Hercegovinu 1894. godine i osnovali svoje selo, Novu Ves, donijeli su sa sobom i svoju katoličku vjeru prema čijim pravilima su obilježavali rađanja, vjenčanja, smrt i druge događaje u njihovom životu. Prostoriju u kojoj se moli bogu nisu imali, kao ni sveštenika koji bi ih u tome vodio i učio vjerskim običajnim. Kada su riješili osnovne egzistencijalne probleme, sagradili kuće i štale, Česi u Novoj Vesi su počeli razmišljati i o izgradnji crkve. To se i desilo 1938. godine, kada je završena rimokatolička češka crkva u Novoj Vesi koja i danas služi svojoj svrsi. Crkva u Novoj Vesi je danas jedan od dva vjerska objekta u Bosni i Hercegovini koje ekskluzivno koristi češka nacionalna manjina. Kuriozitet je da, i pored postojanja crkve, selo nikad nije imalo stalno prisutno svešteno lice koje bi napravilo spoj između vjernika i izgrađene crkve (podršku su dobijali od sveštenika iz Prnjavora, Kunove ili Slavonskog Kobaša). Mali broj vjernika i neki drugi razlozi uticali su na to da je objekat crkve bio nedovoljno iskorišten, ali je s druge

strane povremeno bio korišten svo vrijeme, bez obzira na različita društvena uređenja u proteklih osamdeset godina, koja su bila manje ili više naklonjena prema upražnjavanju vjerskih običaja. Crkva je prije nekoliko godina izvana obnovljena zahvaljujući Banjalučkoj biskupiji, a njena unutrašnjost je autentična, pa usprkos tragovima oronulosti ima kulturno-istrijsku vrijednost koja se može valorizovati i u turističke svrhe.

Jedan od dana kada je crkva u Novoj Vesi veoma posjećena je praznik Male Gospe (praznik rođenja Blažene Djevice Marije), kojoj je crkva posvećena. Na taj dan se u crkvi održava misa, na koju, pored stanovnika sela, dolazi njihova rodbina i prijatelji. Nakada su na misi dominirali domaći, a sada je situacija obrnuta. S obzirom na sve manji broj Čeha u Novoj Vesi, obilježavanje praznika se održava zahvaljujući dolasku Čeha porijeklom iz Nove Vesi i drugih vjernika. Doprinos tome svake godine daje i "Česka beseda" iz Banje Luke čiji određeni broj članova dolazi u Novu Ves da uveliča ovaj događaj koji je i glavno okupljanje koje u toku godine organizuje "Česka beseda" Nova Ves. Prvo se održava misa u crkvi (na kojoj se i dan-danas pjevaju vjerske pjesme na češkom jeziku) i posjeti groblje, a nakon toga se druženje domaćina i gostiju nastavlja u češkom domu (jedinom objektu tog tipa u vlasništvu češke nacionalne manjine u BiH). Pošto sve veći broj Čeha porijeklom iz Nove Vesi u selu više nema živu rodbinu, domaćini im prvo posluže ručak/večeru, a onda se druženje nastavlja uz pjesnu i igru.

Obilježavanje praznika Male Gospe se, bez obzira na datum kada se to slavi prema vjerskom kalendaru (8. septembar), u Novoj Vesi u zadnje vrijeme uvijek dešava u subotu (prije ili poslije 08.09.) u nastojanju da se omogući dolazak što većeg broja vjernika i gostiju. Ove godine se to desilo u subotu, 1. septembra, a u goste je došlo i 15 članova "Česke besede" iz Banje Luke. Tradicionalno, posjeta počinje dolaskom na imanje Vaškovića (čija kuća je preko puta crkve), nastavlja se odlaskom na misu i završava ručkom i druženjem u domu. Kao što je jedan od domaćina, Željko Vaško, rekao ove godine prilikom pozdravljanja gostiju, "bez obzira što je živih Čeha u Novoj Vesi sve manje, na ovaj dan se to ne da primjetiti, jer su crkva i dom i dalje puni, zahvaljujući prijateljima koji dolaze iz brojnih drugih mesta, ne samo iz BiH, nego i iz inostranstva". Zaista dirljivo okupljanje koje dokazuje kako i relativno male etničke skupine mogu čuvati i sačuvati svoju tradiciju, jer je jedan primarno vjerski običaj "dograđen" sa demonstracijom češkog jezika, folklora i muzike. I druga udruženja češke nacionalne manjine u tome rado uzmaju učešće, jer su rijetke prilike da se u jednoj spontanoj atmosferi može moliti i pjevati na češkom jeziku, a da se pri tome нико ne osjeća nelagodno i da ne izaziva pretjeranu pažnju okoline. Ove godine, pored predstavnika "Česke besede" iz Banje Luke, u Novoj Vesi su bili i predstavnici beseda iz Slavonskog Broda, Mačinog Brda i Prijedora, kao i određeni broj individuálnih gostiju. Svi su se rastali uz pjesmu i igru i pozdrav, "Vidimo se i iduće godine u Novoj Vesi!".

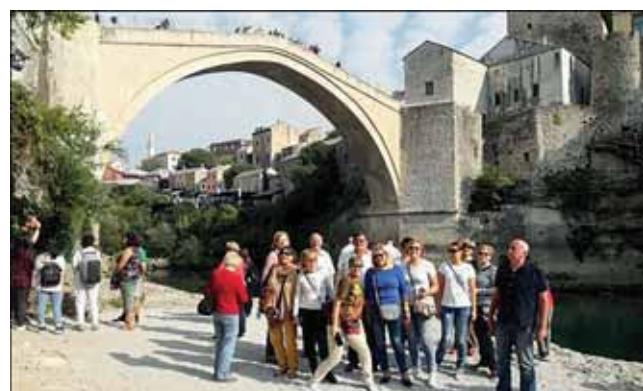

Udruženje Čeha „Česka beseda“ grada Banja Luka
Željko Vaško

Posjeta „Česke besede“ Banja Luka u Mostaru

Dana 18. oktobra 2018. godine pošli smo u Mostar da zajedno proslavimo pet godina postojanja „Društva češko-bosanskog prijateljstva Karel Paržik“. Prvi put smo u posjeti tom udruženju. Trebalo je opravdati poziv našeg domaćina zato su tu bili naš hor "Banjalučke krajanke" sa orkestrom, naša izložba i najmlađi član sa svojom izvedbom na saksofonu.

Prvu izložbu je otvorio ambasador Češke Republike gospodin Jakub Skalník. Izložba je predstavljena u kući rođenja Svetozara Čorovića, a smrti Alekse Šantića. Izložba pod nazivom "Praško proljeće 1968. godine" govori o procesu reformi od kojeg se očekivao preporod partije i cijelog društva. Dana 4. maja 1968. godine vodstvo Komunističke partije Sovjetskog Saveza pozvalo je u Moskvu vodeće predstavnike Komunističke partije Čehoslovačke /dalje u tekstu KPČ/ i vlade

ČSSR na čelu sa prvim tajnikom Centralnog komiteta KPČ Alexandrom Dubčekom. Sovjetske vođe pratili su takozvani preporodni proces. Reformni process je za građane postao nada u mnogo dosljednije promjene i bolji život.

Drugu izložbu je otvorila predsjednica „Česke besede“ Banja Luka gospođa Marženka Havlik Andulajević koja je bila u dječijem lutkarskom pozorištu „Karel Čapek“ pod nazivom „Doprinos Čeških arhitekata formiranju novije arhitektonske slike u BiH“. Ova izložba je izlagana u Banskom dvoru 2015. godine u Banjoj Luci, a 2017. u Centru za sport i kulturu u Srpcu. Predstavljeni su arhitekti sa biografijom i projektima. Među njima najviše se ističe arhitekta Karel Paržík, koji se najviše ostvario svojim projektima u Sarajevu, Iliči, Fojnici, Banjoj Luci, Vijećnica, Realnoj gimnaziji, dogradnja Careve džamije u Sarajevu, Tursko kupatilo u Banjoj Luci. Najveća životna ostvarenja su mu Narodno pozorište i Zemaljski muzej u Sarajevu.

Vrhunac našeg gostovanja dragim prijateljima u Mostaru je nastup našeg hora sa pet pjesama na češkom i zadnja pjesma na našem jeziku „Otkako je Banja Luka postala“ za koju je, na osnovu narodne pjesme, prvi notni aranžman napisao Jaroslav Plečík i posvetio je upravo našem gradu. Izvedbom „Ode radosti“ na saksofonu mali Aleksej je dostojanstveno zaokružio naše gostovanje u Mostaru. Sav program pratio je češki ambasador, gospodin Jakub Skalník u društvu Bože Čorića, načelnika Odjela društvenih djelatnosti Grada Mostara.

Imali smo divnog vodiča, gospodu Alenu, vodila nas je kroz stari grad i na izvor rijeke Bune u Blagaju. Gostoprimstvo kakvo se samo može poželjeti. Pozdravili smo se srdačno vjerujući da ćemo u maju ponoviti susret u našem gradu i produbiti našu saradnju.

*Udruženje Čeha „Česka beseda“ grada Banja Luka
Vesna Dellamea*

Otvaranje izložbe „Praško proljeće 1968“

Ambasada Republike Češke u Bosni i Hercegovini uz suradnju udruženja „Česka beseda“ Banja Luka, otvorila je izložbu 19. novembra 2018. godine u Banskom dvoru, Crveni salon, pod nazivom „Praško proljeće 1968“.

Autor izložbe je Lenka Lindaurova. Izložba će biti otvorena od 19. novembra do 3. decembra 2018. godine.

Izložba „Praško proljeće 1968“ predstavlja pregled političkih dešavanja u 60-im godinama u društvenom i kulturnom kontekstu. Sadržaj izložbe govori o reformističkim aktivnostima i činjenicama koje su se dogodile, kao što su Praško proljeće, događanja u Pragu 21. augusta 1968. godine i njegove posljedice, smrt Jana Palacha koji se zapalio u januaru 1969. godine na Václavskom trgu u Pragu. Takođe, izložba nudi i činjenice koje govore o dešavanjima i ulozi umjetnosti u navedenom periodu na području alternativne muzičke i filmske scene, likovne umjetnosti, dizajna i komunikacije sa Zapadom, zapadnoj ljevici, egzilu i samizdatu.

Ambasador Republike Češke u BiH gospodin Jakub Skalník obratio se prisutnima i zvanično otvorio izložbu.

Direktor Banskog dvora gospodin Mladen Matović je pozdravio Ambasadora i zahvalio mu se na saradnji. Moderator

izložbe bila je gospođa Marženka Havlik Andulajević. Pripe otvaranja izložbe imali smo priliku da poslušamo i muzičku tačku u izvođenju Aleksandra Živanovića uz klavirsku pratnju profesorice Nevene Kežić. On je odsvojao kompoziciju Malaguena autora Pablo de Sarasatea.

Na samom otvaranju izložbe bilo je mnogo gostiju i ovom prilikom se zahvaljujem na njihovom prisustvu. Veće je prošlo u prijatnom druženju, razgovoru o izložbi uz čašu dobrog češkog vina.

*Udruženje Čeha „Češka beseda“ grada Banja Luka
Marženka Havlik Andulajević*

Izložba „Zlatni Prag – vječna inspiracija“ i božićno-novogodišnje druženje

Dana 24. decembra 2018. godine udruženje Čeha „Češka beseda“ iz Banje Luke organizovalo je otvaranje izložbe fotografija „Zlatni Prag – vječna inspiracija“ i božićno-novogodišnje druženje. Izložba je postavljena u Klubu nacionalnih manjina RS.

Pjevačka grupa „Banjalučke krajanke“ otpjevala je par čeških pjesama, zatim je predsjednica Udruženja gospođa Marženka (Havlik) Andulajević otvorila izložbu i pozdravila sve prisutne članove i goste. Pozivu su se odazvali gospodin Igor Kotjelnikov iz Ministarstva prosvjete i kulture RS i gospođa Vesna Marić iz Odjeljenja za kulturu i socijalnu politiku Gradske uprave Banja Luka. Takođe, pozivu su se odazvala udruženja Čeha iz Prijedora i Nove Vesi, kao i udruženje žena „Duga“ iz Banje Luke. Poslije uvodnog govoru predsjednica se zahvalila svim prisutnim na odazivu i svima zaželjela ugodnu veče i dobro raspoloženje.

Na odabiru slika i postavljanju izložbe su radili članovi Udruženja Marženka (Havlik) Andulajević, Jadranka (Havlik) Latinović, Miroslava (Havlik) Barić, Jelena Latinović i Bratislav Latinović.

Druženje je nastavljeno uz priču, muziku i pjesmu grupe „Banjalučke krajanke“ i muzičara, Svakako nije moglo proći bez dobrog zalogaja i čeških specijaliteta.

*Udruženje Čeha „Češka beseda“ grada Banja Luka
Jadranka Latinović*

Posjeta Češkom poljoprivrednom univerzitetu u Pragu

Kao univerzitetski profesor često imam priliku da učestvujem na naučnim skupovima u inostranstvu i da posjetim ili ugostim kolege sa drugih univerziteta iz inostranstva.

Posebno zadovoljstvo mi je predstavljala vijest da je odobrena mreža za razmjenu studenata i profesora u okviru CEEPUS programa (Centralno-evropski program razmjene univerzitetskih studija) čiji nosilac je Češki poljoprivredni univerzitet (ČZU) iz Praga. Radi se o univerzitetu koji je osnovan 1906. godine, koji je smješten u Suchdolu na periferiji Praga i koji se prostire na 44 hektara. Danas na njegovih 6 fakulteta studira 20.000 studenata, među kojima i 3.000 stranih studenata. Jedan od dvanaest akademskih partnera u toj mreži je i Poljoprivredni fakultet Univerziteta iz Banje Luke.

Zahvaljujući toj saradnji, nakon jednog studenta banjalučkog Poljoprivrednog fakulteta, koji je proveo mjeseca dana na ČZU početkom ove godine, i sam sam imao priliku da prvi deset dana mjeseca maja bo-

ravim u Pragu i da na Fakultetu za ekonomiju i menadžment održim dva predavanja za njihove studente. Jedno stručno, na temu agrarne politike u zemljama Zapadnog Balkana, na engleskom jeziku, a drugo na temu položaj češke nacionalne manjine u BiH, na češkom jeziku. Drugo predavanje je bilo poseban izazov za mene, više zbog straha da li će biti u stanju da to uspješno obavim na češkom, a manje zbog nedostatka materijala i inspiracije, jer mi je raspoloživih 90 minuta brzo prošlo i mnogo toga što sam namjeravao nisam uspio da kažem. Posebno su bila zanimljiva pitanja čeških studenata koje je interesovalo kako su se i zašto Česi obreli u Bosni, kako su tamo preživjeli ratove i koje su vjere Česi u Bosni, pa do potrebe da im još jednom objasnim (ponovim) komplikovani administrativni sistem zakonodavne i izvršne vlasti u BiH (npr. kako to da ista stvar u istoj zemlji može biti regulisana sa 14 posebnih zakona ili da za istu oblast u isto vrijeme postoji čak 13 ministara) i razloge zašto jedan Čeh ne može biti kandidat za predsjednika (odnosno člana predsjedništva) države ili entiteta?

Nadam se da sam im barem donekle približio položaj češke i drugih nacionalnih manjina u BiH i da će im nakon tog predavanja ostati u memoriji barem činjenica da Česi žive i u Bosni i Hercegovini.

Pored predavanja imao sam priliku da upoznam i da razgovaram sa desetak profesora i nadam se da će zahvaljujući tim kontaktima biti još zajedničkih projekata i još uzajamnih posjeta. Već u septembru očekujemo dva studenta iz Češke koji će na našem fakultetu provesti mjesec dana.

Deset dana boravka u Pragu iskoristio sam da posjetim rodbinu u obiđem neka mjesta u Češkoj u kojima do tada nisam bio. Posjetio sam rođake u Pragu, Dečinu i Lanškrounu. Svratio sam kod prijatelja Milana u Hrudim. Obišao sam dvorac Melnik i tvrđavu Karlštejn. U Karlštejn me je odveo Franjo Holoubek, Banjalukačanin koji od 1992. godine živi u Pragu. Pio sam pivo i jeo knedlike ili brambory (bez hljeba) svaki dan, sa kobasicama, koljenicama, gulašom.

Ovaj službeni boravak u Češkoj za mene je bio spoj korisnog sa ugodnim. Nadam se da će biti još sličnih prilika i da će se saradnja banjalučkog poljoprivrednog fakulteta i praškog poljoprivrednog univerziteta nastaviti i intenzivirati, između ostalog i zahvaljujući jednom Čehu koji je svim profesorima sa kojima je razgovarao na (kako oni kažu solidnom) češkom jeziku bio pozitivno iznenađenje, naročito kada su saznali da se radi o pripadniku češke nacionalne manjine čiji preci su domovinu napustili prije 140 godina. Bez obzira na tu vremensku distancu, ja sam se u Češkoj osjećao kao kod kuće!

*Udruženje Čeha „Češka beseda“ grada Banja Luka
Željko Vaško*

Knjiga poezije „Vreme u Evropi i druge pesme“ Adam Boržič

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske putem javnog konkursa za sufinansiranje kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina za 2018. godinu, podržalo je projekat Festival češke poezije “Dani Jana Skacela”, a nosilac projekta je Udruženje Čeha grada Banje Luke “Česka beseda”.

Projektom je planirano prevođenje i štampanje knjige češkog pjesnika Adama Boržiča. To je druga knjiga poezije koja je prevedena sa češkog na srpski jezik u saradnji sa partnerskom izdavačko-prevodilačkom kućom “Kuća poezije” Banja Luka.

Festival poezije “Jan Skacel” nazvan je po imenu poznatog češkog pjesnika (1922-1989), koji je po mnogima najbolji i najpoznatiji češki pjesnik XX vijeka, koji je čak bio i u užem izboru za nominaciju Nobelove nagrade za književnost.

Udruženje Čeha grada Banje Luke “Česka beseda” je u saradnji sa društvom književnih prevodilaca “Kuća poezije” početkom 2018. godine izdalo knjigu izabralih pjesama Jana Skacela u prevodu na srpski jezik, što je predstavljalo pionirski poduhvat, jer je to prvi prevod i prvo samostalno izdanje nekog češkog pjesnika na prostoru Republike Srpske.

Početkom aprila 2019. godine preveli smo i izdali drugo književno djelo češkog pisca Adama Boržiča „Vreme u Evropi i druge pesme“.

Adam Boržič, češki pjesnik, prevodilac, publicista, glavni urednik časopisa “Tvar” (“Forma-Oblik” u prevodu), psihoterapeut, hrvatsko-češkog prijekla rođen je 1978. godine. Studirao je teologiju, bavi se psihoterapijom i saraduje sa nizom novina i književnih časopisa. Prevoden je na engleski, rumunski, poljski, hrvatski, a odnedavno i na srpski. Živi u Pragu, gdje radi kao psihoterapeut, prevodilac i urednik časopisa “Tvar”. Član je pesničke grupe “Fantazija” i saradnik njenog istoimenog časopisa. Debitovao je 2008. godine kao pjesnik u zborniku grupe (s autorima Kamilom Bouškom i Petrom Rehakom). Objavio je do sad četiri pesničke zbirke “Otvaranje” (2011), “Vreme u Evropi” (2013), “Orfičke linije” (2015), “Zapadno-istočna ogledala” (2018).

Poezija je za njega, kao što kaže kineski pjesnik Lin-Tij: “Nisam neophodan, jer vreme teče i bez mene. Nisam neophodan, jer u tekućem vremenu, u tom radnom životu, dolazi do svih promena, do kojih treba da dođe i bez mene. Ali, nisam ni suvišan, jer su me želeti i stvorili Nebesa i zemlja. Nisam suvišan, jer postojim.”

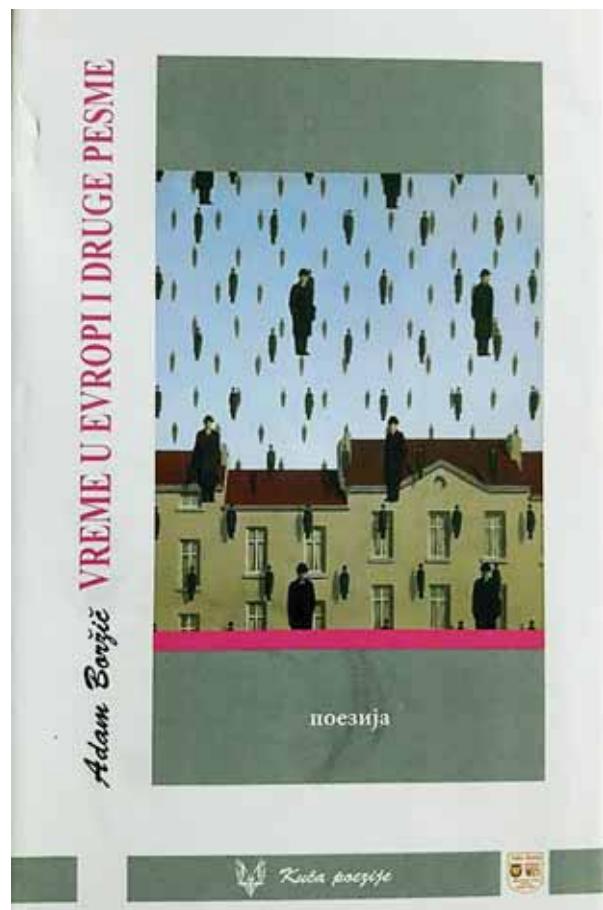
Ili, kao u jednom intervjuu kaže: “Poezija je sposobnost da se obuhvati svet i na neki način izrazi.” To vidimo i iz izbora pjesama iz svih njegovih zbirki, naslovljenog sa “Vreme u Evropi i druge pesme”, u prevodu Biserke Rajčić.

Ovaj tekst o pjesniku je preuzet iz recenzija Biserke Rajčić za pomenutu knjigu “Vreme u Evropi i druge pesme”.

Vreme u Evropi

Na ostrvu Krku pratio sam pogledom
Krajem jula
Nebo tokom cele nedelje
Strasti su ganjale po nebeskom svodu leta
Kamenje, životinje, bilje, korenje, ljude
Boginje na posteljama
Barku bledog sunca
I koncert bura
Kojima su dirigovali progonjenici
Visokog napona
Danju i noću

Te nedelje Norvežanin
Ubio je drugog Norvežanina
Sa svetle
I sigurne strane
Mržnje.
Padala je kiša i grmelo
Te nedelje
Ne samo
Na hrvatskom
Severu.

*Udruženje Čeha „Česka beseda“ grada Banja Luka
Marženka (Havlik) Andulajević*

IN MEMORIAM

Vladimir Blaha (1932-2019)

Dana 20. aprila 2019. godine preminuo je Vladimir Blaha dugogodišnji predsjednik i član „Česke besede“ Udruženja Čeha grada Banja Luka. Ovo je prilika da se još jednom prisjetimo njegovog lika i djela.

Vladimir Blaha je rođen 11. novembra 1932. godine u Ljubiji u koju je njegov otac Stanislav, inače rođen u Banjoj Luci, otišao da radi kao mašinbravar nakon otvaranja rudnika. Porodica Blaha u Banju Luku došla 1878. godine iz češkog mjesta Louny u doba kada je Bosna i Hercegovina bila u sastavu Austro-Ugarske monarhije.

Život Vladimira Blahе se može podijeliti na dvije faze, jednu koja je vezana za period Jugoslavije, u kojoj je njegov rad, a moglo bi se reći i život, bio posvećem djeci i učenicima i drugu u novoformiranoj državi Bosni i Hercegovini, u kojoj je on bio posvećen nacionalnim manjinama.

Nakon što je 1950. godine završio učiteljsku školu u Banjoj Luci, Vladimir je otišao na svoj prvi radni zadatak, mjesto učitelja u selu Crkveno na području opštine Ključ. Bio je to izazov kojem mnogo prije njega nisu udovoljili, ali je mladi „učo“ uspješno ispunio taj radni zadatak. Slijedila je učiteljska služba u Šnjegotini, na području opštine Čelinac, i u Šušnjarima, na području opštine Laktasi. Nakon 5 godina učiteljovanja, Vladimir Blaha je 7 godina radio kao školski inspektor u Narodnom odboru sreza Jajce i 10 godina kao prosvjetni savjetnik u Prosvjetno-pedagoškom zavodu u Banjoj Luci.

Pored podučavanja drugih, nije splasnula Vladimirova želja za ličnim učenjem i usavršavanjem, tako da je, po završetku učiteljske škole, nastavio da se školuje uz rad na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, gdje je stekao zvanje profesora pedagogije i psihologije.

Poslije pedagoškog rada, Vladimir Blaha je 14 godina bio sekretar Narodne tehnike, a nakon toga 4 godine sekretar Saveza organizacija fizičke kulture u Banjoj Luci, nakon čega je penzionisan.

Pored obaveza koje su bile posljedica radnih mjeseta na kojima je radio, Vladimir je ogromnu energiju i vrijeme utrošio radeći volonterski sa djecom, pionirima, omladinom, inovatorima. Treba istaći da je bio inicijator osnivanja kulturno-prosvjetnog društva „Šušnjari“, pionirskog kluba u Jajcu, međunarodnog lutkarskog festivala u Bugojnu, škole tehnike i zimske škole za učenike osnovnih škola u Banjoj Luci, škole plivanja, izložbe inovacija „Mali inost“, itd.

Penzionisanje za Vladimira, velikog radoholičara, nije značilo prestanak rada. On je jedino tada svoje težište prenio na drugo područje djelovanja. Od 1993. godine bio je tehnički sekretar Udruženja privatnih poslodavaca, a ubrzo je njegova opsesija postalo organizovanje nacionalnih manjina, prvo češke nacionalne manjine, kojoj je i sam pripadao, a zatim i svih drugih manjina kojima je nesebično stavio na raspolaganje svoje izuzetne organizacione sposobnosti.

Vladimir Blaha, kojega smo od milja i skraćeno svi zvali Vlado, bio je inicijator osnivanja „Česke besede“, prvo kao Udruženja Čeha Republike Srpske 1998. godine, a nakon toga i „Česke besede“ Udruženja Čeha grada Banja Luka 2004. godine. Pored toga imao je i, za sada neostvarenu, želju da se na nivou BiH osnuje Savez Čeha Bosne i Hercegovine. Vlado je bio dugo godina predsjednik „Česke besede“, ne zato što je to njemu posebno imponovalo, nego zato što niko drugi nije bio spremjan da se prihvati tog zahtjevnog i odgovornog posla. Pisao je i uređivao bilten „Banjalučki krajan“, organizovao druženja, izložbe, večeri poezije, projekcije filmova, koncerete, okupio hor „Banjalučke krajanke“ i prateći bend, okupljao i povezivao Čeha iz BiH, Srbije i Hrvatske, istraživao istorijsku građu i zapisivao brojne činjenice da bi ih sačuvao od zaborava, organizovao posjete Čeha i simpatizera Čeha Češkoj Republici, davao izjave za štampu, gostovao na radiju i TV. Jednostavno, nije lako pobrojati sve ono što je Vladimir Blaha radio i uradio za Čeha u Banjoj Luci, Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. Sa punom odgovornošću se može reći da je Vlado najzaslužniji za zadnje, kako je upravo on to utvrdio, šesto po redu, organizovanje Čeha u Banjoj Luci. I ne samo Čeha. Nakon što je završio zadatak osnivanja „Česke besede“, Vlado je pomogao još nekim nacionalnim manjinama da osnuju svoja udruženja i bio je inicijator i jedan od

glavnih nosilaca osnivanja Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske, čiji je bio prvi predsjednik. Vladimir Blaha je bio i član Ustavne komisije Narodne skupštine Republike Srpske, član Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske i član Vijeća nacionalnih manjina BiH.

Njegov rad nije prošao nezapaženo i za njega je dobio brojna priznanja: Orden rada sa srebrnim vjencem, plaketu grada Banja Luka, plaketu „Česke besede“ Udruženja Čeha grada Banja Luka, medalju Ministarstva inostranih poslova Češke Republike. Ipak, najdraža mu je bila nagrada „Gratis agit“, nagrada koju dodjeljuje Ministarstvo inostranih poslova Češke Republike za širenje dobrog imena Češke Republike u inostranstvu, a koju je Vladimir Blaha dobio 2012. godine.

Pored nesebičnog rada u korist društvene zajednice, Vladimir Blaha je istovremeno bio i dobar suprug, otac, djed i brat, iako su njegova supruga Nevenka i porodica vjerovatno ispaštali zbog njegove opsjednutosti potrebom da radi u korist drugih, sa kojima je skladno živo i radio. Prezime Blaha sa ponosom će nastaviti da nose njegova dva sina i četvero unučadi. Do zadnjeg dana Vlado je bio incijator zakonodavnih rješenja i omiljeni sagovornik raznih medija. Možda i zato što je bio spreman da govori o temama o kojima su drugi izbjegavali da govore. Bio je ustrajan borac zamjene ustavne kategorije ostali, tvrdeći da pripadnici nacionalnih manjina nisu ostali, nego građani ravnopravni konstitutivnim narodima u BiH. Pored toga što je govorio, dosta toga je i napisao. Dugo godina je uređivao i izdavao razne biltene i časopise, a iza njega su ostala dva izdanja knjige o banjalučkim Česima, sa planom da napiše i objavi i njeno dopunjeno, treće, izdanje. Upravo su planovi bili ono što je karakterisalo Vladu jer ih je on uvijek imao, ne za nekoliko dana, nego za nekoliko godina unaprijed i ubijeden sam da je upravo ta želja da još nešto mora uraditi bila izvor njegove velike životne energije kojoj smo se svi divili.

U istoriji „Česke besede“ Banja Luka zauvijek će ostati upisano ime Vladmira Blahe kao čovjeka koji je najzaslužniji za obnavljanje njenog rada krajem devedesetih godina XX vijeka.

Udruženje Čeha „Češka beseda“ grada Banja Luka

Aktivnosti „Češke besede“ Nove Vesi u 2018. godini

Kroz svoju istoriju Česi u Novoj Vesi su na kulturnom planu bili vrlo aktivni. Još davne 1919. godine mlinar Josef Macek počeo je organizovati *Krajanský spolkový svaz* (Savez zemljaka). Zvanično je udruženje Československá beseda počelo s radom 1921. godine. Osnivač udruženja bio je mlinar Josef Macek, a duša te zajednice bio je Jozef Vlk. Udruženje je stalno imalo podršku za svoj rad od Ministarstva vanjskih poslova Čehoslovačke. U 1935. godini bira se novo rukovodstvo udruženja: predsjednik je bio Vladimir Paral, njegov zamjenik je Florijan Kraft, sekretar Jozef Vlk. U godinama koje su slijedile udruženje je imalo bogat kulturni život. Priredivale su se češke i hrvatske predstave, lutkarske igre, kino predstave, a kasnije je uspješno nastupala folklorna grupa. U tim prijeratnim godinama udruženje je imalo biblioteku od 150 do 200 knjiga na češkom jeziku, koje su mještani pozajmljivali i čitali posebno u zimskom periodu.

Dajemo pregled svih aktivnosti „Češke besede“ Nove Vesi u 2018. godini:

➤ Dana 3.2.2018. godine u Maćinom Brdu su održane maškare u organizaciji „Češke Besede“ Maćinog Brda. Kao gosti su prisustvovali predstavnici čeških beseda Nove Vesi, Slavonskog Broda, Banjaluke i Prijedora, kao i predstavnici češke ambasade iz Sarajeva (slika 1).

➤ Dana 18.8.2018. godine obilježena je godišnjica ubistva deset žena i djevojaka iz Nove Vesi koje su četnici žive spalili 22.8.1944. godine. Tradicija obilježavanja sjećanja na ubijene civile počinje 2014. godine. U crkvi se obavi misa za ubijene, a zatim se posjeti mjesno groblje te se polože vijenci. Poslije toga se u Češkom domu obavi kraće druženje. Skupu su prisustvovali predstavnici čeških beseda Nove Vesi i Slavonskog Broda, rodbina stradalih, predstavnik skupštine opštine Srbac i predstavnici SUBNOR-a Srbac (slika 2)

➤ Dana 1.9.2018. godine u Novoj Vesi, povodom praznika Mala Gospa, obilježena je 124. godišnjica dolaska Čeha u Novu Ves. Gostovali su predstavnici čeških beseda iz Banjaluke, Prijedora, Maćinog Brda i Slavonskog Broda (slika 3).

➤ Dana 27.8.2018. godine u organizaciji „Češke besede“ Banjaluka organizovano je oproštajno druženje sa zamjenicom amb-

sadora Češke Republike u BiH Klarom Kadlecovom koja završava svoj mandat. Druženju su prisustvovali i predstavnici „Češke besede“ Nove Vesi (slika 4).

➤ Dana 6.9.2019. godine Novu Ves su posjetila dva Čeha iz Prostejova. Jan Kirner – Honza je student 5. godine Veterinarskog fakulteta u Brnu, a Bohumil Gartner je student 4. godine geoinformatike u Olomoucu. Prespavali su u selu i biciklima nastavili putovanje za Beograd (slika 5).

➤ Dana 19.11.2018. godine u organizaciji „Češke besede“ Banjaluka održana je izložba „Praško proljeće 1968.“ povodom obilježavanja godišnjice okupacije Čehoslovačke od strane snaga Varšavskog pakta. Izložbi su prisustvovali ambasador Češke Republike u Bosni i Hercegovini Jakub Skalnik i predstavnici ambasade, predstavnik Vlade Republike Srpske za nacionalne manjine, predstavnici čeških beseda Banjaluke, Nove Vesi i Prijedora i ostali gosti (slika 6).

➤ Dana 19.05.2018. godine Novu Ves i Korove posjetio je Jozef Pivoda koji je do svoje 12. godine živio u Korovima, u Ceriku, od 1935-1945. Godine 1945. zajedno sa svojom porodicom, odselio je u Čehoslovačku i od tada nikada više nije posjećivao ove prostore. Sve do juče. U Korovima, Jozefa i njegovu porodicu tj. Pavela, Jakuba, Sonu i Kristinu ugostio je Drago Veselinović, Jozefov školski drug i prvi komšija, a u Novoj Vesi Emil i Lida Bureš i Vjeko Kratofil, koji ih je odveo u obilazak Češkog doma i ostatka Nove Vesi (slika 7).

➤ Dana 5.5.2018. godine je obilježena dvadeseta godišnjica „Česke besede“ Prijedora. Događaj je obilježen prigodnim programom i večerom. Svečanosti su prisustvovali ambasador Češke Republike Jakub Skalnik, zamjenica ambasadora Klara Kadlecova i članovi čeških beseda Lipovljana, Kaptola, Bjeliševca, Slavonskog Broda, Banjaluke, Mačinog Brda i Nove Vesi (slika 8).

➤ Dana 24.11.2018. godine održana je katarinska zabava u organizaciji „Češke besede“ Slavonskog Broda. Zabavi su prisustvovali i predstavnici „Češke besede“ Nove Vesi (slika 9).

➤ Dana 11.12.2018. godine u Ambasadi Češke Republike u Sarajevu održan je prijem za udruženja čeških beseda Bosne i Hercegovine na kojem je prisustvovalo i naše udruženje iz Nove Vesi (slika 10).

Slika 5

Slika 2

Slika 3

Slika 4

Slika 6

Slika 7

Slika 8

Slika 9

Slika 10

Naše aktivnosti i obilježavanje manifestacija **možete pratiti na fejzbuk stranici:**
Češka beseda Udruženje Čeha – Nova Ves

U Novoj Vesi, 11.7.2019.

S poštovanjem,

Predsjednik Udruženja Čeha "Češka beseda" Nova Ves
Vjekoslav Kratofil

Udruženje Čeha "Češka beseda" Maćino Brdo

Udruženje Čeha „Češka beseda“ Maćino Brdo održala je tradicionalne Maškare povodom Uskršnjeg posta krajem februara. Maškare po narodnom običaju imaju za vjerovanje da tjeraju zlu silu i prizivaju dobru, tjeraju zimu i prizivaju proljeće, ali ima i vjersko značenje. Pošto se maškare prave u zadnju pokladnu nedjelju kada se još pjeva, igra, slavi a posle toga nastaje post i tišina sve do Uskrsa. Kao i svake godine imali smo smještaj iz Slavonskog Broda, Nove Vesi, Prijedoru kao i zamjeniku ambasadora Česke Republike u BIH gospodju Sonju Ubović. Veselje maškara je trajalo dugo u noć.

Udruženje Čeha Maćino Brdo je učestvovalo i na Festivalu nacionalnih manjina Opštine Prnjavor u septembru mjesecu. Udruženje je se predstavilo sa folklorom grupom kao i sa štandom gdje smo imali gastro ponudu sa nacionalnim jelima i pićem.

Svake godine „Češka beseda” Maćino Brdo organizuje podizanje Prvomajskog drveta. Običaj je da se dan prije Prvog maja naveče podigne što više drvo koje se okiti raznim slasticama kao što su kobasicice, suho meso i razno. Drvo se preko noći čuva da ne bi ko uzeo ono što je na drvetu. Drugi dan, na sami Prvi maj organizuje se takmičenje i traži se najhrabriji, koji je spretan da se popne na drvo i sve što dohvati postaje njegovo. Mi se naravno nismo penjali na drvo ali smo obilježili stari običaj da ne ode u zaborav.

Opština Prnjavor povodom Dana Opštine organizuje “Dane Opštine Prnjavor” gdje smo se takođe predstavili sa folklorom.

Udruženje Čeha „Češka beseda” Maćino Brdo je išlo i u goste. Tako smo bili u Slavonskom Brodu na druženju koje organizuju njihova Beseda a manifestacija se zove Katežinski Bal. Takođe se organizuje prije božićnog posta. Bili smo i u Novoj Vesi na njihovoj manifestaciji Mala Gospa kao i u Prijedoru na danim Češke kulture.

Nakon dužeg vremema „Češka beseda” Maćino Brdo je obnovila stari običaj Posvicenji. To je običaj koji se pravi u jesen kao zahvala za ubranu ljetinu. Običaj mještana je da nađu krivca za sve ono što nije bilo dobro i što se desilo loše. Tako su uvijek u selu nalazili bjeloga pijetla kojeg su stavili na drvene grablje i nosili kroz selo. Kada dođu do mjesnoga doma, tu se svi okupe i tu počinje suđenje pijetlu. Sudili su mu za sve ono što im nije odgovaralo, npr. zašto nije rodila paprika, zašto kokoške slabo nose jaja, zašto ima malo djece ove godine u selu i tako dalje. Naravno pijetao je uvjek bio osuđen i kriv za sve a seljani zadovoljni da imaju krivca. Pijetao nikada nije bio pogubljen nego vraćen u svoj kokošinjac da i dalje vlada njime.

Ove godine u opštini Prnjavor je po prvi put bilo organizovano i takmičenje osnovnih škola u poznavanju običaja i tradicije nacionalnih manjina. „Češka beseda” Maćino Brdo je imala izuzetnu saradnju sa Osnovnom školom „Meša Selimović” iz Naseobine Lišnja koja je imala da predstavi nacionalnu manjinu Čehe. Na takmičenju su učestovala djeca osmih razreda. Djeca su na takmičenju predstavila običaj “Posvicenji” kao dramski prikaz i izuzetno poznavanje tradicije i običaja češkog naroda. Ovim putem se zahvaljujemo djeci, nastavniku Draganu kao i direktoru škole gospodinu Milanu Vraniću.

Udruženje Čeha Češka Beseda Maćino Brdo
Zdenka Hajek

Udruženje Ukrajinaca "Verhovena" Gradiška

Udruženje Ukrajinaca "Verhovena" Gradiška osnovano je 4.12.2011. godine i od tada su naši osnovni ciljevi njegovanje i razvoj kulturne baštine ukrajinskog naroda, priprema, organizovanje i učestvovanje na smotrama, festivalima i drugim amaterskim manifestacijama. Na svim tim umjetničkim programima i javnim nastupima naše članstvo ima priliku da pokaže svoje umjetničke, estetske i etičke vrijednosti. Posebno nam čini zadovoljstvo njegovanje i razvoj prijateljstva i solidarnosti među ljudima, ali i pomaganje građanima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine na ostvarivanju komunikacija s privrednim i državnim organima udruženja i obrnuto, davanje priznanja svojim članovima i drugim licima za njihov doprinos u razvoju rada Udruženja.

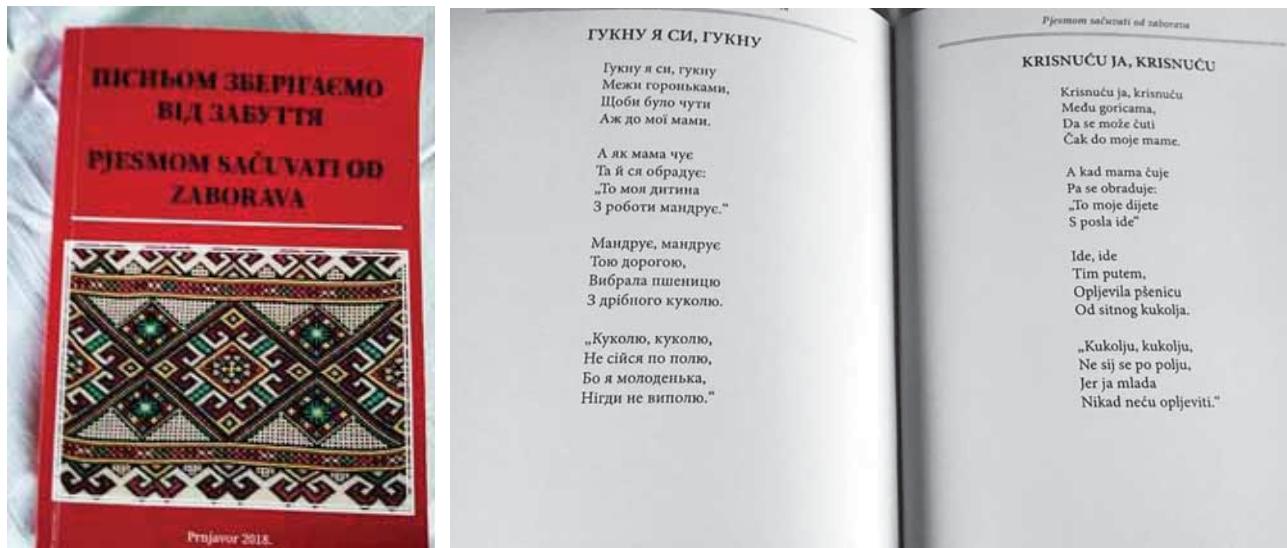
U toku 2018. godine udruženje Ukrajinaca "Verhovena" Gradiška je provelo niz aktivnosti koje su povećale vidljivost i očuvale tradiciju i kulturu ukrajinskog naroda. Pored uobičajenih aktivnosti po prvi put na naše prostore su dolazili gosti iz Ukrajine. Tom prilikom Ansambl „Musical Souvenir“ je održao mini koncert u Novoj Topoli pred članovima Udruženja kao i predstavnicima lokalne zajednice i drugim gostima. Koncert je planiran i za sljedeću godinu u „Kulturnom Centru“ Gradiška što dokazuje da se uz razmjeru i skupljanje i dogovorenju saradnju ova dva udruženja mogu ostvariti manifestacije od velikog značaja i za opština Gradiška i za Republiku Srpsku.

Danijela Trkulja

Udruženje Ukrajinaca „Verhovena“ opštine Gradiška

Udruženje Ukrajinaca „Zlatni Klas“ opštine Prnjavor

Ukrajinsko udruženje „Zlatni Klas“ je osnovano krajem 2016. god. Udruženje je osnovano sa prvočitnom namjenom da se bavi isključivo humanitarnim radom. Veoma brzo se ukazala prilika da se osnuje i folklorna sekcija. U svom kratkom radu su izdali knjigu koja se zove "Pjesmom sačuvati od zaborava" (2018). Izdata je na ukrajinskoj cirilici i prevedena na latinicu na srpski jezik.

Folklorna grupa, iako djeluje nešto više od godinu i šest mjeseci, ima veoma zapažene rezultate. Nastupali su širom Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Imali su zapažene nastupe i u Hrvatskoj i Srbiji.

Udruženje „Zlatni Klas“ je i ove godine (2018) podržalo festival „Mala Evropa“ gdje se predstavio sa folklornom grupom kao i sa štandom gdje su imali prezentaciju nacionalnih jela Ukrajinaca. Udruženje Ukrajinaca „Zlatni Klas“ je nastupalo i na 15. Smotri nacionalnog stvaralaštva u Banjoj Luci gdje su se predstavili sa folklornom grupom.

Takođe, „Zlatni Klas“ je sudjelovao u prvom takmičenju osnovnih skola Opštine Prnjavor (2019) u poznavanju nacionalnih manjina koje je organizovao Savez nacionalnih manjina Republike Srpske. Osnovna škola „Nikola Tesla“ predstavljala je Ukrajince sa dramskim prikazom “Badnje veče” kao i sa izuzetnim poznavanjem običaja ukrajinskog naroda. Ovim putem se zahvaljujemo djeci, nastavnici Ljubici Moravac kao i direktoru škole Vojinu Gluviću.

*Udruženje Ukrajinaca „Zlatni Klas“ opštine Prnjavor
Mihal Hemun*

Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca „Taras Ševčenko“ Banja Luka

O udruženju

Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca „Taras Ševčenko“ Banja Luka osnovano je 1966. god. i već preko četrdeset i šest godina uspješno radi na očuvanju i njegovanju ukrajinske riječi, tradicije, muzike i folklora i ima važnu ulogu u širenju i prezentovanju ukrajinske kulture, čime obogaćuje kulturnu baštinu Banje Luke, Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Svoje aktivnosti udruženje prezentuje kroz rad kulturno-umjetničkog, prosvjetnog i privrednog kluba, a svaki klub kroz rad svojih sekcija: dramsko-literarne, likovne, horske, folklorne, muzičke, ručne radnosti, sekcije ukrajinskog jezika, istorije i etnografije i izdavačke sekcije.

Udruženje se ponosi svojim radom i uspjesima, gdje između ostalog izdvajamo: Srebrenu plaketu grada Banja Luke, nagradu „Veselin Masleša“, prvu nagradu na Festivalu Ukrajinske dijaspore-Lavov, učešće na otvaranju Zimskih olimpijskih igara u Sarajevu 1984. godine i Univerzijade u Zagrebu 1987. godine te mnoge druge nagrade i priznanja.

Bal

Kulturno prosvjetno udruženje Ukrajinaca „Taras Ševčenko“ iz Banjaluke tradicionalno pred kraj kalendarске godine (pred početak božićnog posta) organizuje manifestaciju Ukrainsko kulturno – zabavno veče – posjelo „Bal“.

Ovom manifestacijom se ukratko izvrši godišnja retrospektiva rada svih sekcija i osježi karakterističan način zabavnog života Ukrajinaca sa ovih prostora. Ovo je ujedno i prilika da se pripadnici ukrajinske nacionalne manjine, kao i gosti iz okruženja posjećuju i upoznaju sa aktivnostima Udruženja u predhodnoj godini na polju očuvanja tradicije, kulture i maternjeg jezika.

Kulturno-zabavno veče „Ukrajinsko posjelo BAL“ ima za cilj da okupi što veći broj gostiju. Prvi dio večeri se sastoji iz kulturno –zabavnog programa gdje nastupaju naši članovi svih sekcija Udruženja, a drugi dio večeri je zabavni dio uz predstavljanje tradicionalne ukrajinske kuhinje i običaja.

Na „Ukrajinsko posjelo BAL“ pozivamo uvažene zvanice: predstavnike ukrajinske Ambasade u BiH, predstavnike Administrativne službe grada Banja Luka, poslanike Narodne skupštine Republike Srpske, odbornike skupština opština, predstavnike Vijeća naroda Republike Srpske iz reda Ostalih, predstavnike svih udruženja nacionalnih manjina Republike Srpske i predstavnike Svjetskog Kongresa Ukrajinaca.

Červona kalina

Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca „Taras Ševčenko“ Banja Luka je organizovalo tradicionalnu 18. Međunarodnu smotru ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva „Červona kalina“ koja se održala 08. 07. 2018. godine u selu Devetina, opština Laktaši.

Manifestaciju su pomogli: Grad Banjaluka, Ministarstvo prosvjete i kulture u Vladi Republike Srpske, Opština Laktaši, Turistička organizacija Laktaši i Super Petrol Laktaši.

Na smotri je učestvovalo 8 kulturno-umjetničkih društava iz Republike Srpske, Srbije, Hrvatske i Slovenije. Svako društvo je nastupilo u programu smotre sa desetominutnim izabranim programom, što je obezbijedilo kvalitetan i raznovrstan program cijelokupne manifestacije.

Nakon kulturno-umjetničkog programa organizovan je zajednički ručak zvanica i učesnika smotre kulturno-umjetničkog stvaralaštva „Červona kalina“.

Akademija „Ševčenkovo Veče“

Taras Grigorovič Ševčenko je bio jedan od najvećih ukrajinskih pjesnika, slikar i humanista. Njegov književni rad bio je preporod za ukrajinsku književnost.

Poštjući lik i djelo Tarasa Ševčenka Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca "Taras Ševčenko," tradicionalno svake godine održi akademiju tj. osvrт na temu života i djela Tarasa Ševčenka.

Koncert narodnog ansambla Lavov - Ukrajina

Koncert je održan u Domu omladine Banjaluka. Organizator KPUU "Taras Ševčenko" Banjaluka

Doček delegacije iz Lavova- Ukrajina
Banski dvor - Banjaluka

Nastup hora KPUU "Taras Ševčenko" Banjaluka u Banskom dvoru

Radionica - šaranje jaja

Druženje članova u prostorijama udruženja

Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca „Taras Ševčenko“ Banja Luka
Sunčica Laguza

Ambasador Wigemark posjetio Prnjavor

U okviru projekta „Lokalna zajednica prEUzima inicijativu“, šef Delegacije EU u BiH, Nj. E. ambasador Lars-Gunnar Wigemark posjetio je 8.3.2018. Prnjavor gdje je učestvovao u četvrtoj po redu javnoj debati koju je organizovao Ured Specijalnog predstavnika Evropske unije u BiH. Javna debata okupila je veliki broj poduzetnika, zvaničnika, aktivista, mlađih i poljoprivrednika iz ove lokalne zajednice.

U svom prigodnom obraćanju podsjetio je i da je Prnjavor poznat po nazivu “Evropa u malom”, jer je krajem 20.vijeka na području opštine bilo je nastanjeno oko 20 različitih etničkih grupa, a danas na ovom području su prisutna ne samo tri konstitutivna naroda, već i značajan broj nacionalnih manjina koji žive zajedno i skladno.

Gost ove debate bio je i ambasador Republike Italije u BiH Nicola Minasi koji je istakao da je lokalna zajednica glavni pokretač promjena.

Istim povodom u prostorijama Muzičke škole „Konstantin Babić“ u Prnjavoru, Savez nacionalnih manjina opštine Prnjavor i udruženja nacionalnih manjina Prnjavora priredila su bogat kulturno zabavni program koji je obuhvatio reviju narodnih nošnji nacionalnih manjina i degustaciju najpoznatijih specijaliteta nacionalnih manjina. Ujedno je predstavljen i uspješan rad prnjavorskih udruženja nacionalnih manjina.

M. K.

Održan festival „MALA EVROPA 2018“ u Prnjavoru

Deveti festival nacionalnih manjina opštine Prnjavor „Mala Evropa 2018“ upriličen je 28. 07. 2019. godine u sali Osnovne škole „Nikola Tesla“ u Prnjavoru.

Udruženja nacionalnih manjina iz Prnjavora, Banja Luke, Gradiške, Prijedora i drugih gradova pripremili su bogat kulturni program a takođe i degustacije njihovih najpoznatijih specijaliteta iz nacionalnih kuhinja.

Devetom festivalu nacionalnih manjina opštine Prnjavor prisustvovao je predsjednik Republike Srpske Milorad Dodik koji je ujedno i svečano otvorio festival.

Prije početka Festivala, načelnik opštine Prnjavor Darko Tomaš, predsjednik Saveza nacionalnih manjina Republike Srpske Franjo Rover zajedno sa predstavnicima Ukrajinaca i gostima iz Lavova zasadili su „Drvo priateljstva“ a potom zajedno sa svim učesnicima prošli gradom u svečanom defileu.

Isti dan, nekoliko časova ranije, načelnik opštine Prnjavor Darko Tomaš sa saradnicima upriličio je svečani prijem u Sali Skupštine opštine za sve brojne goste i delegacije učesnika.

Ovaj tradicionalni festival održava se pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske i Opštine Prnjavor.

M. K.

SAVEZ NACIONALNIH MANJINA REPUBLIKE SRPSKE
САВЕЗ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ALLIANCE OF NATIONAL MINORITIES OF REPUBLIKA SRPSKA

Cara Lazara 22, 78000 Banja Luka, Tel/fax: ++ 387 51 461 068

E-mail: snmrs@teol.net Web: www.snm.rs.ba

ISSN 2566-4581

9 772566 458007